

KAMNISKI

TEKSTILEC

LETNIK XXVI • LETO 1988

ŠTEVILKA 9-10

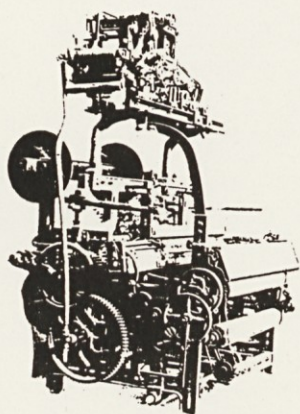

Svilanit 40 LET

Vsebina:

Osrednja tema:	
Desetletja s Svilanitom	2
Iz uradnih listov za življenje:	
Manj papirja, več življenja ...	10
Proizvodna dogajanja:	
Iz bližnje preteklosti za prihodnost	13
Tako smo rasli ...	13
Iz dela DPO in društev:	23
Za naš skupni rezultat	27
Računalništvo v Svilanitu	30
Upokojili so se:	
... a od tedaj so minila že leta	32
Športne novice:	
Svilanitovci na vseh športnih terenih	36
Križanka	38
Iz spominskega albuma	39

Svilanit 40 LET JUBILEJNA ŠTEVILKA

»KAMNIŠKI TEKSTILEC«
Letnik XXVI. št. 9 – 10 1988
Glasilo delovne organizacije
»SVILANIT« Kamnik

Glasilo urejuje uredniški odbor
Jože Nograšek, Anton Jerman, Sonja Benkovič,
Janez Kimovec, Marinka Pinterič
Odgovorna urednica: Mija Senožetnik
Tehnični urednik: Ivana Skamen in
Andrej Verbič
Naklada: 900 izvodov
Grafična izvedba: Franjo Jereb – Idrija

Štiri desetletja DO Svilanit

Štirideset let življenja neke tovarne je pravzaprav malo in veliko. Malo, ker so to leta, ki življenje človeka postavijo ob rob mladosti, na začetek poti zrelosti, veliko, ker tovarna nima le enega življenja, temveč se v njem preplete stotine življenj njenih delavcev. Kdo bi preštel vsa ta njena leta življenja od tistega davnega leta 1948, ko je peščica petdesetih delavcev tkala na petnajstih statvah blago v Tkalnici jaquardskega svilenega blaga »Svilanit« Kamnik v Mekinjah št. 90 pa do danes, ko je iz te peščice zrastel devetsto članski kolektiv.

In kako razmišlja o tovarni včeraj – danes – jutri – direktor delovne organizacije Matija Jenko:

Kakšna je ocena 40-letnega dela in razvoja tovarne Svilanit?

Z zadovoljstvom ugotavljamo, da je bila pot razvoja zelo strma, saj je malo delovnih organizacij, ki bi v tako kratkem času napravile tak vzpon. Praktično se je v 34 letih zgradilo to, kar danes vidimo za eno ograjo in kar je bila tudi želja ob ustanovitvi, kajti trije dislocirani obrati so bili zelo neugodni za organizacijo in vodenje podjetja. Danes Svilanit ni poznan samo na domačem trgu, temveč tudi v Evropi in Ameriki, ostal pa je zvest programu iz frotirja (brisače in plašči) in svile (kravate, rute, šali z ostalimi modnimi dodatki).

Na svoji poti razvoja se je v podjetju poskušalo tudi z drugimi programi, vendar so ti povzročili velike težave pri opremljenosti in tehnologiji, tako da se je Svilanit v obeh programih vrnil na frotir in kravate z modnimi dodatki. Žal ni bilo Svilanitu ničesar podarjenega in si je moral sam graditi proizvodne prostore in s tem vlagati veliko denarja v zidove, ki neposredno nič ne dajejo, vendar je bil v to prisiljen, ker na tedanjih obratih ni bilo možnega nadaljnjega razvoja. Specializacija obeh proizvodnih programov pa omogoča poenotenje in večje izkoriščanje strojne opreme in mislim, da je bila naša strategija razvoja pravilna, kar dokazuje tudi naš položaj.

Katera razpotja in težave so v tem obdobju nastopale?

Na svoji poti razvoja je podjetje nalezlo na težave, katerih vzrok so bile napačne poslovne odločitve, ker se je skušalo v proizvodne programe vnašati artikole, ki so bili neprimerni za specializirano proizvodnjo in obstoječi strojni park. Vse te odločitve so povzročile zastoj v prodaji, velik škart v proizvodnji, kopičenje zalog in posledice so bile tako močne, da je 1956. leta prišlo do prisilne uprave. Bilo je tudi nekaj težav zaradi nesporazumov v vodstvenem kadru, kar je imelo negativne posledice za poslovanje Svila-

Svilanit Kamnik « pred 30 leti; prvi obrati na Perovem

... pred 25 leti: pogled na novo tkalnico

... pred 15 leti: nova hala šivalnice, skladiščnih in komercialnih prostorov je gotova

nita na področju frotirja. Tudi na področju svilenega programa so se v preteklosti pojavile motnje, ker je bila proizvodnja orientirana v masovnost enega dessena in vzorca s slabim dizajnom. Težave so bile tolikšne, da je svili grozila ukinitve celotnega programa. V pravem trenutku so nato našli pot k maloserijski proizvodnji, popestritvi dessenov in dokupu tkanine za obogatitev njihove koleksijske ponudbe.

S preselitvijo obeh obratov na novo lokacijo na Perovo, se je v nadaljnjem

... pred 5 leti: pogled na tovarno z novo oplemenitilnico, zgrajeno leta 1979

razvoju dajal maksimalen poudarek razvoju in povečanju proizvodnje fro-tirja, ker je bil Svilanit edini proizvajalec in se je z izboljšanjem osebnega standarda ta artikel vse bolj uveljavljal na jugoslovanskem trgu. S povečevanjem obsega proizvodnje je bilo potrebno stalno dopolnjevanje in širjenje asortimana, artiklov in novih kvalitet, s porajanjem konkurence pa spremljanje modnih trendov v svetu. Kmalu se je pokazala potreba tudi po kopalnih plaščih, ki se prvotno niso proizvajali. Ta del proizvodnje smo modernizirali in razširili, tako da so kopalni plašči danes najpomembnejši proizvod za izvoz.

Kakšna je bila skrb za delavca v minulih letih?

Lahko rečem, da smo bili pred 35. leti med zadnjimi v skrbi za delavčev družbeni in osebni standard. S krepitvijo ekonomskega stanja delovne organizacije so bile za to dane boljše možnosti. Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da imamo v glavnem rešeno stanovanjsko problematiko, močno razširjene počitniške kapacitete tako za letne in zimske razmere, razširjamo tudi zdraviliško dejavnost. Poskrbeli smo tudi za družbeno prehrano, saj je iz majhnega obrata in skromne ponudbe nastal moderen obrat s tremi vrstami malic.

Kakšni so osebni dohodki naših delavcev?

Posledica hitrega razvoja Svilanita in glavnega poudarka širitve proizvodnih kapacitet so v preteklosti delavci občutili tudi na svojih ramenih. V osebnih dohodkih in na področju družbenega standarda smo bili vedno za drugimi delovnimi organizacijami. V zadnjem obdobju smo zato na tem področju storili korak naprej in namenjamo več sredstev za osebne dohodke.

Kakšni so rezultati poslovanja in kateri so razlogi za dobre rezultate?

Sedanji rezultati so razveseljivi, saj se kljub težavnejšim pogojem gospodarjenja z rezultati nahajamo na samem vrhu tekstilne industrije. Med 84. tek-

... in novo halo TOZD Svila in upravno zgradbo, zgrajeno leta 1980

stilnimi podjetji v Sloveniji smo po dohodku na zaposlenega na II. mestu, po osebnih dohodkih pa na III. mestu. Pri tem moramo upoštevati, da smo s 35% fizičnega obsega proizvodnje močno izvozno usmerjena delovna organizacija, izvažamo pa izključno na zahodno evropsko tržišče, delno pa smo prisotni tudi v Ameriki.

Nedvomno botruje takšnim rezultatom dober proizvodni program, ki se po svoji opremljenosti, organizaciji, dizajnu in obdelavi trga lahko primerja z boljšimi proizvajalci na Zahodu. Pri tem ne smemo pozabiti pridnih delavcev in strokovnega kadra, ki z delom in pravnimi odločitvami omogočajo doseganje takšnih rezultatov.

Kako poslovati v današnjih zaostrenih pogojih gospodarjenja?

Svilanit se skuša v današnjih zaostrenih pogojih čimbolj prilagajati zahtevam in potrebam trga, ker le to zagotavlja plasman naših izdelkov. Ob tem se zavedamo, da bi nas večje zaloge hitro pokopale, ker današnji pogoji ne dopuščajo zaloga. Še posebej problematično pa je lahko pomanjkanje lastnih obratnih sredstev za nemoteno proizvodnjo, ker so današnje obresti tako visoke, da jih ne more prenesti nobena proizvodnja. V naši delovni organizaciji se tega še kako zavedamo in skrbimo za lastna finančna sred-

stva; pomagamo si le s krediti za pravo izvoza, katerih obrestna mera je nekoliko nižja.

In kakšen naj bi bil jutrišnji dan za Svilanit?

Naša perspektiva je še nadaljna modernizacija strojne opreme in razvoj takšne tehnologije, ki bo omogočila proizvodnjo takih izdelkov, ki jih išče tržišče. Predvsem je to razvoj in povečanje valk frotirja, ki zahteva moderne tkalske stroje in moderne barvno-oplemenitilne stroje. Med najpomembnejšimi ukrepi bo prav gotovo razširitev barvarne in nabava sušilno-

razpenjalnega stroja, ki ga bomo morali v bližnji prihodnosti tudi nabaviti, če hočemo še slediti zahtevam po kvaliteti valk izdelkov. Potrebna bo tudi zamenjava še preostalih 20 čolničnih tkalskih strojev, ne bo pa šlo tudi brez modernejših dodatnih previjalnih, snovalnih in šivalnih kapacitet. Zavedamo se, da bi večje širjenje naših proizvodnih kapacitet ne bilo smiselno, modernizirati pa moramo obstoječe kapacitete, da bomo lahko tehnološko in po dizajnu konkurirali tako na domačem trgu kot v svetu. Današnja velikost delovne organizacije je primerna za dinamično prilagajanje zahtevam trga in edino taka ekonomsko opravičljiva. Pred nami so težki časi, vendar ima Svilanit določene prednosti glede na dober finančni in tehnološki položaj. Prav zato pričakujem maksimalno angažiranje vseh zaposlenih.

Želje ob 40-letnici kolektiva?

O praznovanju naše 40-letnice želim vsem našim zaposlenim članom kolektiva, da s pogumom gledamo v bodočnost, da smo složni in delovni, ker nam le to lahko zagotavlja uspeh pri našem delu. Istočasno tudi čestitam vsem tistim, ki so 40 oziroma 35 let v delovni organizaciji, čestitke pa prav tako veljajo tudi vsem ostalim članom kolektiva.

DESETLETJA S SVILANITOM

Osrednja tema

Ob vsakem tovarniškem prazniku se navadno spomnimo tudi vseh tistih članov kolektiva, ki praznujejo okroglo obletnico dela v naši tovarni. Zaradi hitre rasti tovarne je precejšnje tudi število tistih, ki bodo letos praznovali 10, 20, ali celo 30 let dela v Svilanitu. Nekatere od njih smo povprašali o njihovih začetkih v Svilanitu, njihovem počutju, željah, pričakovanjih, pa tudi o napakah in težavah, ki so nas pestile v tem času.

Ker letos praznujemo 40 let obstoja Svilanita, je prav, da najprej predstavimo razmišljanja človeka, ki je vsa ta leta preživel v naši tovarni.

Pred kratkim je **Polde Golob**, nadmojster v tkalnici frotirja odšel v zasluženi pokoj. Vseh 40 let je delal pri nas in brez dvoma veliko prispeval k rasti in razvoju Svilanita.

Kakšen je bil začetek tvojega dela?

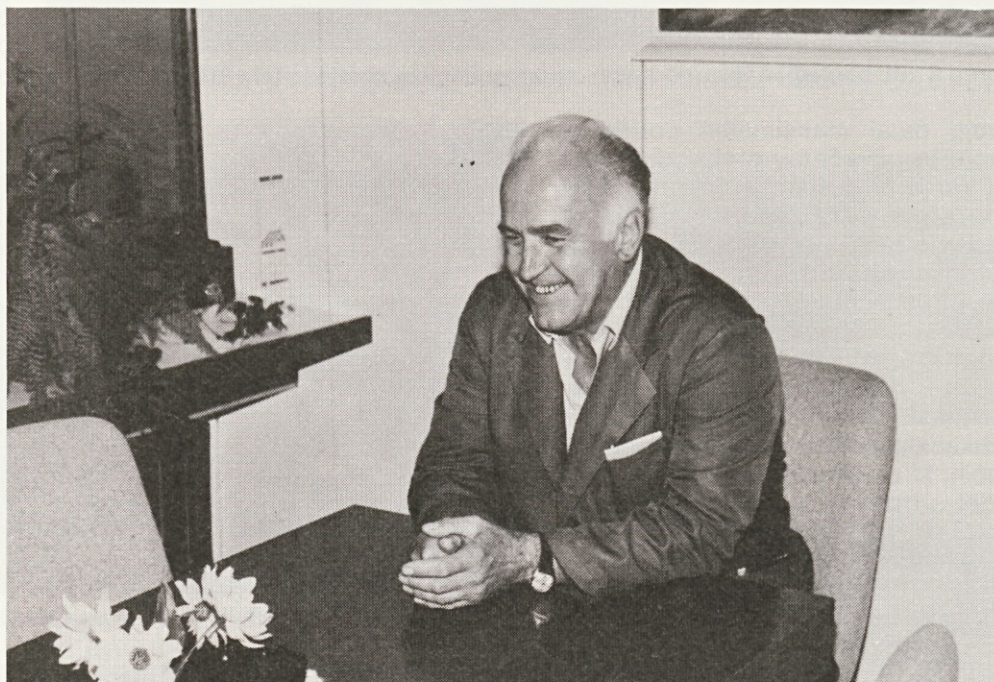
Lep, jaz sem bil mlad, tovarna pa majhna. Rad sem delal in se ob delu tudi učil. V Mekinjah sem postal kvalificiran tkalec svile. Ker pa sem svoje znanje izpopolnjeval, sem kmalu začel popravljati stroje ter napredoval.

Kakšen je bil razvoj?

V začetku smo tkali v Šmarci na ročnih statvah, kasneje na mehanskih vse do današnjih elektronskih brezčolničnih statev. V parku pred tovarno nam stara statev nemo priča, na kakšnih strojih smo še pred dvajsetimi leti tkali frotir. Imeli smo več obratov, jaz pa sem hodil v službo mimo treh v četrtega, ki je bil v Šmarci. Z veliko truda nam je uspelo, da smo razdrobljeno tovarno združili na sedanji lokaciji. To je bil eden od mejnikov našega razvoja.

Kaj meniš o samoupravljanju? Kakšen je njegov pomen?

V začetku je imelo samoupravljanje velik pomen. Pa ne samo v odločanju, ampak tudi pri spodbujanju ljudi k boljšemu delu. Samoupravni organi so skupaj s sindikatom pomenili močno vez, ki je tvorno sodelovala pri upravljanju podjetja. Takrat smo se o plačah pogovarjali bolj malo, rekel bi, da je šlo predvsem za preživetje. Velikokrat sem bil član delavskega sveta ali upravnega odbora in reči moram, da mi je bilo to v čast in ponos. Predvsem pa sem čutil tudi odgovornost za pošteno delo v samoupravnih organih. Seje so bile včasih burne, ni pa se nam dogajalo, da ne bi bili sklepčni. Vsi smo imeli občutek, da vsaj delno lahko vplivamo na odločanje v podjetju. Ugled samoupravljanja so začele krniti nekatere nesmiselne odločitve, ki niso bile skladne z željami delavcev. Začeli smo ustanavljati ekonomske enote, čeprav ljudje zanje še zdaleč nismo bili navdušeni. Pa smo jih kmalu tudi ukinili. Nato smo ustanovili

TOZD-e, ki jih danes marsikje tudi že ukinjajo. Vsem pa nam je bilo jasno, da zaradi tega ne bo ne večje in ne cenejše proizvodnje.

Lahko rečem, da so politične odločitve z vrha vzele krila samoupravljanju. Danes smo prišli tako daleč, da komaj prepričamo ljudi, da postanejo člani samoupravnih organov, nato pa to čutijo kot breme, še zdaleč pa ne kot čast.

Tudi delegatski sistem je vnesel veliko zmede v samoupravno odločanje. Ali je potrebno da vsi mogoči organi obravnavajo vse mogoče stvari na katere se ne spoznajo, razlaga pa jih človek, ki je razlaganja že naveličan in postane površen.

Začnimo misliti s svojo glavo. Zanimivo je, da delavec ne zmore niti 40 let kakovostnega dela, pri nas pa so vodilni politiki največ pomembnih pogruntali, ko so že ostareli. Jaz pa še nisem videl napredne kmetije z ostarelim gospodarjem.

Kako si zadovoljen s sedanjim stanjem v tovarni?

Majhne razprtije so bile in bodo. Imeli pa smo prednost. Takrat smo bili v večini vsi mladi, z enakimi željami, potrebami in problemi. Rasli smo skupaj. Prazaprov med nami ni drugih nespozrazumov, kot tisti, ki jih prenaša gene-

racijska razlika. Zdi pa se mi, da je tehnološki razvoj prehiteval, prazaprov ljudje ne dohajamo razvoja s svojo miselnostjo. V teh 40 letih smo prišli od ročnih do modernih elektronskih statev. Mi pa se včasih še vedno obnašamo kot da se ni nič zgodilo. Kljub vsemu pa lahko rečem, da sem zadovoljen.

Ali vodimo v tovarni dobro gospodarsko politiko?

V glavnem da. Tudi manjše napake ne morejo pokvariti te splošne sodbe. Imam pa občutek, da smo včasih pri pomembnejših odločitvah več sodelovali, danes pa se je krog odločujočih precej zožil. Sicer pa, vse je dobro, dokler gre tovarni dobro.

Na kaj moramo biti pozorni v prihodnje?

Mislím, da je nujno bolj zainteresirati tiste kadre, ki lahko dosti pripomorejo k dobremu delu. Zainteresirali pa jih ne bomo samo z denarjem, ampak tudi z lepšim pristopom do ljudi, tako da se bomo vsi počutili enake med enakimi.

Štirideset let si bil v Svilanitu! Ali si zadovoljen?

Sem. Zadovoljen in ponosen sem, da sem bil vseh 40 let tu in menim, da sem dal svoj prispevek k razvoju tovarne in družbe. Zelo sem zadovoljen

z ljudmi, saj so bili v pretežni večini čudoviti.

Kaj te moti?

Moti me egoizem in samozadostnost ljudi, ki menijo, da so sami sebi dovolj in premalo stremijo k skupnim ciljem, boljši proizvodnji in boljšemu odnosu do ljudi. Obnašajo se, kot da je tovarna njihova, žal pa se to ne vidi v odgovornem delu. Motijo me majhne razlike med dobrim in slabim delom, moti me, ker ne uporabljamo težko pridobljenega znanja in ne damo veljave dobremu delu.

Kakšen je tvoj nasvet za naše delo v prihodnje?

Delo – še in še. Poglejmo dobrega kmeta, ki ob sončnem vremenu ne razmišlja ali bi delal ali počival. Vsakdo naj dela tisto, za kar je usposobljen in potreben.

Takole je pripovedoval Polde. Mi pa skušajmo njegove misli vzeti za svoje. Lažje in bolje bomo delali, lepše in boljše nam bo šlo. Želim, da bi Polde zdrav in srečen užival svoj zaslužen pokoj, da bi včasih še prišel med nas, pa čeprav nam bi morda povedal kakšno grenko resnico.

30 LET

Veronika Čebulj

DE šivalnica

Veronika je sicer trdila, da nima kaj povedati, pa vendar je pripoved kar lepo tekla.

Pripovedovala je, da je iz Volčjega potočka, kjer je doma, hodila v službo v Šmarco kar peš. Če pa se je mudilo, je prebredla Bistrice in si na ta način precej skrajšala pot.

Šele v letu dni je lahko toliko zaslužila, da je kupila kolo in si tako olajšala pot na delo in domov. Ker pa jo je bilo rado strah, jo je po končani popoldanski izmeni včasih počakala mama. Tudi po selitvi šmarčanskega obrata na Perovo je ostala tkalka. Na statvah

je služila svoj kruh 13 let. Zaradi škodljivega vpliva ropota na njeno zdravje pa se je morala posloviti od tkanja. V šivalnici dela zdaj že 17 let, vseskozi kot kontrolorka-klaserka.

Pravi, da se dobro počuti, ter da je s svojim delom zadovoljna. Dobro se ji zdi, da imamo v tovarni organizirano telovadbo med delovnim časom, saj meni, da to zelo pomaga delavkam, ki na svojih delovnih mestih opravljajo delo, ki zahteva stalno ponavljajoče se gibe.

Želi si, da bi zdrava dočkala upokoje, pa tudi kasneje bi rada zdrava uživala zaslužen pokojnik. Upa, da bo tudi poslovanje delovne organizacije vsaj tako uspešno, kot je bilo do sedaj, čeprav bo to v današnji situaciji težko zagotoviti.

Pridružimo se njenim željam in poskušajmo vsak po svojih močeh prispevati, da bi se nam uresničile.

Marija Zavasnik

Kontrolna služba

Prag Svilanita je prestopila pred 30 leti z željo, da bi delala kakšno leto, morda celo dve ali tri, vsekakor pa ni mislila, da bo v tovarni ostala tako dolgo. V službo je šla zato, ker sta z možem gradila hišo, za kar je bila ena

plača premalo. Čas pa hitro beži in Marija je ostala zvesta Svilanitu 30 let.

Prvih pet let je delala na delovnem mestu vdevalka in vezalka na tkalskih strojih. Takrat so vezale vse ročno. Pravi, da je šlo res bolj počasi, ampak vsaka nit je bila vezana z občutkom. To delo je zelo rada opravljala. Zaradi slabega zdravja in nočnega dela je morala iz tkalnice. Potem je petnajst let delala na delovnem mestu kontrole blaga. Delo je bilo precej težko, saj je bilo treba nekaj let vse kose prenašati ročno. Kljub temu, da so se pregledovalne mize precej izboljšale, pa je delo na tem mestu še vedno težko. Valji z blagom so vedno večji, vozički težji, naporno pa je biti tudi stalno zbran pri

JUBILANTI – 30-LETNIKI

DE 10 – ŠIVALNICA

1. Veronika Čebulj
2. Alojzija Osolnik
3. Rozalija Rifel

DE 13 – TKALNICA FROTIRJA

1. Kristina Jereb
2. Ljudmila Perme
3. Jožica Plesec
4. Anica Poravne
5. Antonija Sovinšek

DE 14 – KONFEKCIJA FROTIRJA

1. Marija Bernik
2. Franc Korošec

DE 20 – VZDRŽEVANJE IN ENERGETIKA

1. Jože Goričan
2. Jože Komatar

DE 23 – STROKOVNE SLUŽBE TOZD FROTIR

1. Melita Matičič

DE 36 – KONTROLA

1. Frančiška Urankar
2. Marija Zavasnik

DE 41 – KONFEKCIJA SVILE

1. Valentina Učakar

GOSPODARSKO FINANČNA SLUŽBA

1. Apolonija Golob

pregledovanju blaga. Če pa nisi pozoren, se pri tem delu hitro pojavijo napake.

Marija sedaj že 10. leto dela kot medfazna kontrolorka v šivalnici in vodja izmene v kontroli blaga. Fizično to delo ni težko, vendar pa delo kontrolarja ni prijetno niti priljubljeno. Kontrolor s svojim delom reže kruh svojim sodelavcem, Marija pa pravi, da z veliko strpnosti in razumevanjem vseh delavcev in dobrimi odnosi s predpostavljenimi v kontrolnem oddelku in šivalnici delo postane lažje in nima težav.

Jesen v Svilanitu je prinesla tudi v kontrolo računalništvo, iz česar se vidi, da Svilanit napreduje na vseh področjih, saj tudi v kontroli vidimo velik napredek proizvodne opreme v drugih oddelkih.

Takole pa je zaključila: »Bodočim generacijam želim še veliko uspehov in veselja pri delu; da bi z veseljem hodili na delo, tako kot jaz vsa ta leta. Celotnemu kolektivu pa želim, da bi proizvodnja in prodaja potekali tudi v prihodnje tako dobro kot do sedaj!«

Franco Korošec

DE konfekcija frotirja

V tridesetih letih je France v naši tovarni delal že marsikaj. Začel je leta 1958 v tiskarni, od koder se je preselil v šivalnico, ki je bila takrat še v prostorih nad današnjo mehanično in elektro delavnico. Tām je delal kot od-

premnik končnih izdelkov v skladišče. Nato je postal predelavec v adjustirnici ter kasneje kontrolor v šivalnici. Ko je čutil, da je potrebno za zahtevno delo tudi več znanja, se je vpisal na tekstilno tehnično šolo v Kranju, ki jo je uspešno dokončal in postal konfekcijski tehnik. V tem času je napredoval in postal vodja izmene v šivalnici in končno leta 1978 vodja konfekcije. To delo opravlja še danes.

Zanimalo me je, kakšen je bil razvoj Svilanita v preteklosti. Pa ne podrobnosti, ker bodo o tem pisali drugi, bolj me je zanimalo, ali se zdi razvojna usmeritev pravilna ali ne. France meni, da je bil razvoj pravilen, da pa smo ob tem morda zavestno žrtvovali osebne dohodka. Zaradi tega je prikrajšana generacija delavcev, ki se je pred časom upokojila, saj ima zaradi tega manjše pokojnine. Tudi sedanja razvojna usmeritev je v redu, vendar je treba v prihodnje več pozornosti posvetiti kadrovski obnovi Svilanita. Če se je bomo lotili takoj, ni še nič zamujenega. Tudi v prihodnje bomo morali slediti tehničnemu razvoju in uvajati moderno tehnologijo, saj lahko edino v tem primeru ostanemo konkurenčni na tržišču. Poslovanje bo žal vedno težje in nujno bo iskati možnosti za racionalizacijo proizvodnje in zmanjšanja stroškov tudi znotraj tovarniške ograde.

Zanimalo me je, kaj ga v tovarni moti. »Predvsem neenoten red v tovarni,« je odgovoril. »Menim, da bi temu prej lahko rekli nered. Nekateri morajo delati 8 ur, očitno pa tega vsem le ni treba.«

Pravi, da se v tovarni dobro počuti in rad hodi v tovarno. »Lepo je sodelovati tako z delavci v enoti kot tudi s strokovnimi sodelavci v tozdu, s katerimi skupaj pripravljamo proizvodnjo. Tudi v prihodnje si želim takšnega sodelovanja, rad bi, da bi pravočasno poso-

dabljali strojno opremo, kar bi prineslo še boljši izkoristek delovnega časa in morda izgradnjo nove konfekcije, saj smo v sedanji že zelo utesnjeni.«

Tončka Sovinšek

DE tkalnica frotirja

Trideset let življenja v Svilanitu je dovolj dolga doba, da je vsak jubilent poln spominov. Tako je bilo tudi s Tončko.

»Kar pol leta je trajalo, da sem po mučnem iskanju službe le dobila delo v Svilanitu, kamor sem si najbolj želela. Ta želja se mi je izpolnila in še danes sem vesela, da je tako. Prvih pet let sém delala v previjalnici. Prejo smo iz štren navijale še ročno. Kmalu smo dobili prvi previjalni stroj Schlafhorst in naše delo je bilo močno olajšano. Ker se mi je obetal boljši zaslužek, sem šla v tkalnico za vezalko. Tudi tu smo v začetku vezale še ročno in mlajši bodo težko verjeli, da smo morale v eni uri zvezati 1100 nitk. Tolikšna je bila norma, nismo pa tega vezale tako kot danes, ampak smo povijale nitko v nitko. Zato je bil res lep napredek, ko smo dobili prvi vezalni stroj. Takrat so bili stroji še majhni, temu primerne pa so bile tudi osnove in če ni bilo nikogar pri roki, sem osnovo kar sama vložila. To sedaj seveda ni možno, saj so osnove še za dvigalo skoraj pretežke. Če gledam opremljenost tkalnice pred 25 leti in jo primerjam z današnjo, smo naredili res ogromen korak v razvoju. Vsake novosti se v začetku sicer malo bojiš, vendar se človek lahko vsega nauči.«

Takole je pripovedovala Tončka, spomini so kar vrel iz nje. Ko sem jo vprašal, kako je zadovoljna v tovarni, je dejala, da je kar zadovoljna. Z ljudmi se dobro razume in to veliko pripomore k dobremu počutju.

V prihodnje bi bila rada zdrava, da bi v tovarni zaslužila vsaj toliko kot do sedaj. Le tako bosta z možem lahko do-

končala popravila hiše in dobro skrbela za svoje otroke. Upa tudi, da bodo naši vodilni tudi v prihodnje vodili Svilanitovo barko mimo vseh čeri. To seveda upamo tudi vsi člani kolektiva.

Tinca Učakar

DE konfekcija svile

Tudi Tinca ni bila med najbolj zgovornimi. 30 let je obdobje, o katerem bi pisatelj napisal nekaj knjig, s Tinco pa se bova zadovoljila z nekaj vrsticami.

Njena prva zaposlitev je bila v tkalnici frotirja. Takrat je bila tkalnica še tam, kjer je sedaj barvarna. Tkalka je bila 17 let, sedaj pa je že 13 let v konfekciji svile. Na vprašanje, kako se počuti, je odgovorila, da bi lahko bilo bolje in da je bila bolj zadovoljna v tkalnici. Žal je morala zaradi zdravstvenih razlogov pustiti delo v tkalnici, njeno sedanje delo pa ni dovolj ovrednoteno.

V prihodnje si želi, da bi šlo vsaj tako, kot do sedaj, da bi se dalo zaslužiti za pošteno življenje. Čeprav se človeku zdi, da nam v naši ljubi domovini slabo kaže, saj se stanje zelo hitro poslabšuje. Denar kopni vedno hitreje in vedno težje je shajati iz meseca v mesec.

Škoda je, da je konfekcija svile, ki je vendar nova, grajena tako, da delavnice v poletnih mesecih ne obvaruje pred sončno pripeko in v takšnih pogojih je res težko delati.

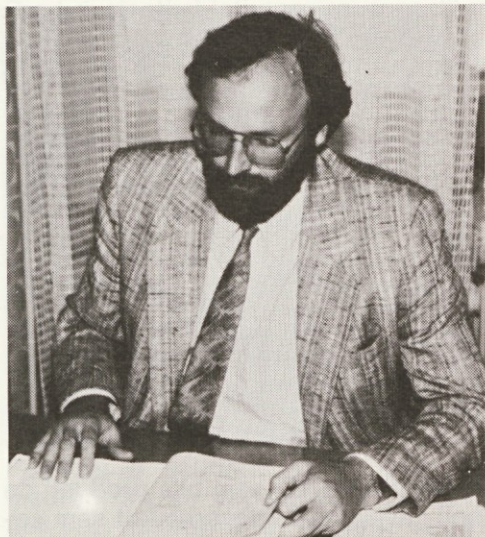
»Kljub vsemu pa sem zadovoljna,« je dejala Tinca na koncu najinega pogovora. In prav je tako.

20 LET

Krapež Boris

Strokovne službe TOZD Frofir

Po končani tekstilni tehnični šoli v Kranju je Boris pred dvajsetimi leti prišel v Svilanit. Kot pripravnik je delal v mehanski delavnici in pomagal pri remontu tkalskih strojev. V tkalnici je

nadaljeval svoje pripravništvo in spoznaval skrivnosti tkanja. Prepričan je, da mu je bilo takšno uvajanje v veliko pomoč pri njegovem nadaljnjem delu. Zato bi bilo prav, da bi tudi sedaj posvetili toliko pozornosti izobraževanju mladih strokovnjakov.

Po končanem pripravništvu je postal tehnolog v tkalnici frotirja, nato pa je bil rezervni vodja izmene. Iz tkalnice je prišel v pripravljalnico in kot vodja pripravljalnice spoznaval prijetne in manj prijetne strani tega dela. V strokovnih službah tozda Frotir je bil vodja študija dela, sedaj pa je vodja priprave. Menim, da je znanje, ki si ga je Boris v teh letih pridobil, dobra osnova za delo na sedanjem delovnem mestu. Zanimalo me je več stvari in takole je odgovarjal na moja vprašanja.

»Zadovoljen sem v tovarni. To je kolektiv, v katerem se da delati, seveda, če si tudi sam prilagodljiv ter daš tudi drugim prav in ne vztrajaš vedno trmasto na svojem stališču.

Smer razvoja tovarne je v osnovi zelo dobra. Res je, da je tehnološki napredek v posameznih oddelkih neenakomeren in neusklajen, vendar je to posledica premajhnih materialnih možnosti, ne pa slabe razvojne strategije. Nismo pa delali velikih napak, ki bi ogrožale razvoj Svilanita.

V prihodnje pričakujem, da bomo ne glede na situacijo obdržali raven, ki smo si jo težko priborili. Prebrodili smo že marsikatero krizo in tudi v prihodnje verjamem, da bo tako. Veliko pozornosti pa bo treba posvetiti kadrovski obnovi delovne organizacije, saj se bo do leta 1995 upokojilo čez 150 naših delavcev. To pa je tudi priložnost za pravočasno usposabljanje mladih strokovnjakov za kakovostno ustvarjalno delo. Prihajamo v obdobje računalniško podprtega informacijskega sistema, ki zahteva večjo natančnost in kdor tega ne bo dojel, bo postal ovira za nadaljnji razvoj delovne organizacije.

Več pozornosti moramo posvetiti dobrim medsebojnim odnosom in ne

smemo dovoliti, da nam težave in nesporazumi, ki se porajajo zaradi proizvodnih težav in problemov, trgajo prijateljske vezi, saj smo že brez tega dovolj obremenjeni s težkim političnim in gospodarskim stanjem, ki nam greni življenje.

Če bo pričakovana gospodarska reforma vsaj grobo ustrezala našim željam, Svilanit tudi v prihodnje ne bi smel imeti večjih težav, če pa se bo kriza še poglobljala, pa prihodnost ne bo rožnata. Vendar menim, da bo pred Svilanitom že marsikdo drug moral prej kapitulirati.

Verjamem, da ima Boris prav v svojih predvidevanjih in upam, da bo Svilanit tudi v prihodnje posloval uspešno.

Marija Zavasnik DE tkalnica frotirja

Marija sicer pravi, da zelo rada govori, samo ne za tovarniški časopis. Ampak ženske le ne morejo iz svoje kože in imajo vedno kaj povedati. Tako je bilo tudi tokrat.

Vseh 20 let je Marija zaposlena v previjalnici. Nekaj časa je bila raznašalka preje, potem je postala previjalka, včasih pa je tudi nadomeščala predelavko na previjanju. Sedaj je previjalka na najmodernejšem previjalnem stroju, kar jih Svilanit premore. To je Schlafhorstov Autoconner, ki je dokaj avtomatiziran. Marija pravi, da zelo rada dela pri tem stroju in upa, da mu bo lahko še dolgo stregla. Rada ima sodelavke v previjalnici in med njimi se dobro počuti. Želi pa, da bi se strojna oprema v pripravljalnici hitreje obnavljala, saj bi s tem olajšali delo v tem oddelku. Žal pa novi previjalni stroji rabijo veliko prostora, ki pa ga v pripravljalnici že zdaj primanjkuje.

Pravi, da se prihodnosti kar malo boji, saj nas časopisi, radio in televizija vsak dn zasipajo z novicami, ki res niso razveseljive. Upa, da bo Svilanit še naprej tako uspešen kot je bil do sedaj. Rada bi vsaj še 10 let vestno

JUBILANTI – 20-LETNIKI

DE 10 – ŠIVALNICA

1. Anica Goričan
2. Anica Lavrič
3. Danijela Misja
4. Francka Rak
5. Anica Trobevšek
6. Majda Urh
7. Helena Zobavnik

DE 13 – TKALNICA FROTIRJA

1. Stanislava Gjurić
2. Jožica Osenar
3. Marija Zavasnik

DE 14 – KONFEKCIJA FROTIRJA

1. Ferdinand Poljanšek

DE 23 – STROKOVNE SLUŽBE TOZD FROTIR

1. Boris Krapež

DE 36 – KONTROLA

1. Milena Berlec

DE 41 – KONFEKCIJA SVILE

1. Jožica Jeglič
2. Frančiška Ogrizek
3. Jožica Spruk

DE 43 – STROK. SLUŽBE TOZD SVILA

1. Jožica Cajhen
2. Marija Grad

KOMERCIJALNA SLUŽBA

1. Ljudmila Cerar

GOSPODARSKO FINANČNA SLUŽBA

1. Pavla Ručigaj

SPLOŠNO KADROVSKA SLUŽBA

1. Andrej Šmidovnik

delala, potem pa bo, če se zdravje ne bo izboljšalo, predčasno odšla v pokoj.

Želim ji, da bi ji zdravje dobro služilo, kdaj pa bo odšla v pokoj, pa se bo seveda sama odločila.

Anica Lavrič DE šivalnica

Anica je ena tistih, ki je ves čas svojega dela v Svilanitu preživela v šivalnici. Zato je prav gotovo treba upoštevati njeno mnenje o delu v tem obratu. Pripovedovala je, da je v tem času šivalnica precej napredovala. Včasih so bili stroji bolj enostavni, zato so morale šivilje striči ročno in ravno tako tudi zatrjevati. Sedanji stroji pa so bolj opremljeni in avtomatizirani, zato je z njimi moč narediti precej več. Pa tudi novi avtomatski stroji so precej olajšali težko fizično delo, zato je treba na teh mestih še razmišljati, kako organizirati lažje delo. Žal pa so precej utesnjeni. Pravi, da se v tovarni dobro počuti ter da rada hodi v službo, saj ji zagotavlja večjo samostojnost. Žal ji je le, da smo se v teh letih ljudje spremenili in ne gojimo več tako pristnih prijateljskih odnosov kot je bilo to včasih. Vsak živi sam zase, kar pa je po svoje tudi razumljivo, saj imamo vedno več problemov, žal pa ne tudi več možnosti za njihovo reševanje. Zato si moramo sami prizadevati za nekaj življenjskega optimizma, saj veselje in šala ne škodita. Želi si, da bi živeli vsaj tako kot do sedaj, saj je kljub težavam zadovoljna, res pa je, da še ni imela priložnosti postati razvajena.

Verjamem, da bodo vodilni delavci v tovarni tudi v prihodnje reševali krizne situacije, tako kot so jih v preteklosti, je dejala.

»Dvajset let je hitro minilo, do upokojitve se zdi še daleč, vendar bo verjetno tudi ta čas prehitro minil,« je razmišljala Anica.

Verjetno ima prav.

Pavli Ručigaj

DSSS – plansko analitski oddelek

»Moj prvi delovni dan v tovarni Svilit je bil 15. oktober 1966. leta. Istega leta sem končala ekonomsko srednjo šolo. Želela sem se zaposliti nekje v bližini rojstnega kraja, v delovnih organizacijah Induplati, Lek ali Slovenijales, vendar mi to ni uspelo. Tako me je pot zanesla v Kamnik in tudi po 20 letih se vsako jutro z veseljem peljem proti lepim kamniškim planinam.

Prvo leto službe sem nadomeščala delavke na porodniškem dopustu in to v planski, splošni in komercialni službi. Ko se je sodelavka preselila v Ljubljano in tam tudi našla zaposlitev, sem bila sprejeta v komercialno službo kot korespondent, kjer sem delala 4 leta. V tem času sem se tudi poročila in kmalu sama potrebovala nadomeščanje. Ko sem prišla iz porodniškega dopusta, sem zamenjala tudi delovno mesto in pristala v plansko analitskem oddelku, kjer delam še danes. Vmes sem bila zaradi varstva in vzgoje otrok 2 leti doma in takrat sem se res lahko posvetila družini.

Ob tej priliki lahko povem, da v današnjem času, ko morata skoraj povsod biti zaposlena oče in mati, v Svilitu, ki je pretežno ženska delovna organizacija, s strani odgovornih ni bilo dovolj storjenega za to, da bi imeli vse sobote proste. Ne zdi se mi tudi prav, da tako moški kot ženska do 50. leta starosti ne morejo koristiti več kot 27 delovnih dni letnega dopusta. Sedaj že 15 let delam na obračunu proizvodnje, delo mi je všeč, rada imam števil-

ke, rada delam in skušam biti pri delu čimbolj natančna in vestna. V oddelku se dobro razumemo, vendar kljub temu pravim, da sta v službi le dva trenutka najlepša: ko greš na malico in ko greš domov.

Vsa ta leta, odkar delam v Svilitu, se je tovarna zelo razširila, veliko je novih strojev in asortiman izdelkov zelo velik. Še dobro se spominjam, da bi kmalu podrla ograjo, ko sem po dveh letih zopet prišla v Svilit, saj sem iskala vratarja na levi strani vhoda. V tem času je bila namreč zgrajena lepa upravna in »svilena« stavba z novo vratarnico.

Mislím, da imamo v Svilitu dobre osebne dohodke, dobro malico in tudi za dopust je dobro poskrbljeno z veli-

ko počitniških objektov. Nekaj več sredstev bi lahko namenili organiziranemu preventivnemu okrevanju, saj bi s tem izboljšali zdravstveno stanje delavcev. Tudi pri zdravstvenih in zobozdravstvenih delavcih nimamo veliko sreče, saj se vse preveč menjavajo. Moja želja je, da bi zdravstvene usluge čim manj potrebovali in čimbolj uspevali na trgu.

Tako Pavli o sebi in svojih 20 letih v tovarni.

Jožica Cajhen

Sklad. got. izdelkov TOZD Svila

Ko prideš v skladišče kravat, se ob tolikšni izbiri zelo težko odločiš, katero bi izbral. Jaz teh problemov nisem imel, saj sem prišel na pogovor z Jožico, ki kraljuje med to množico kravat. Kar hitro sva se pogovorila in takole je pripovedovala:

»Vseh dvajset let zaposlitve sem preživela v tozdu Svila. Začela sem v tkalnici, nadaljevala v konfekciji in sedaj sem v skladišču. V svojem delu uživam, tako da z njim nimam težav. Tudi če se pojavijo problemi, le-ti samo popestrijo moje delo. Upam, da bo tako tudi v prihodnje, čeprav včasih

premišlujem, da sem bila pred leti še bolj navezana na tovarno kot sem sedaj.

Želim si, da bi se rešili prostorske stiske, saj bi tako mnogi problemi odpadli. Res pa je, da so pogoji kljub vsemu mnogo boljši kot so bili v starih prostorih svile. Zdi se mi skoraj nemogoče, da bi proizvodnjo in prodajo še povečevali, zato bomo morali še več pozornosti nameniti kakovosti in modnosti naših artiklov, saj nam bo le-to garancija za dobro poslovanje. Največja želja je, da bi bile stranke zadovoljne, ter da bi tudi v prihodnje znali prisluhniti željam kupcev.

Škoda je, da med nami ni več pristnih človeških odnosov. Zdi se mi, da zaradi tega, ker smo materialno neodvisni, postajamo vedno večji egoisti. Žal znamo ceniti samo denar ne pa tudi dela.

Potrudimo se, da bo ta resnica vedno manj veljala.

Nande Poljanšek

DE Konfekcija frotirja

Z Nandetom sva se pogovarjala v garderobi oddelka drobnih izdelkov. Branil se je pogovora, pa je nato le popustil. Bil je zelo dober sogovornik. Takole je povedal:

»Najprej bi zaželel vsem skupaj ob 40-letnici Svilita še veliko delovnih uspehov in uspešno poslovanje.

Pred dvajsetimi leti sem se zaposlil v tkalnici frotirja kot čistilec strojev, kasneje sem urejal okolico tovarne, najdlje pa sem zaposlen v konfekciji frotirja. Zadnji čas delam v oddelku drobnih izdelkov. Tu sem zelo zadovoljen, ker imam malo lažje delo, ki ga z veseljem opravljam. Tudi s sodelavkami se dobro razumem, to pa je pomembno za dobro počutje v tovarni. « Zanimalo me je, kaj meni o naši prihodnosti. Rekel je, da upa, da nam bo uspelo stabilizirati gospodarstvo in še izboljšati gospodarske rezultate, saj je to nujni pogoj za boljše življenje nas vseh.

Posebej je poudaril, da ga moti, da medtem ko se večina trudi ustvariti čim več, nekateri prav lagodno sedijo na vozu, ki ga vlečejo ostali, pa vseeno kar dobro zaslužijo. »To me prizadene,« je dejal.

»Vsakokrat sem vesel, kadar vidim, da se v tovarni kaj izboljša, če kupimo nove stroje ali morda preuredimo kakšen oddelek, saj sem prepričan, da bomo tako lažje delali in morda tudi boljše zaslužili,« je poudaril na koncu pogovora.

Ali se znamo vsi tako razveseliti?

10 LET

Zdravič Zdenka

DE konfekcija frotirja

Zdenka ne govori veliko. Ko pa govori, so besede umirjene in pretehtane.

V Svilanitu je bilo njeno prvo delo v šivalnici. Iz pakirnega stroja so s pomočjo njenih rok prihajale nove in nove brisače. Kmalu zatem pa se je preselila v konfekcijo frotirja, saj že devet let dela v konfekciji. Bila je šivilja, sedaj pa na krojlilni mizi pripravlja blago šiviljam, ki nam sestavljajo kopalne plašče. Pravi, da je zelo zadovoljna s svojim delom, predvsem pa s sodelavkami, saj je z njimi prijetno delati. Želi pa, da bi konfekcijo še bolj modernizirali, saj so pogoji dela še razmeroma težki, zato bi modernejši stroji veliko prispe-

vali k lažjemu in boljšemu delu. Upa tudi, da bomo z osebnimi dohodki dohajali inflacijo, čeprav v primerjavi z drugimi nimamo ravno slabih osebnih dohodkov. Žal pa se plača v trgovini stopi hitreje kot led v vročem poletju. Zadovoljna je s splošnim stanjem v kolektivu in upa, da bo tako tudi ostalo. Boji pa se, kako bo v prihodnje. Kaj bo, če se prodaja ustavi, saj vidimo, da je denarja vedno manj. Takrat se lahko zgodi, da bo zmanjkalo dela, na posledice pa si ne upa niti pomisliti, pravi Zdenka. Želi si praznovati tudi dvajseto obletnico dela v Svilanitu.

Upam, da se Zdenkine skrbi ne bodo uresničile in da se ji bo tudi želja, da skupaj praznujemo 50-letnico Svilanita, izpolnila.

Maks Pančur

DE barvarna

Z Maksom se je prijetno pogovarjati. Odgovore kar stresa iz rokava in nobeno vprašanje ga ne spravi v zadreg.

Začel je v barvarni križnih navitkov kot pomočnik barvarja. To je sicer fizično kar naporno delo, vendar meni, da to za dedca kakršen je Maks, ni bil pro-

blem. Ko je odslužil vojaški rok v glavnem mestu naše najjužnejše republike, Skopju, se je preselil v oplemenitilnico, kjer v motovilu barva metražno blago. Pravi, da raje dela na tem delovnem mestu kot pa prej, ko je bil še pomočnik barvarja. »Zadovoljen sem v tovarni,« je dejal. »Vesel sem, da stalno obnavljamo strojno opremo, rad pa bi, da bi pri nakupu in obnovi strojev lahko povedal svoje mnenje tudi tisti, ki bo s temi stroji delal.«

Ko sem ga izzivalno vprašal, kaj bi on spremenil v tovarni, če bi imel možnost, ni bil v zadregi z odgovorom. Predvsem bi zmanjšal število režijskih delavcev in jih skušal bolj produktivno

JUBILANTI – 10-LETNIKI

DE 10 – ŠIVALNICA

1. Mira Golič
2. Dragica Kaselic
3. Slavica Repanšek
4. Jožica Žerovnik

DE 13 – TKALNICA FROTIRJA

1. Nada Galin
2. Branko Jeras
3. Mojca Kolman
4. Ivanka Lesjak
5. Milena Sedušak
6. Zdravko Stele

DE 14 – KONFEKCIJA FROTIRJA

1. Frančiška Korošec
2. Marija Slevce
3. Sonja Temlin
4. Nada Volgemut
5. Zdenka Zdravič

DE 15 – BARVARNA

1. Dušan Hribar
2. Miran Kladnik
3. Maksimilijan Pančur

DE 20 – VZDRŽEVANJE INENERGETIKA

1. Jože Mlakar
2. Branko Zabavnik

DE 41 – KONFEKCIJA SVILE

1. Marija Slapnik
2. Anica Škerjanc

DE 42 – TKALNICA SVILE

1. Mihaela Hribar

GOSPODARSKO FINANČNA SLUŽBA

1. Riharda Frantar

2. Julija Petek

NABAVNA SLUŽBA

1. Janez Kodra

SPLOŠNO KADROVSKA SLUŽBA

1. Jana Maletič

zaposliti, saj ima na primer v barvarni skoraj vsak delavec svojega mojstra. Premalo pozornosti posvečamo delavcem, ki nimajo kakšne posebne izobrazbe in če sam nisi posebno aktiven, si precej odrinjen od važnih dogajanj na delovnem, kulturnem, samoupravnem in mogoče tudi kakšnem drugem področju.

Prepričan je, da bomo s prizadevnim delom tudi v prihodnje dobro poslovali, seveda pa bo zaradi pomanjkanja denarja pri naših kupcih imela zelo težko nalogo naša prodajna služba, ki pa se je že do sedaj večkrat izkazala.

Kot vidite, je Maks optimist, bodimo tudi mi.

Mirjam Slapnik

DE konfekcija svile

Najbolj trd oreh za pogovor se mi zdi ravno Mirjam, čeprav se mi zdi, da je drugače kar zgovorna.

O svojem delovnem jubileju pa se kar ni hotela pogovarjati. Kljub temu pa sem le izvedel, da je vseh 10 let dela v Svilanitu zaposlena v tozdu Svila. Izdeluje kravate in po njeni zaslugi smo moški za posebne priložnosti malo olepšani.

Pravi, da je v tovarni še kar zadovoljna, da pa si želi kakšen nov stroj, saj je njen sedanji že precej »utrujen«.

»Če bo v tovarni vsaj tako kot je do sedaj, bom kar zadovoljna,« je dejala. »Želim pa si večje plače, dokler so za

to še možnosti, saj ne vemo, kako nam bo šlo v prihodnje.«
Upam, da bomo od Mirjam čez 10 let zvedeli še kaj več.

Nada Galin tkalnica frotirja

Nada ni bila ravno navdušena za pogovor. Kljub temu sva se kar prijetno pogovarjala in takole je pripovedovala: »Vseh deset let, odkar sem zaposlena v Svilanitu, delam kot tkalka v tkalnici frotirja. Zadovoljna sem s svojim delom. Vesela sem, kadar stroji dobro tečejo, malo manj pa takrat, kadar mi vse nagaja in ne morem sproti odpravljati napak, ki se pojavljajo. Zelo naporno pa je nočno delo. Pa ne zaradi dela samega, saj se delo samo ne razlikuje od dela v dopoldanski in popoldanski izmeni. Ampak noč ima svojo moč in verjemite, da je izredno težko ob drugi uri zjutraj premagovati spanec. Rada bi, da bi imela ob sobotah zjutraj vedno zagotovljen prevoz domov, saj je zelo težko čakati do desetih, ko pelje prvi avtobus. Če pri-

merjam delo in plačo v Svilanitu z drugimi podjetji, sem kar zadovoljna, da sem zaposlena v Svilanitu. Rada bi, da bi bilo tako tudi v prihodnje.«

Takole je pripovedovala Nada. Na koncu je še dodala, da je zadovoljna tudi z nočno malico, kadar jo pripravljajo kuharji, manj pa je zadovoljna, kadar jo morajo pripravljati sami. Prav bi bilo, da bi se tudi mi nalezli malo Nadine skromnosti.

Fratnar Riharda

DSSS – plansko analitski oddelek

O svojih jubilejnih letih je Rika zapisala: 10 let – kratko, a vendar bogato obdobje mojega življenja. Še vedno mi je v spominu oblačno marčevsko jutro leta 1978, ko sem prestopila prag Svilanita. Res je, da sem bila prej že na počitniškem delu in mi tovarna ni bila povsem tuja. Toda tokrat je šlo zares. To je bila moja prva redna zaposlitev.

Sprejeta sem bila na delo v plansko-analitskem oddelku – nadomeščanje porodnice. Potem pa sem bila za stalno sprejeta na delo in naloge kalkulant, in to delo opravljam še danes. Vmes sem tudi opravljala analize stroškov in osebnih dohodkov, se poglobljala v devizno poslovanje, a se vedno znova vračala k svojemu osnovnemu delu, k sodelavkam, ki so me vpele v »skrivnosti« pisarniškega dela, ki so mi položile v srce, da je včasih bolje molčati in da imajo starejši (skoraj) vedno prav. Večkrat sem se nemočna in razočarana zatekla v tisti majhen prostor na koncu hodnika na »stari upravi«, pustila solzam svojo pot in koža je postajala debelejša. Postala sem zvedava, nemirna in se vključila v delo mladinske organizacije. To so bila najlepša in nepozabna leta dela s sebi enakimi, z enakimi željami, da spremenimo položaj mladih, da zaživi naše delo, da se čuje glas mladih. Žrtvovali smo prosti čas in uspeh je bil tu. Tudi dramska skupina je delovala v okviru OOSMS (naš mentor je bil tov. Balantič) in nepozabni so nastopi ob tovarniškem prazniku, na slovesnostih o odprtju nove upravne

zgradbe, Svile in oplemenitilnice. O, tudi delovne akcije smo organizirali, pa prijateljska srečanja z vojniki kranjske kasarne. Tudi v sindikatu sem se preizkusila, pa v nekaterih komisijah. A kaj, ko se vse konča s pravilniki, zakoni in mnenjem strokovnega sveta. In pojavi se tisti notranji nemir, razočaranje, občutek nemoči – in odnehaš nehote, da še sam ne veš kdaj. In že obrneš list v življenju in popišeš novo stran. Ljubezen – ta roža... rosna, vznemirljiva in tako vabljiva. Pa so prišli otroci, drug za drugim, nove skrbi in novo veselje, radost in razvoj. Popoldnevi in prosti dnevi so postali in ostali družinski, namenjeni trem otrokom, Primožu – prvošolčku, Anji – mali šolarki in vedno nasmejani in razigrani Petri. Nekako skrbi me ta hitri tempo življenja. Neprestano nekam hitimo, drug mimo drugega. Ni več časa za sproščen in odkrit pogovor, za prijazno besedo, topel nasmeh. Še v pozdrav pogosto le »zagodemo«.

Mislil, da je DO v teh 10 letih zelo napredovala. Časi pa so taki, da je treba na vseh področjih zelo varčevati. Zato me motijo visoki izdatki za razna potovanja, izobraževanja, dopolnjevanja, pa dodatno nagrajevanje nekaterih delavcev za delo, ki bi ga morali opraviti po opisu del in nalog, pa potovanja strokovnih delavcev v tujino z lastnimi prevoznimi sredstvi. Saj poznate tisti pregovor »dinar na dinar«... Žal pa je vse preveč aktualno: več ko govoriš, več dobiš in boljše živiš. Stopimo takim na prste in začnimo pometati stopnice od zgoraj navzdol. Pa ne v Svilanitu, v celotni naši družbi.

Prijetno je bilo obračati Rikine liste v 10 letih!

Slavica Repanšek DE šivalnica

Sicer vsa nasmejana se v začetku ni hotela pogovarjati, potem pa je pogovor prav lepo stekel.

Preden se je zaposlila v Svilanitu, je dokončala trgovsko šolo v Celju. Kljub temu, da je trgovka, pa pravi, da se čudi našim prodajalcem, kako jim uspe prodati tako veliko količino brisač, ki priromajo skozi šivalnico v skladišče.

Po končani šoli se je zaposlila v Svilanitu. Vsakozi dela v adjustirnici. Med smehom je pripovedovala, da se pri nas kar dobro počuti, saj ji pakirni stroj zvesto služi, ona pa njemu. S sodelavkami se dobro razume, zaslužek pa je boljši kot če bi šla za trgovko. Želi si, da bi nam tudi v prihodnje šlo vsaj tako dobro, kot gre sedaj in meni, da imamo zato vse možnosti.

Moti pa jo disciplina v tovarni. Pravzaprav nedisciplina. Medtem, ko se delavke iz šivalnice in adjustirnice še preoblačimo v garderobi, drugi že ve-

S svojim delom je zadovoljen. Vesel je napredka, ki ga je bila deležna kotlovnica v teh 10 letih, saj je danes v njej skoraj tako kot v laboratoriju. Tudi prehod na kurjenje s plinom je velik napredek. Kaj bi šele rekel, če bi videl, kako so v stari kotlovnici kurjači kurili s premogom. Pravi, da je ta napredek očiten v vsej tovarni, saj imamo vsako leto kaj novega.

Zanimalo me je, kako se počuti v tovarni in dejal je, da zelo dobro. S sodelavci se odlično razume in ker so tudi delovni pogoji in osebni dohodki solidni, se res ni kaj pritoževati. Boji se le ali nam bo v teh kriznih časih uspelo obdržati takšen nivo poslovanja kot ga dosegamo v zadnjih letih.

Upajmo, da se bo pokazalo, da je njegov strah neosnovan in da bomo še vnaprej dobro poslovali. Tega bo tudi Branko najbolj vesel.

Jana Maletič

DSSS – splošno kadrovska služba

Ko vstopiš v njeno pisarno, te pozdravi vesel smeh, s katerim zna razveseliti tudi svoje sodelavce. Ko sva se pogovarjala o njenem jubileju, je ugotova-

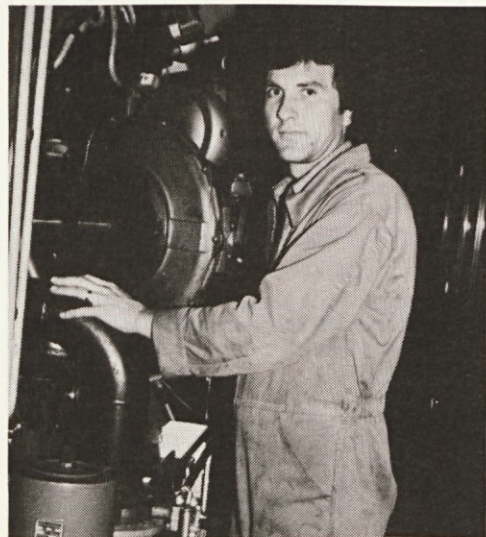

selo korakajo mimo naših oken, seveda zunaj naše tovarniške ograje. Pa ne misli, da bi morale prej končati z delom, ampak meni, da bi bilo bolj prav, če bi vsi zaposleni delali polnih osem ur, za kolikor smo tudi plačani. Moti jo tudi, ker njeno delo ni tako cenjeno kakor želi, vsaj iz analitske ocene delovnega mesta se to jasno vidi. Pa bo kljub temu, upa še dolgo ostala v tovarni, saj je zadovoljna v Svilanitu. Tako je končala svojo pripoved Slavka. In prav je tako. S svojim veselim smehom bo lahko še mnogim sodelavkam pregnala otožne misli.

Branko Zabavnik

DE vzdrževanje in energetika

Branko je v Svilanit prišel iz Zarje. Pravi, da se je od Zarje poslovil predvsem zaradi tega, ker mu terensko delo ni ustrezalo, pa tudi osebni dohodki so v Svilanitu precej boljši. Ves čas, odkar dela pri nas, je v kotlovnici. V začetku je vzdrževal toplovodne naprave, po opravljenem tečaju pa je postal kurjač. To delo opravlja še sedaj.

vljala, da je to kratko obdobje in je pogovor z njo nepotreben. Kljub temu pa bom skušal predstaviti Janina razmišljanja, ko se ne pogovarja kot vodja nagrajevanja, ampak kot ženska, ki si že 10 let služi svoj kruh v Svilanitu.

Pravi, da je teh 10 let vsa delovna doba, kar je premore. V začetku je bilo malce težko. Vrgli smo jo v vodo, nismo pa jo vprašali, če zna plavati...

Kljub temu pa je s pomočjo sodelavcev uspela prebroditi začetne težave. Zanimalo me je, kako se počuti pri svojem delu. »Zadovoljna sem,« je odgovorila. »Delo je zanimivo in odgovorno, seveda pa je tudi na udaru kritike, ker vpliva na zaslužek vseh zaposlenih v našem delovnem kolektivu.« Želi pa si, da bi nam v tovarni šlo tudi v prihodnje vsaj tako dobro kot gre sedaj, kar pa je glede na splošno gospodarsko in politično situacijo žal težko pričakovati. Slabšanje stanja pa zelo slabo vpliva na vse nas in tudi na rezultate našega dela. Težko je biti ustvarjalen in produktiven, če ti neprestano blodi po glavi misel, kako boš preživel do prihodnje plače.

Vprašal sem jo tudi, kaj ji v tovarni ni všeč. Opozorila je na enostransko pojmovanje reda in discipline pri nas. Zapisujemo zamudnike, tiste, ki prerano hodijo na malico in prepozno z nje, kaznujemo pitje alkohola, ni pa še slišala, da bi koga kaznovali zaradi neizpolnjevanja delovnih nalog. Delovne in tehnološke discipline še daleč nismo uveljavili, to pa lahko bistveno vpliva na rezultate našega dela.

Predvsem pa Jana z zaskrbljenostjo gleda na dogajanja v naši družbi, ki grozijo, da nas bodo pripeljala v zmešnjavo, iz katere ne bo rešitve. Trpeli pa bomo predvsem navadni ljudje. Tisti, ki to stanje ustvarjajo in izrabljajo za svoje cilje, si bodo že znali pomagati.

Jana, želim, da bi med nami praznovala še kakšen okrogel jubilej. Radi bomo prisluhnili tvojemu optimizmu, pa tudi resnim razmišljanjem, kakršna si nam nasula danes.

In kaj naj zapišem za zaključek?

Najprej bi rad povedal, da so bili sodelavniki izbrani naključno. Še zdaleč se nisem pogovarjal z vsemi, saj je letošnjih jubilaritov okrog 70.

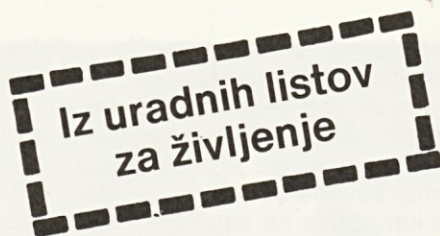
Redki med njimi pa se iz meni nerazumljivih vzrokov niso hoteli pogovarjati. Menim pa, da so naši jubilariti v svojih razgovorih pokazali, da so v tovarni zadovoljni ter da kljub sedanjemu kriznemu obdobju z optimizmom zrejo v prihodnost.

Pridružimo se jim tudi mi in uspeh nam je zagotovljen.

40 LET

Delavci, ki so v letu 1988 dopolnili celotno delovno dobo do upokojitve v DO:

1. Polde Golob – 40 let
2. Milena Koncilja – 35 let
3. Ivanka Pipan – 35 let
4. Magda Seljak – 35 let

MANJ PAPIRJA, VEČ ŽIVLJENJA...

Prelistavanje orumenelih listov v arhivu in čitanje zakonov, sklepov in stališč za kakšno desetletje nazaj, vodi v razmišljanje vsaj v nekaj smereh; bilo je več konkretnosti, čutiti je željo po ustvarjanju za boljši jutri, čutiti je povezanost v iskanju skupnih rešitev.

Sicer dolgočasno branje člena za členom oživlja misel in primerjavo na tisto, kar je bilo nekoč problem, pa je danes samo po sebi umevno, pa do problemov, ki so nam ostali iz preteklosti in jih do danes nismo razrešili, oziroma so se ponovili. Včasih se sicer pojavi nasmešek na ustih ob izrazih, ki danes niso več v uporabi, toda nasmešek izgine, ko misel odtehta težo zapisane besede ter hotenje in zanos, ki ga je čutiti.

14. februar 1948, kot dan ustanovitve Svilanita; 6. september 1950, ko je bil ustanovljen delavski svet in je kolektiv prevzel upravljanje v svoje roke; leto 1962, ko je bila sprejeta poslovna odločitev za specializacijo proizvodnje in ustvarjena prva stara milijarda prihodka in realiziran prvi izvoz; to so mejniki, ki pomenijo odločilne ločnice našega razvoja. Leto prisilne uprave pa v tej zgodovini izzveni kot opozorilo, kaj lahko pomeni za kolektiv notranji razdor in koliko moči in volje je potrebno za rešitev. Na vseh teh dogodkih se je ustvarjala zgodovina in razvoj Svilanita.

V osmem letu po ustanovitvi podjetja Svilanit se zaradi nakopičenih problemov zastavlja vprašanje: Biti ali ne biti! Z odpravo pomanjkljivosti v poslovanju in medsebojnih odnosih je bila podana osnova za drugo rojstvo tovarne in njen nadaljnji razvoj.

POROČILO

o upravljanju podjetja »Svilanit« Kamnik v dobi od 1. 9. 1956 do danes, ko je v podjetju postavljena prisilna uprava z odločbo Občinskega LO Kamnik št. 02/2-359/1 z dne 25. 8. 1956.

Prvi ukrepi prisilne uprave so bili v tem, da z najstrožjimi merami uspostavi red in disciplino v podjetju, ker je to osnovna baza za nadaljnji razvoj. S tem v zvezi se je pri obstoječi delovni sili izboljšala kvaliteta tkanin in večja produktivnost dela. Ukinila so se razna delovna mesta. Gotovo število »strokovnjakov« je tudi samovoljno zapustilo podjetje, ker so uvideli, da na prejšnji način dela ne bodo mogli uveljavljati svoje nepopolno znanje. Nujno potrebno je bilo tudi, da se reorganizira OPO z ozirom na to, da v podjetju ni bilo več kot 6 mesecev nikakega sestanka radi trenj med samimi člani. Torej iz tega lahko sklepamo, da so člani ZK bili samo formaliteta podjetja, niso imeli pa kaj odločati, niti stavljati kakih pripomb vodstvu podjetja, s čimer bi se komu zamerili. Tudi sindikalna organizacija ni imela dovoljnega pregleda o poslovanju podjetja radi premale povezave, dočim se ji mora priznati vsa aktivnost v pogledu ostalih dejavnosti sindikata, katero obdržuje še danes na najboljšem mestu v Kamniku.

Iz gornjega poročila je razvidno delo prisilne uprave. Mnenja smo, da je podjetje sanirano, ter predlagamo Občinskemu ljud. odboru Kamnik, da ukine prisilno upravo v podjetju.

Člani prisilne uprave:

Prisilni upravitelj: Jagodic Dušan

1. član: Vogrinec Franc

2. član: Inž. Sotlar Lojze

Kamnik, dne 25. 7. 1957

O 234. členih statuta z dne 9. marca 1964 je čutiti hotenje po ustvarjanju boljšega jutrišnjega dne, s tem statutom in še devetimi Pravilniki je bila urejena vsa interna zakonodaja. Mnogo členov v statutu je bilo namenjenih organizaciji, poslovanju in ugotavljanju rezultatov dela. Statut pa je bil lahko sprejet šele, ko je soglasje k njemu dala občinska skupščina.

Izhajajoč iz dejstva, da je delovno ljudstvo Jugoslavije v socialistični revoluciji zrušilo buržoazni družbeni red in začelo ustvarjati družbo osvobojenih delovnih ljudi, so v procesu prenašanja državnih pristojnosti na družbo in krepitev samoupravljanja neposrednih proizvajalcev člani delovne skupnosti tekstilne tovarne Svilanit dne 1. 5. 1952 sami prevzeli podjetje v upravljanje. Delavci so sami ali po svojih izvoljenih predstavnikih ustvarjali medsebojna delovna razmerja in izvršujoč svoje samoupravne pravice razvijali ter izpopolnjevali produkcijski proces in socialistične družbene odnose. Za zagotovitev kar najugodnejših pogojev v poslovanju podjetja kot celote, ter za utrjevanje in nadaljnje razvijanje samoupravljanja, izdaja skupščina podjetja Svilanit na podlagi čl. 91 ustave SFRJ in čl. 80 ustave SRS

STATUT

ki je bil sprejet na seji dne 9. marca 1964 kot medsebojni dogovor vseh članov delovne skupnosti. Ta v skladu z ustavnimi in zakonskimi določbami razčlenjuje in zagotavlja izvrševanje njihovih samoupravnih pravic.

LJUDSKA REPUBLIKA SLOVENIJA
OKRAJ LJUBLJANA
OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
KAMNIK

Številka: 023-22/64-1/6
Datum: 16/4-1964

TEKSTILNA TOVARNA "SVILANIT"
K A M N I K

ZADEVA: Vrnitev statuta iz obravnave v občinski skupščini
ZVEZA:

Po obravnavi v občinski skupščini vračamo statut vaše delovne organizacije, katerega naj dokončno sprejme delavski svet.

Vse samoupravne akte delovne organizacije, kot se razni pravilniki, je v roku 6. mesecev vskladiti s potrjenim statutom.

Po sklepu 2. skupne seje občinske skupščine in občinskega odbora SZDL z dne 8/4-1964 priporočamo, da vnesete v pravilnik o delitvi osebnega dohodka vaše delovne organizacije določilo, da se plača izguba zaslужka vsem onim zaposlenim, ki se udeležijo krvočajalske akcije.

Priloga: statut

Priloga: statut
Predsednik
občinske skupščine
Franz VIDERVOL
KAMNIK

Bolniškemu staležu se pri delu ne da izogniti, vedno pa je prisotna dilema o tem, kakšne pravice gredo bolnim in kako preprečiti neopravičene bolniške izostanke. Že leta 1967 delavec ni imel pravice do bolniškega dopusta, če mu zdravnik ni potrdil, da mu je bilo nujno nuditi zdravniško pomoč.

Na podlagi 13. in 14. čl. zakona o spremembah in dopolnitvah osnovnega zakona o zdravstvenem zavarovanju in 114. čl. statuta Svilanit Kamnik, je delavski svet na svojem zasedanju dne 24. 3. 1967 sprejel

PRAVILNIK

o spremembah in dopolnitvah pravilnika o delitvi osebnega dohodka o nadomestilu osebnega dohodka do 30 dni zadržanosti od dela zaradi bolezni ali za druge primere zadržanosti iz dela, kot to določa osnovni zakon o zdravstvenem zavarovanju.

4. člen

Zavarovanci imajo pravico do nadomestila za prvih 30 koledarskih dni zaradi zadržanosti z dela, če so:

1. zaradi bolezni ali poškodbe začasno nesposobni za delo oziroma zaradi zdravljenja in medicinske preiskave
2. odsotnosti z dela zaradi poškodbe nadela oziroma če so se poškodovali na poti na delo in iz dela

3. zadržani z dela zaradi nege ožjega družinskega člana oziroma spremstva v zdravstveno ustanovo.

Nadomestilo osebnega dohodka pripada zavarovancu za nego družinskega člana in to:

1. do 7 dni, če zboleli član ožje družine še ni dopolnil 15 let
2. do 3 dni, če je zboleli družinski član ožje družine dopolnil 14 let starosti.

6. člen

Zavarovanec, ki je v teku delovnega časa iskal zdravniško pomoč, pa bi jo lahko iskal tudi po delovnem času, nima pravice do nadomestila za izgubljeni delovni čas, če mu zdravnik ne potrdi, da je bilo nujno nuditi zdravniško pomoč.

Zavarovancu ne pripada oziroma se mu ne izplača nadomestilo osebnega dohodka za čas zadržanosti z dela v naslednjih primerih:

- če si je zavestno povzročil bolezensko stanje – za čas nezmožnosti za delo
- če je namenoma oviral zdravljenje oziroma sposobnost za delo, ker se ni ravnal po navodilih zdravnika – za čas, ko je bilo ugotovljeno nasprotno ravnanje
- če se brez utemeljenega opravičila ni odzval na zdravstveni ali komisijški pregled v zvezi z boleznijo, zaradi katere je zadržan z dela – od dneva, ko je odklonil vabilo, da se javi na zdravniški pregled
- če je v času bolniškega staleža delal doma, v podjetju ali kjerkoli – od dneva, ko je bilo ugotovljeno, da je delal.

Pravilnik o premijah je od 1. januarja 1962 dalje urejal nagrajevanje sodelavcev, ki so delali na neproizvodnih delovnih mestih in od katerih je bil odvisen splošni poslovni uspeh podjetja.

Čutiti je, da so bila merila povsem jasna in konkretna.

TABELA
za izračun premije na izkoriščanje tkalskih strojev v EE 30
T-1

Izkoriščanje tkalskih strojev po letnem planu v %	Višine premije od obr. post. v %			
	Vodja EE	Vodja remonta	Vodja izmene	Pomočnik vodje izmene
80	+ 6,5	+ 6,5	+ 6,5	+ 6,5
79	6.–	6.–	6.–	6.–
78	5,5	5,5	5,5	5,5
77	5.–	5.–	5.–	5.–
76	4,5	4,5	4,5	4,5
75	4.–	4.–	4.–	4.–
74	3,5	3,5	3,5	3,5
73	3.–	3.–	3.–	3.–
72	2,5	2,5	2,5	2,5
71	2.–	2.–	2.–	2.–
70	1,5	1,5	1,5	1,5
69	1.–	1.–	1.–	1.–
68	0,5	0,5	0,5	0,5
67	0.–	0.–	0.–	0.–
66	- 0,5	- 0,5	- 0,5	- 0,5
65	1.–	1.–	1.–	1.–
64	1,5	1,5	1,5	1,5
63	2.–	2.–	2.–	2.–
62	2,5	2,5	2,5	2,5
61	3.–	3.–	3.–	3.–
60	3,5	3,5	3,5	3,5
59	4.–	4.–	4.–	4.–
58	4,5	4,5	4,5	4,5
57	5.–	5.–	5.–	5.–
56	5,5	5,5	5,5	5,5
55	6.–	6.–	6.–	6.–

Za vsak večji % izkoriščanja od 80 se premija zvišuje za nadaljnjih 0,5% od obračunske postavke, za vsak manjši procent izkoriščanja od 55 s premija znižuje za nadaljnjih 0,5% od obračunske postavke.

Premije po tej tabeli se obračunavajo za vodjo EE 30, za vodje izmen EE 30, vodja remonta EE 30 in za pomočnike vodij izmen EE 30.

Sredstva za izplačilo premije se črpajo iz ostvarjenih OD v EE 30.

gradno vprašanje in bi težko dobili odgovor, kolikšen odstotek oziroma znesek plačujemo za malico v obratu družbene prehrane. V primerjavi s preteklostjo je ta znesek postal zanemrljiv majhen.

Na podlagi predloga strokovnega sveta in upravnega odbora podjetja te po splošni razpravi članov delovne skupnosti glede družbene prehrane je delavski svet na podlagi 180. čl. statuta podjetja Svilarit Kamnik dne 26. 11. 1965 na svoji 7. redni seji sprejel naslednji

SKLEP

I.

V cilju zdravstvene preventive zagotavlja delovna organizacija članom delovne skupnosti okrepčilo v obliki tople in hladne malice v obratu družbene prehrane.

III.

Do tople malice, ki se pripravlja izven obrata družbene prehrane, imajo pravico pod enakimi pogoji vsi člani delovne skupnosti.

Toplo malico regresira delovna organizacija iz sklada sredstev OD v višini 40% od cene porcije, 60% pa plača vsak sam.

Tople napitke, hladno malico itd., ki je servirana v obratu družbene prehrane, pa plača vsak sam po dnevni ceni.

Sodelovanje med sicer konkurenčnima firmama, eno na severu in drugo na jugu, je v šestdesetih letih imelo konkretno vsebino in obojestranski interes.

ZAKUP

tkalskih strojev iz »Frotirke«, Delčevo.

Uvod

Po iniciativi Tekstilne tovarne »Svilanit« Kamnik je prišlo do razgovorov, da bi »Frotirka«, Delčevo, dala v zakup določeno število tkalskih strojev. »Frotirka« Delčevo namreč dalj časa še ne bo mogla proizvajati in to zato, ker nima še zagotovljene električne energije, nima montirane klimatske naprave, nima urejene kotlovnice, dočim v barvarni »Makedonke«, Štip še niso zagotovljene zadostne količine preje, ker je tam ozko grlo v sušilnici. Po oceni zastopnikov »Frotirke« in »Makedonke« bodo te ovire odpravljene šele v 9 mesecih, toda strokovno mnenje v »Svilanitu« pa je, da bo tako stanje v »Frotirki« vsaj še 1 leto.

Koordinacijski odbor za izvajanje pogodbe o poslovnem sodelovanju med »Frotirko« in »Svilanitom« je 2. 9. 1965 obravnaval to vprašanje in zastopniki »Frotirke« so v smislu sklepov Upravnega odbora »Makedonke« Štip bili soglasni, da se del tkalskih strojev odstopi »Svilanitu« v zakup.

Določeno je bilo, da pride v poštev 20 do 30 tkalskih strojev. Osnova za zakupnino je amortizacija, obresti od kreditov osnovnih sredstev, zavarovanje, investicijsko vzdrževanje in obresti od poslovnega sklada ter ustrezni del dohodka.

Zakupnina naj bi se računala za dobo 9 mesecev.

Stroški demontaže v Delčevu, prevoza, zavarovanja, montaže v »Svilanitu«, naknadne demontaže in prevoza v Delčevo gre v breme »Svilanita«.

Strokovna komisija v »Svilanitu« je prišla do zaključka, da se iz Delčeva prestavi v »Svilanit« 23 tkalskih strojev s tem, da se v bombažni tkalnici demontira 17 strojev, 6 strojev pa se na novo montira v eksperimentalni tkalnici.

Koordinacijski odbor je bil soglasen, da se 4 statve – listovke, ki so že nameščene v eksperimentalni tkalnici, vključijo v ta aranžman, dočim obe žakardski statvi ostaneta v »Svilanitu« za eksperimentiranje. Od kdaj naj bi tekla obveznost zakupnine, je strokovno mnenje v »Svilanitu«, da naj se začetek zakupninske obveznosti šteje od dne, ko bi monter od Gianija predal statve. Za 4 listovke v eksperimentalni tkalnici naj velja zakupninska obveza od dneva podpisa zakupne pogodbe.

Svilanit
40 LET

Velik korak in zadovoljstvo je bilo čutiti v kolektivu, ko se je organizirala enostavna topla malica. Povsem jasno in razumljivo je bilo zapisano, da vsak delavec sam plača 60 odstotkov cene malice. Danes bi si skoraj lahko zastavili na-

Pojem upravnega odbora je v spominu ostal le še starejši generaciji. Še v statutu iz leta 1970 pa je ta organ imel naslednje pristojnosti:

Na podlagi 91. in 92. člena ustave SFRJ in 80. čl. ustave SRS je delavski svet podjetja Sivilanit Kamnik v smislu 77. čl. temeljnega zakona o podjetjih sprejel na svojem rednem zasedanju dne 30. 3. 1970 tale

STATUT PODJETJA SVILANIT

I. SPLOŠNE DOLOČBE O PODJETJU

1. Ustanovitev podjetja in firma

1. člen

Podjetje je bilo ustanovljeno z odločbo št. 918/48 z dne 14. 2. 1948 pod nazivom Sivilanit Kamnik tkalnica žakardskega in drugega svilenega blaga. Ustanovitelj podjetja je Mestni ljudski odbor Kamnik. Z odločbo Okrajnega ljudskega odbora Kamnik št. 95/52 z dne 4. 11. 1952 sta bila podjetju priključena še obrata Oteks Šmarca in Jugopamuk Zaprice.

Tako združeno podjetje je poslovalo pod firmo Sivilanit Kamnik, tovarna svilenih in bombažnih izdelkov.

S sklepom Okrožnega gospodarskega sodišča št. 1104 z dne 5. 10. 1961 je podjetje vpisano v register in posluje pod nazivom Sivilanit Kamnik, tekstilna tovarna Kamnik, Kovinarska št. 4.

Skrajsan naziv podjetja je Sivilanit Kamnik.

2. člen

Žig podjetja je pravokotne oblike z besedilom: Sivilanit Kamnik, tekstilna tovarna.

3. člen

Zaščitni znak podjetja je stiliziran metuljček, pod katerim je napis Sivilanit Kamnik.

4. člen

Podjetje uporablja blagovno znamko za označevanje frotirja in sicer s tremi štirikrakimi vetrnicami.

Blagovna znamka je pri patentnem uradu registrirana.

220. člen

Upravni odbor podjetja odloča na temelju sklepa delavskega sveta, tega statuta in drugih samoupravnih aktov o naslednjih vprašanjih:

- o poslovanju podjetja,
- skrbi za pripravljanje proizvodnje in koordinacije, poslovanja med ekonomskimi enotami,
- skrbi za odpravljanje napak, ki se pojavljajo v operativni koordinaciji proizvodnje,
- skrbi za reprodukcijska sredstva, ki jih zahteva normalna proizvodnja,
- ukrepa v cilju izboljšanja tehnološke in delovne discipline v podjetju,
- obravnava predloge statotov in drugih splošnih aktov, program za razvoj podjetja ter jih predlaga v sprejem delavskemu svetu,
- odloča o povrnitvi škode, storjene po delavcih do 500 N din,
- odloča o povrnitvi škode, storjene po ekonomski enoti oz. delovni enoti do 1000 N din,
- skrbi za izvrševanje samoupravnih aktov in sklepov delavskega sveta,
- razpravlja o predlogih za nagrade in priznanja delavcem za posebne zasluge pri delu ter predlaga nagrade v odobritev delavskemu svetu,
- na prvi stopnji odloča o pritožbah odbora za kadre EE iz področja delovnih razmerij,
- voli predsednika upravnega odbora in njegovega namestnika,
- imenuje strokovno komisijo za ugotavljanje, če vodilni delavec izpolnjuje zahteve delovnega mesta, na katerem dela,
- zahteva od direktorja poročilo o poslovanju podjetja in strokovnih služb,
- sklepa in odobrava službeno potovanje v inozemstvo strokovnim delavcem,
- imenuje vodje EE na predlog 6-članske komisije, od katerih 3 imenuje upravni odbor in 3 svet ekonomske enote, za katero enoto se vodja imenuje,
- vlaga zahteve arbitraži podjetja o povrnitvi škode, ki jo je utrpelo podjetje ali ekonomska enota, če ta presega 1000 N din,
- sprejema smernice za sestavo gospodarskega programa,
- obravnava predloge letnega gospodarskega plana in ga predloži delavskemu svetu,
- sprejema proizvodni in prodajni plan izdelkov,
- na podlagi javnega razpisa razglašja prosta delovna mesta in imenuje vodje strokovnih služb in ekonomskih enot ter strokovne delavce na prosta delovna mesta,
- imenuje komisije in druge organe, če se pokaže za to potreba in
- opravlja vse ostale zadeve, ki so mu dane v pristojnost po določilih tega statuta, sklepih delavskega sveta in zakonitih predpisih.

S seje upravnega odbora 11. maja 1965 je za današnji čas ostalo kar nekaj zanimivosti:

- dohodek je bil obremenjen s 15% prispevka za federacijo in z obračunom je bilo manj zapletov kot je to danes,
- nova tkalnica, današnji prostori skladišča in kontrole plaščev, so bili nared za vselitev,
- kvaliteta izdelkov je vedno osrednje vprašanje realizacije proizvodnje.

Ad 3.

Poroča tov. Benko:

Z ozirom na to, da je na Perovem zgrajena nova tkalnica za svilo in bo v kratkem sledila preselitev EE 20 na Perovo, bodo obratni prostori v Mekinjah na razpolago za odprodajo. Za nakup teh prostorov se predvsem interesira obrtno podjetje Zarja Kamnik. Prvotno je bila postavljena cena 23 milijonov pod pogojem takojšnjega plačila, sicer pa 25 milijonov. Pred kratkim so bili vodeni razgovori med obema podjetjema. Obrtno podjetje pristane na to, da plača v gotovini 20 milijonov din, 2 mil. pa v raznih instalacijskih delih v novi tkalnici svile. UO se strinja z navedenim predlogom in istega odstopa v potrditev DS.

Mnogo manj je bilo členov, pravilnikov, sklepov, a v njih je bilo več konkretnosti, več življenja, več tistega, kar se je ustvarilo in kar se je želelo doseči.

Sivilanit

40 LET

TAKO SMO RASLI...

Nacionalizacija zasebnih podjetij leta 1948 je zajela tudi takratno zasebno podjetje lastnika VAVPETIČ ALOJZA in SINOV v Šmarci pri Kamniku, ki je proizvajalo frotir brisače in bombažno blago. Po nacionalizaciji leta 1948 je tovarna poslovala pod firmo »Oteks« (Okrajna tekstilna tovarna v Šmarci pri Kamniku) v sklopu TEKSTILNE INDUSTRIJE DOMŽALE.

Začetne osnove razvoja frotir proizvodnje
Po nacionalizaciji je proizvodnja obsegala izdelovanje frotir brisač in »turing« platna za moške srajce.

Proizvodni proces je zajemal naslednje proizvodne faze:

- previjanje bombažne preje iz WC navitkov v predena za barvanje,
- barvanje in beljenje bombažne preje v predenih ter barvanje »turing« platna,
- previjanje barvane in beljene bombažne preje iz preden na kolutne navitke in navijanje votkovnih navitkov,
- saško snovanje osnov,
- ročno in mehanično tkanje frotir brisač ter mehanično tkanje »turing« platna,
- rezanje, robljenje in adjustiranje frotir brisač,
- tiskanje (kalandriranje) in adjustiranje »turing« platna.

V proizvodnem procesu se je uporabljala zastarela in izrabljena strojna in druga oprema, ki so jo večja tekstilna podjetja izločila. Takšna proizvodna oprema je pogojevala neracionalne tehnološke postopke, težko fizično delo in slabe delovne pogoje. Preja se je barvala v lesenih ali betonskih kadeh in sušila zunaj ali v visečih sušilnicah. V barvarni se je poleg preje barvala

Proizvodna dogajanja

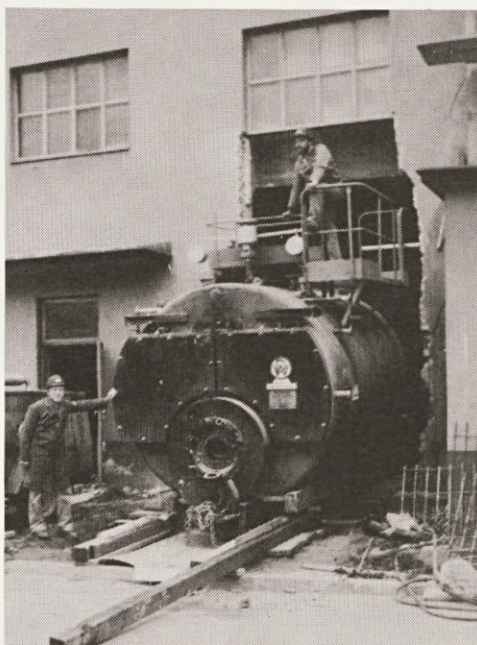
IZ BLIŽNJE PRETEKLOSTI ZA PRIHODNOST

TOZD FROTIR

Obdobje zadnjih let v TOZD Frotir kaže intenzivno podobo prilagajanja tržišča in prilagajanje novim kvaliteta frotir proizvodov z nabavo nove, avtomatizirane in najnovejše tehnologije. Prav v zasledovanju vseh teh trendov v svetu je edina pot, po kateri si lahko zagotovimo naš obstoj in napredek, ki bo prinesel še nova spoznanja, znanje in izkušnje. Pa se »sprehodimo« skozi zadnja leta stremiljenj po zasledovanju razvite tehnologije:

Leto 1983

Pripravljen je bil program rekonstrukcije kotlarne vključno z instaliranjem novega 15-tonskega parnega kotla EMO, ki bo zadovoljeval naše tehnološke potrebe, presežki energije pa bodo še za DO Eta, Zdravstveni dom

Star parni kotel se umika novemu

tudi doma stkana bombažna tkanina pod imenom Turing platno za športne srajce. Po barvanju in ožemanju se je sušilo v visecih sušilnicah na palicah kot preja. Po sušenju se je Turing platno kalandriralo, navijalo na blagovne valje ter v taki obliki oddajalo v adjustinico.

Barvarna je uporabljala vodo za tehnologijo direktno iz vodnega kanala Mlinščica, ki je bil speljan ob barvarni tako, da so se vsi porabniki napajali s prostim padom. Seveda je bil velik problem z vodo ob večjih nalivih, ker je bila umazana.

Tehnološko paro, s katero se je segrevalo kopeli, sušilnice ter proizvodne in druge prostore, je proizvajala stara parna lokomotiva. Ta je gnala tudi transmisijo, preko katere so bile v pogonu barvne kopeli.

V barvarni so delale pretežno ženske v izredno težkih pogojih dela, saj je bilo treba po izkuhanju preje mokra in še vroča predena v balah odvzeti ročno iz visoke kuhalne kadi, prav tako je bilo potrebno pri barvanju in beljenju v banjah ročno z rokavicami obračati predena na palicah v floti do +100°C in več; v celotni barvarni je bil letvasti pod, pod katerim so bili odtočni kanali, po katerih je odtekala flota in se je skupaj s floto v odprtih banjah, ustvarjalo v celotni barvarni toliko pare, da se ni videlo od enega do drugega delovnega mesta.

Vse naprave v barvarni je vzdrževal kurjač skupaj z vaškim kolarjem in kovačem.

V oddelku pripravljalnice se je iz preden previjala beljena in barvana preja ter surova preja iz WC navitkov na kolutne navitke težke 200 gr. Navijalka je posluževala do 10 vreten, nameščala predena, ročno po-

vezovala niti ter natikala in snemala prazne in polne kolutne navitke.

Gladke bele in surove osnove so se navijale na pasovnem saškem sovalu širine 200 cm, s cevčnico za 200 kolutnih navitkov. Dolžine zankastih osnov so dosegale dolžino do 200 m in veznih osnov do 600 m.

Frotir brisače so se tkale na štirih lesenih frotir statvah in eni mehanični frotir statvi firme Thiele.

Ročne frotir statve so bile opremljene s 600-timi lesenimi žakardi fine dunajske delitve. Brisače so se tkalev širinah 2 x 60, 3 x 50 in 4 x 30 cm ter v 3 in 4-veznem frotirju. Mehanična frotir statva firme Thiele je bila opremljena s 600-tim žakardom fine dunajske delitve. Brisače so se tkale v širini 3 x 55 cm ter v 4-veznem frotirju. V vezni osnovi se je uporabljala Nm 70/2 česanka surova, v zankasti osnovi Nm 34/2 kardirana beljena in v votku Nm 34/1 kardirana, barvana ali beljena. Turing platno se je tkalo na 10 ozkih mehaničnih čolničnih statvah. Za obratovanje pripravljalnice in tkalnice se je uporabljala doma proizvedena električna energija z generatorjem, moči cca 40 KW. Generator je preko jermenskih prenosov in lesenih zobatih koles poganjalo veliko mlinsko kolo. Električna napetost, ki naj bi bila 220 oz. 380 voltov, se je uravnavala ročno z odpiranjem in pripiranjem vode na mlinsko kolo. Mehanične statve so bile gnane s transmijskim pogonom, drugi stroji in naprave pa posamično z elektro motorji. Za obratovanje in vzdrževanje pripravljalnice, tkalnice in elektro centrale je skrbel tkalski mojster. Okvare je odpravljal

in Zavod za usposabljanje invalidne mladine.

Istega leta so v konfekciji dobili avtomatsko polagalno mizo za krojenje, s čimer se je občutno povečala natančnost krojenja, pridobile so se nove kapacitete in odpadlo je ozko grlo na krojenju. Proizvodnja plaščev je vedno naraščala predvsem za izvoz, medtem ko se je proizvodnja brisač nekoliko zmanjševala.

V tem obdobju so se v šivalnici kot konfekciji intenzivno iskale notranje rezerve, ki naj bi ob visokih stroških materiala dvignile produktivnost, zmanjšale število zaposlenih in skrajšale pretok materiala. Tako so bili v konfekciji vpeljeni tudi WF standardi in spremenjene nekatere norme.

Leto 1984

Stavba kotlarne je bila adaptirana sredi tega leta in pripravljena za kurjenje s plinom, istočasno pa je bil do tovarne pripeljan tudi zemeljski plin. V kotlarni je za rezervno obratovanje ostal še 10-tonski kotel za kurjenje z mazutom. Istočasno je bila napeljana in izdelana tudi vsa instalacija za mehčanje kotlovske vode za doseg boljše kvalitete barvane oz. beljene preje.

V času kolektivnega dopusta je bil v konfekciji montiran viseč transport za

sam v sodelovanju z vaškim kovačem, kolarjem in električarjem, za vzdrževanje pa so se uporabljali strojni deli in utensilije starih strojev in opreme, ki ni bila montirana.

Brisače so se ročno rezale in robile na dveh šivalnih strojih Singer ter pakirale v vez po ducat brisač v šestih barvah, turing platno pa merilo na rektometru, se razrezovalo na prodajno dolžino in zvijalo v bale za prodajo. Frotir brisače in umivalne vrečke so bile za takratne razmere po kvaliteti in vzorcih na visokem nivoju.

Poleg strojev in druge opreme za proizvodnjo frotir brisač so pomembno vlogo odigrali ročni tkalci, ki so dobro obvladali tehnologijo tkanja frotir brisač.

Nadaljevanje razvoja proizvodnje in tehnologije pod družbeno firmo »OTEKS« v Šmarci

Po letu 1948 v času planskega gospodarstva je bil razvoj usmerjen v povečanje proizvodnje, ker je na trgu še vedno primanjkovalo najosnovnejših tekstilnih izdelkov. Ker je bilo v tkalnici še nekaj prostora in smo imeli na razpolago še stare polavtomatske ozke statve z ekscentri za platno, smo le-te montirali in založili z artiklom Turing. Vse statve so obratoval v dve izmeni, razen štirih ročnih, ki so obratoval v eni izmeni.

Zaradi tako povečanega števila montiranih statvev se je poraba električne energije povečala, da je obremenitev generatorja za proizvodnjo električne energije povzročala večje nihanje električne napetosti in pogoste izklope. V tem času se je v elektrarni pripetila nesreča. Zaradi prevelike hitrosti

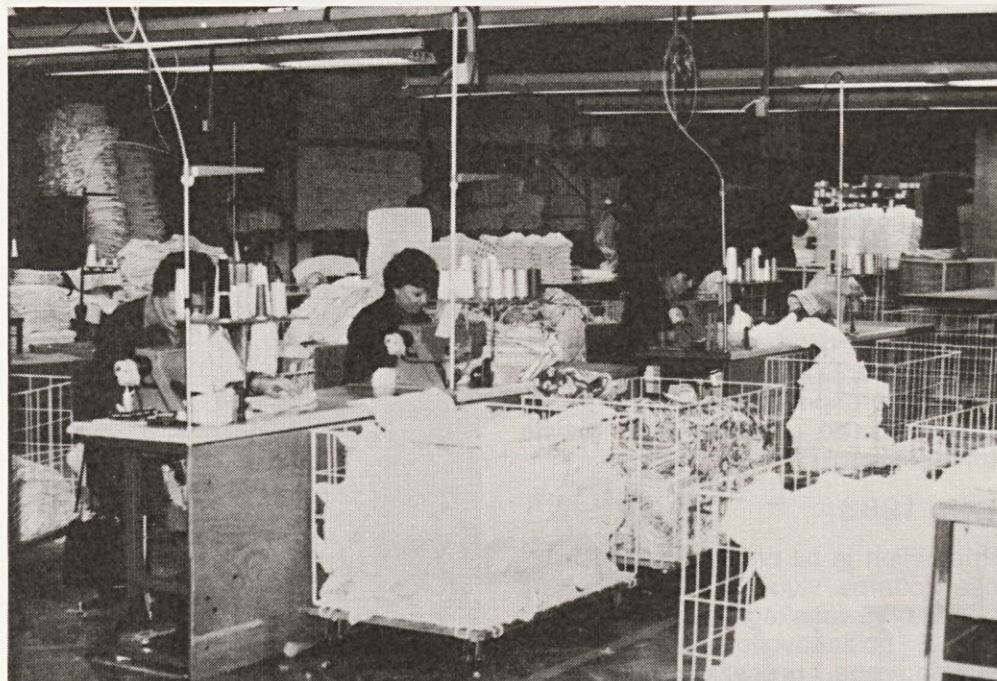

Viseči transport v konfekciji frotirja – korak k humanizaciji in poenostavitvi dela

se je razletela ena izmed velikih prenosnih jermenic in hudo poškodovala naprave v elektrarni. Kosi jermenice so prebili streho gotove plašče, ki je poenostavil pretok pravkar zašitih plaščev skozi faze razpihovanja, likanja, pregledovanja in adjustiranja. Viseči transport je bil plod uspešnega sodelovanja konfekcijskih strokovnjakov in domačih zunanjih strokovnjakov, ki se poskušajo na področju reorganizacije delovnih postopkov in metod dela. Izgled in delovanje visečega transporta je bistveno humaniziralo in poenostavilo delo delavk na končnih fazah dela, tehnološke rešitve pa so bile take, da so jih pohvalili še zunanji konfekcijski strokovnjaki. V tem letu je bilo nabavljenih kar 22 novih šivalnih strojev in to specialnih in navadnih, ki so zadostili vse bolj naraščajočim izvoznim potrebam po plaščih. Konec leta je bila izvedena tudi korenita reorganizacija delovnih postop-

kov v šivalnici, katerih namen je bil, da se skrajša in poenostavi pretok in poti materiala, da se olajša in humanizira delo in zmanjša število delavcev. V ta namen so bile nabavljene kovinske košare in kovinski vozički, s čemer se je odpravilo odlaganje blaga po tleh in skrajšalo pretok materiala. Kot rezultat reorganizacije je bil tudi zmanjša-

kov v šivalnici, katerih namen je bil, da se skrajša in poenostavi pretok in poti materiala, da se olajša in humanizira delo in zmanjša število delavcev. V ta namen so bile nabavljene kovinske košare in kovinski vozički, s čemer se je odpravilo odlaganje blaga po tleh in skrajšalo pretok materiala. Kot rezultat reorganizacije je bil tudi zmanjša-

Korak k zmanjšanju delavcev – košare na kolesih so nadomestile klesarke v šivalnici

in se razleteli po vasi. Zaradi te nesreče tovarna nekaj dni ni obratovala. Ker elektrarno ni bilo mogoče obnoviti v kratkem času, se je tovarna priključila na elektroomrežje DES-a. S priključitvijo na omrežje DES-a je bila zagotovljena enakomernost napetosti, bilo je manj izklopov, statve so lepše tekale in podana je bila možnost širjenja proizvodnih zmogljivosti.

Opuščanje planskega gospodarstva, uvažanje gospodarjenja podjetij, ki je slonelo na potrebah trga ter izboljšanje življenjskih razmer, se je odrazilo tudi v večjih potrebah po brisačah primerne kvalitete. Z opremljanjem obstoječih stativ z listovkami se je postopoma opuščala proizvodnja Turing platna in uvajala proizvodnja vafel bombažnih brisač. Vafel brisače so se tkale v teži 180 gr/m²9 in dimenziji 50x100 cm z Nm 34/2 v osnovi in votku z Nm 28/1. Ker statve niso imele čolničnih menjav, se je barvne bordure tkalo z ročno menjavo čolničkov in ročnim merjenjem dolžine brisač z vrstico.

V letih 1950-1951 se je proizvodnja povečevala in asortiman izdelkov prilagajal potrebam trga. Ker je bil tudi obrat Jugopamuk z Zapric v sklopu tekstilne industrije Domžale, se je del strojne opreme iz tega obrata preselilo v obrat tkalnice v Šmarci; to so bile dve široki mehanični frotir statvi z listovkami firme ROSCHER, tri ročne frotir statve ter nekaj mehaničnih bombažnih stativ z listovkami. Ta strojna oprema je omogočila, da se je opustila proizvodnja turing platna, povečala pa se je proizvodnja frotirja in vafel brisač. Poleg tega se je na dveh tkalskih strojih izdelovalo namizne

prte in na nekaj statvah še artikel »kaliko« za tovarno VATA na Viru pri Domžalah. Povečana proizvodnja frotir in vafel brisač ter proizvodnja namiznih prtov je zahtevala večje kapacitete za barvanje in beljenje bombažne preje, to je povečanje proizvodnje tehnološke pare, zato se je obstoječa parna lokomobila zamenjala z rabljenim parnim kotlom večjih zmogljivosti. S tem so bili ustvarjeni pogoji za zadovoljevanje večjih potreb po barvani in beljeni preji ter omogočen nadaljnji razvoj frotir proizvodnje.

Priključitev obrata »OTEKS« v Šmarci in obrata JUGOPAMUK z Zapric Svitanitu leta 1952

Po priključitvi obratov Oteks v Šmarci in Jugopamuk iz Zapric Svitanitu, se je združila vsa razpoložljiva strojna in druga oprema za proizvodnjo frotir in vafel brisač ter napravila tehnološka delitev proizvodnega procesa. V obratu Šmarca se je montirala strojna in druga oprema za pripravo in tkanje frotir in vafel brisač, v obratu Zaprice pa strojna in druga oprema za robljenje, adjustiranje in skladiščenje frotir ter vafel brisač. Po združitvi strojne opreme ter tehnološki razporeditvi proizvodnega procesa, je imel obrat tkalnice v Šmarci naslednjo opremo:

- eno široko mehanično stativ Thiele z 600-tim žakardom,
- dve široki mehanični frotir statvi Roscher z listovko,
- sedem ročnih frotir stativ z 600- in 400-timi lesenimi žakardi,
- dvajset mehaničnih ozkih bombažnih stativ z listovkami za tkanje vafel brisač in

artikla kaliko ter dva stroja za tkanje damast prtov,

- eno saško snovalo,
- dva navijalna stroja za križno navijanje,
- dva votkovna navijalna stroja,
- en stroj za navijanje preden.

Tkalke so posluževale po eno frotir stativ ali dve vafel statvi, vse mehanične statve pa so obratovali v dve izmeni. Stkane in pregledane frotir in vafel brisače ter kaliko in prti so se v kosih transportirali s konjsko vprego v obrat Zaprice, kjer so se brisače razrezale, zarobile s klasičnimi šivalnimi stroji Singer, sortirale po kvalitetah in barvah, skladiščile in od tu odpremljale kupcem.

Težnja po večanju proizvodnje frotir proizvodov

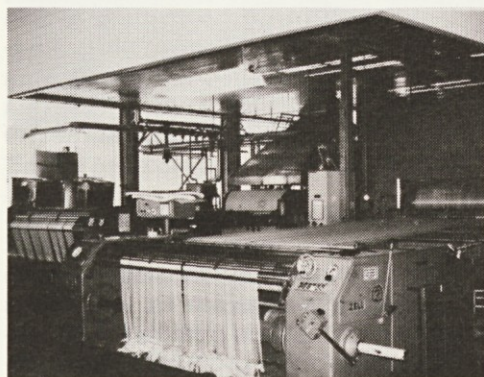
Razmere tedanjega časa niso dovoljevale večjih investicij in nabave nove uvožene strojne opreme, vendar je Svitanit želel širiti svojo proizvodno dejavnost in je zato leta 1954 kupil v litijski predilnici 40 starih bombažnih stativ z listovkami. Od teh so štiri široke statve firme Giani v domači vzdrževalni delavnici predelali za tkanje frotirja. Po prvih uspešnih predelavah strojev v listnih vezavah za tkanje frotir brisač in zadovoljivem obratovanju se je nadaljevalo s predelavo stativ, na katerih so se tkale vafel brisače in artikel kaliko. Konec leta 1957 so v obratu tkalnice v Šmarci obratovali:

- tri široke mehanične frotir statve z žakardi,
- petindvajset mehaničnih, predelanih stativ za tkanje frotir brisač z listnimi vzorci,

nje števila ljudi ob isti proizvodnji za 17 delavcev, dosežena pa tudi večja preglednost obrata.

Leto 1985

To leto je bilo leto intenzivnih razmišljanj o postopni zamenjavi zastarele strojne opreme, ki bi podjetju prinesla

Škrobilnik ZELL se je pridružil staremu

več metrov blaga, zmanjšala zaposlenost in istočasno popestrila asortiman. Tako je bil v tem letu nabavljen še en škrobilnik osnov, ker kapacitete edinega škrobilnika niso več zadoščale vse večjim potrebam po škrobljenih osnovah. Vendar pa se je montaža rabljenega škrobilnega stroja izvršila šele v naslednjem letu.

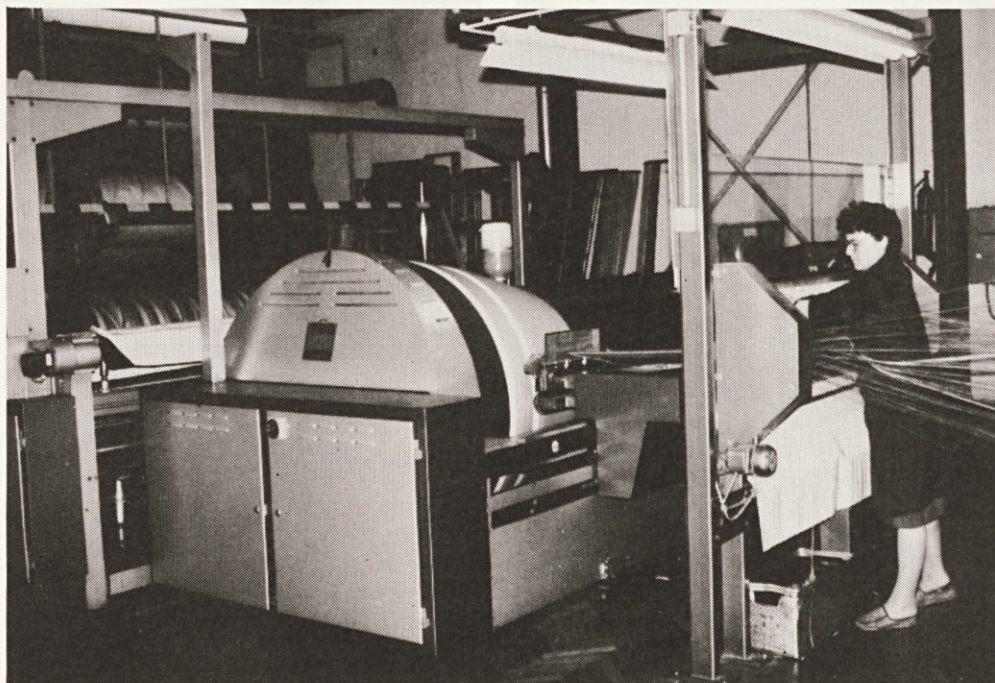
Leto 1986

V začetku leta je bilo v pripravljalnici montirano novo Hacoba saško snovalo, ki je odpravilo mnoge težave v enakomernosti, dolžinah in napetostih navitih osnov.

V konfekciji so dobili 12 novih strojev PFAFF s kombiniranim transportom za

lažje prilagajanje vse večjim zahtevam tujega trga. Za doseg vse boljše kvalitete so konec leta dobili tudi novo, avtomatsko polagalno mizo BULLMER-NERK, ki so jo dokončno montirali v naslednjem, 1987. letu.

Barvarna križnih navitkov je za sušenje dobila visokofrekvenčno peč, ki sicer bistveno skrajšuje čas sušenja,

Z novim snovalom HACOBIA manj težav s kvaliteto snovanja

Pred staro tkalnico na Perovem...

– štiri mehanične statve za tkanje vafel brisač in prtov.

Ker so se bolje prodajale brisače z žakardskimi vzorci kot z listnimi, se je precejšnje število predelanih strojev za tkanje brisač z listovkami zato opremilo z žakardi. V Šmarci so tako obratovali samo frotir statve, tkanje vafel brisač pa se je preneslo v tkalnico na Perovem.

V tem obdobju smo v Šmarci začeli s tkanjem EMBLEMOV za hotele in bolnice, leta 1961 pa s proizvodnjo prvega naročila brisač za IZVOZ v dimenziji 55x110 cm. Naš program iz frotirja smo razširili še na enobarvno in progasto metražo, ki se je prodajala v metrih za konfekcioniranje koplanih jop in plaščev.

Prvi novi stroj v proizvodnji frotir tkanin

Nova spoznanja pri proizvodnji frotir tkanin in prodaji frotir izdelkov so narekovala, da je poleg širjenja proizvodnje potreben tudi dvig kvalitetnega in oblikovalnega ni-

voja izdelkov. Da bi na obstoječih frotir stavah dosegli večjo proizvodnjo, boljše kvaliteto izdelkov in se pripravili za tkanje na novih načrtovanih frotir statvah, se je leta 1959 nabavil prvi avtomatski votkovno navijalni stroj (Avtokopser) firme Schlafhorst. Z njim se je povečala produktivnost dela in predvsem dosegla boljše kvaliteta votkovnih navitkov, kar je vplivalo na zmanjšanje votkovnih pretrgov pri tkanju in zmanjšanje škarta frotir brisač.

Selitev barvarne na Perovo in modernizacija obrata barvarne

V razvoju proizvodnje frotirja je bila modernizacija in selitev obrata barvarne na Perovo, leta 1960-61, eden največjih korakov v modernizaciji proizvodnje frotirja, saj je imel obrat barvarne v Šmarci izredno zastarelo tehnologijo. Prav tako je nova kotlarna na Perovem s starim in manjšim rezervnim parnim kotlom, zagotavljala polno oskrbo proizvodnje s tehnološko paro za tekoče in razvojne potrebe tovarne.

V novo, sodobno proizvodno halo barvarne je bila montirana pretežno nova strojna oprema za barvanje in beljenje bombažne preje na križnih navitkih ter barvanje in beljenje vafel tkanine:

- 100 kg zaprti barvni aparat za barvanje zahtevnejših nians,
- 100 kg odprti aparat za barvanje in beljenje manj zahtevnih nians f. Jagri,
- stara centrifuga za ožemanje križnih navitkov in tkanine,
- dva nova Jigra firme Kovinar za barvanje in beljenje vafel tkanine,
- novi križno previjalni stroj firme Kovinar za navijanje križnih navitkov,

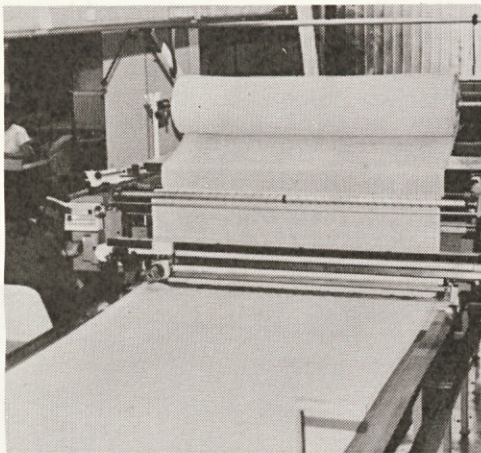
Kotlovnica, prvi zgrajeni objekt na Perovem, v ozadju barvarna in pričetek gradnje tkalnice frotirja

- nova prekatna Mohrova sušilnica za sušenje križnih navitkov,
- stari sušilno razpenjalni stroj za sušenje vafel tkanine.

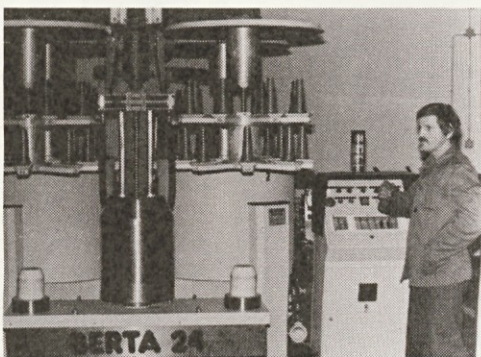
Nova proizvodna hala in večinoma nova strojna oprema je pomenila v tehnologiji barvanja in beljenja bombažne preje ter tkanine veliko posodobitev v primerjavi s tehnologijo barvanja in beljenja v obratu Šmarca. S posodobitvijo tehnologije v barvarni so se vidno zmanjšali proizvodni stroški, izboljšala se je kvaliteta barvane in beljene preje in odprla možnost nadaljnjega razvoja frotir proizvodnje. Predvsem pa se je humaniziralo delo v barvarni z manjšanjem fizičnega dela, vidno so se izboljšali delovni pogoji, zagotovila se je zdravstvena varnost pri delu.

Prvi novi tkalski stroji za tkanje frotir tkanine v Šmarco ali Perovo?

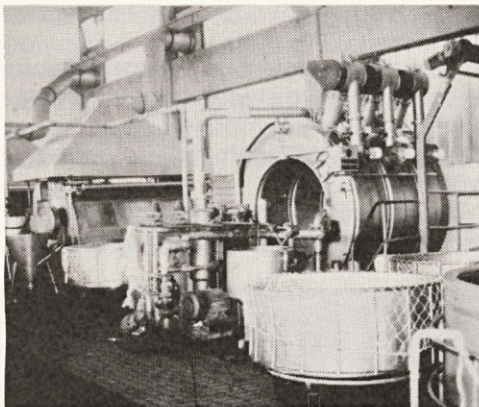
Leta 1960 smo naročili prvih sedemnajst novih frotir tkalskih strojev pri vzhodnone-

Nova avtomatska polagalna in krojlina mi za je pripomogla k boljšemu krojenju, vendar je močno utesnila konfekcijo

Centrifuga BERTA se je vključila v novo linijo sušenja v barvarni križnih navitkov

Barvni aparat RING SOFT za dobre efekte valk tkanin

vendar pa zahteva tudi pazljivo ravnanje. Prav tako je bil nabavljen in montiran še en kratkoflotni barvni aparat RING SOFT, ki daje dobre efekte valk tkaninam v otipu in novo KRANTZ centrifugo. Poleti je bil v šivalnici montiran nov strižni stroj po širini VAC, na katerem je bilo težko fizično delo delavk močno olajšano.

Asortimansko smo že nekaj let nazaj postopno zamenjevali OE prejo v klasičnih artiklih nazaj na klasično kardirano prejo v zankasti osnovi, ker otip izdelka ni bil primeren, prav tako tudi njegova vpojnost. Postopno se še sedaj prehaja tudi v valk programu na klasično kardirano prejo (Nm 20/I) v

zankasti osnovi za doseg boljšega otipa in lepšega izgleda valk izdelkov.

Avtomatizacija tkalnice se je nadaljevala z nabavo novih 12 brezčolničnih tkalskih strojev Saurer S 400, od tega 6 z listovko in 6 z žakardom. Ti stroji so bili opremljeni z najmodernejšimi dosežki tkalske tehnike velikih hitrosti in prilagojeni tudi zahtevam trga. Žal pa vtekanje teh strojev ni dalo takoj pričakovanih rezultatov, za kar je bilo več vzrokov. Pripravljeni so bili projekti za novo tkalnico in pripravljalnico na Dornikovem zemljišču, za katere pa smo se odločili, da zaenkrat še ne gredo v realizacijo.

Leto 1987

Tudi v tem letu je sledilo nadaljevanje avtomatizacije tkalnice, s katero se želi celotna tkalnica postopno opremiti samo z visoko produktivnimi brezčolničnimi statvami. Konec leta je bilo dobavljenih 16 novih SAURER S 400 tkalskih strojev. Od tega 4 z listovkami, 10 s kombinacijo žakarda in listovke in 2 samo z žakardom. Tako je v tkalnici ostalo samo še 20 čolničnih Gianijev, ki naj bi bili tudi v zamenjani v bližnji prihodnosti. Začelo se je z rekonstrukcijo klime v pripravljalnici in tkalnici, ker je pomanjkanje pravih klimatskih pogojev, zlasti vlage, povzročalo veliko težav v produkciji. Obnovili

Obratovodja Jenko nadzoruje gradnjo tkalnice

mški firmi Thiele. Prvotni namen je bil tkalske stroje montirati v tkalnico obrata v Šmarci, iz proizvodnje pa izločiti nekaj predelanih strojev za frotir in vafel. S prihodom novega direktorja Marcijan Staneta se je pričelo razmišljati o gradnji nove proizvodne hale na Perovem, z namenom, da se čimprej združijo vsi obrati na enem prostoru. Odločili smo se nove frotir stroje montirati v novo tkalnico na Perovem in čimprej pričeti z gradnjo nove proizvodne hale. Dobavljene frotir stroje v letu 1961 se je začelo vskladiščilo, z gradnjo proizvodne hale pa se je pričelo v začetku leta 1962. Del hale za tkalnico se je zgradil do konca leta 1962 in zasilno usposobil za montažo in začetno obratovanje novih frotir strojev Thiele.

Selitve v nove proizvodne prostore na Perovem

V letu 1963 je bila dokončana izgradnja proizvodne hale in s tem omogočena združitev vseh proizvodnih obratov v Perovem. V nove proizvodne prostore so se vselili obrat tkalnice in pripravljalnice iz Šmarce, šivalnice, skladišče gotovih izdelkov in komerciala.

Združitev vseh proizvodnih obratov na eni lokaciji je bila izrednega pomena za nadaljni razvoj proizvodnje frotirja. Omogočena je bila racionalizacija tehnološkega procesa proizvodnje in organizacija dela ter povezano delovanje tehničnih in ostalih služb s proizvodnjo.

Novi sodobni proizvodni prostori so omogočali kvalitetnejše tkanje frotirja, večje izkoriščanje statev, racionalnejšo postavitev strojne in druge opreme ter zmanjšanje in posodobitev notranjega transporta. Izboljšali pa so se tudi delovni pogoji zaposlenih. V novi tkalnici je po selitvi obratovala naslednja strojna oprema:

- en križno previjalni stroj Kovinar za previjanje na križne navitke za snovanje,
 - dva saška snovala s cevčnico,
 - dva rabljena votkovna navijalna stroja AS 1 in novi Autokopser f. Schlafhorst,
 - štiri ozke bombažne statve z listovkami za vafel,
 - štiriindvajset predelanih statev za frotir z listovkami,
 - dve široki frotir statvi z žakardi in revolversko čolnično menjavo, f. Roscher
 - sedemnajst širokih frotir statev z žakardi in revolversko čolnično menjavo f. Thiele
- Statve so obratovala v tri izmene, stroji za

previjanje in snovanje pa le po potrebi v tri izmene.

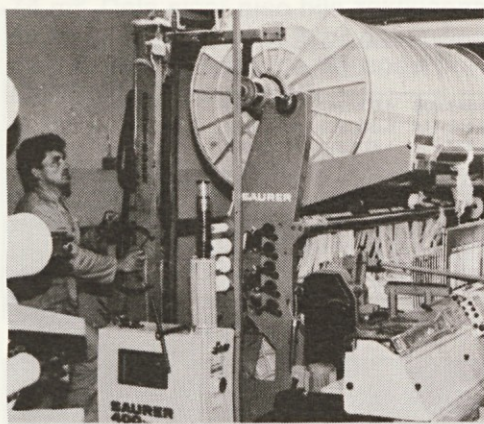
Z novimi žakardskimi Thiele statvami smo lahko zadostili povečanemu povpraševanju po vzorčnih brisačah in brisačah z barvno votkovno borduro tako na domačem kot na tujem trgu. Na teh tkalskih strojih je bilo omogočeno dosegati točnejše teže, gladko platno širinskih in dolžinskih robov in enakomernejšo tvorbo zank. S tem so bili prvič podani pogoji za kvalitetnejšo in pestro ponudbo v izvoz.

Zaradi povečane proizvodnje frotirja smo za potrebe beljene in barvane preje nabavili rabljeno belilno kad. S tem so bile pokrite večje potrebe po beljeni in barvani preji.

Modernizacija in širjenje frotir proizvodnje se nadaljuje

V obdobju 1964–66 se je nabavilo prvih pet visoko produktivnih avtomatskih frotir strojev f. Giani širine 260 cm z avtomatsko menjavo votka, pet barvno čolnično menjavo in 1200-tim žakardom fine francoske delitve z 110 obr./min. V istem obdobju se je nabavil strižni stroj firme Mario Crosta za proizvodnjo velur frotirja. Takšni pogoji bi bili ustvarjeni le z nabavo novih frotir strojev, ker pa razen ene, nismo imeli primernih statev, je bil strižni stroj izkoriščen le občasno.

V času poslovnega sodelovanja s Frotirko Delčevo, smo za poučevanje delavcev Frotirke v DO dobili v najem štirinajst avtomatskih frotir strojev firme Giani z listovkami v širini 180 cm. S temi stroji smo povečali proizvodnjo frotir brisač in metražnega blaga, tkalci in mojstri pa so pridobivali izkuš-

Ena od brezčolničnih stavov Saurer

smo mehčalne naprave za trdo vodo in na nivoju DO izvršili veliko adaptacijskih del na stavbah, vodovodnih instalacijah, na čiščenju odpadnih voda in za to vložili veliko investicijskih sredstev.

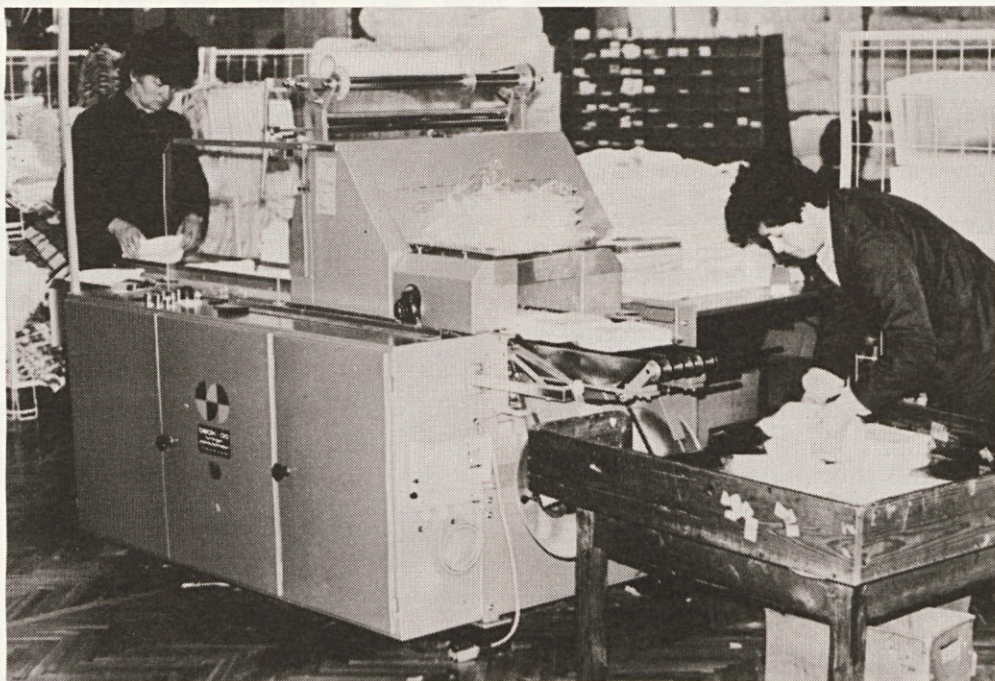
V šivalnici je bil spomladi montiran nov robilni dolžinski avtomat SCHMALE, RL-20, ki je popolnoma odpravil ročno dolžinsko robljenje, zahteval pa vse večjo natančnost dela in kvaliteto krajev iz oplemenitilnice. V istem času je bil spušen v obratovanje tudi nov robilni širinski avtomat QSA-61, istega proizvajalca, ki je za nas bil začetek nove tehnologije robljenja brisač po širini. Seveda ni šlo brez začetniških težav in zahtev po kvalitet-

nih in širših širinskih krajcih. Avtomat je nadomestil dve robilki po širini, na njem pa se robijo predvsem valk brisače.

V zadnjih nekaj letih se je širila obdelava tkanin v oplemenitilnici in zmanjševalo delež barvanja in beljenja križnih navitkov. Vse bolj se osvaja kvaliteta valk proizvodov, ki je enaka kvali-

tetam na zahodno evropskem trgu, kajti v nasprotnem primeru ne bi mogli izvoziti cca 30% naše proizvodnje na ta trg. Poskušali smo se tudi z vklapljanjem modalnih prej za popestritev naše ponudbe in sleditev modnim trendom v svetu.

Primerjava proizvodnje pokaže, da smo zadnja leta vseskozi malen-

Za boljše in hitrejše pakiranje – nov pakirni stroj v šivalnici

nje na tkanju in vzdrževanju avtomatskih frotir strojev. Statve so ostale v Svilanitu do 1968. leta, ko se je tudi prekinilo poslovno tehnično sodelovanje. V tem obdobju se je nabavil tudi prvi privezovalni stroj vzhodnonemške firme Guido-Herman, s čimer se je odpravilo ročno privezovanje osnov na tkalskih strojih.

V želji po povečanju proizvodnje smo ob uspešni prodaji izdelkov iskali nove možnosti širitve proizvodnje. Tako nam je trgovsko podjetje Tekstil Ljubljana financiralo nabavo treh frotir strojev Giani z namenom, da se na omenjenih strojih za določen čas proizvaja frotir izključno za Tekstil Ljubljana in s čimer je Svilanit odplačal nabavljene stroje. Istočasno smo zbrali sredstva za nabavo petih širokih avtomatskih frotir strojev Giani in novo Saško snovalo delovne širine 3 m in cevčnico za 400 navitkov italijanske firme Regiani. Snovalo je omogočalo snovanje za nove široke stroje in pokrivalo večje potrebe po veznih in zankastih osnovah.

Avtomatizacija in modernizacija v letih 1967–1969

Leta 1967–1969 lahko imenujemo obdobje avtomatizacije frotir proizvodnje, saj je bilo v tem obdobju nabavljeno 58 avtomatskih frotir strojev firme Giani z 800-timi žakardi francoske firme Witalent, 52 strojev širine 230 cm, 4 stroji 180 cm in 2 stroja 260 cm. Stroji so bili polno avtomatizirani, glede na takratni doseženi razvoj tkalske tehnike.

Stroji so bili opremljeni z:

- mehansko votkovno ustavko,
- električno osnovno ustavko za vezno in zankasto osnovo,

Francka Gabrilo, zvesta tkalskim statvam 35 let

- avtomatsko menjavo votka na fotocelico,
 - unifil avtomatom za navijanje votka,
 - mehanskim regulatorjem napetosti vezne osnove,
 - mehanskim regulatorjem za podajanje zankaste osnove.
- Obratovalna hitrost strojev je bila 130 obr./min.

V začetnem obdobju je tkalka posluževala 6 do 8 strojev.

V obdobju nakupovanja frotir strojev je firma Giani omogočala večjemu številu mojstrov in strokovnih delavcev usposabljanje in obiske v številnih frotir tovarnah v okolici Bista Arsicia. Tako je bil omogočen širok vpogled v proizvodnjo frotir proizvodov, tako po kvalitetah, namembnosti in vzorčenju, kar je v veliki meri vplivalo tudi na nadaljnji razvoj frotir proizvodnje v Svilanitu.

Istočasno se je poleg tkalskih strojev za tkalnico nabavilo dva privezovalna stroja osnov firme Guido-Herman, dvigalni trans-

portni voz za vlaganje osnovnih valjev v tkalske stroje in prebijalni stroj žakardskih kart francoske fine delitve f. Grosse.

V obdobju nabave in montaže novih tkalskih strojev se je postopoma izločalo iz proizvodnje stare tkalske stroje. Najprej se je v celoti izločilo stroje za proizvodnjo vafel brisač, za tem pa še vse doma predelane stroje za tkanje frotirja. Strojna in vsa druga oprema pripravljavnice je bila preseljena v prostore bivše tkalnice.

Prostor nove tkalnice se je polno zasedel z:

- osemnajstimi frotir stroji Thiele z žakardi,
- šestinšestdesetimi avtomatskimi frotir stroji Giani z žakardi Witalent in osemindesetimi Unifil avtomati, od tega so štirje stroji bili dodatno opremljeni z listovkami »Tekstilstroj« Zagreb.

Proizvodnja pripravljavnice in transport je bil zaradi raztresenosti po različnih prostorih in oddaljenosti od barvarne in tkalnice otežkočen.

Z avtomatizacijo tkalnice so bili doseženi naslednji pozitivni rezultati:

- povečali smo produktivnost z posluževanjem večjega števila strojev ob večjih hitrostih strojev in pri večjih delovnih širinah,
- izboljšali kvaliteto frotir tkanine,
- zmanjšali osnovne in votkovne pretрге.

Za pokrivanje večjih potreb tkalnice po osnovah je bilo nabavljeno novo saško snovalo Regiani in dva križno previjalna stroja, en novi – domače proizvodnje »Kovinar« Kranj in drugi – rabljeni BKN – f. Schlafhorst.

Konec leta 1969 je bila končana izgradnja proizvodne hale za pripravljavnico in šivalnico.

Primerjava proizvodnje v zadnjih desetih letih

DE	Enota mere	1978	1979	1980	1981	1982	82/78 %	1983	1984	1985	1986	1987	87/82 %	87/78 %
Tkalnica	votki	3.698.038	3.772.843	3.885.618	4.174.440	4.176.247	112,9	4.155.129	4.276.932	4.345.888	4.606.943	4.631.429	110,8	125,2
Šivalnica	kom	5.896.307	6.113.518	6.608.164	6.478.471	6.351.046	107,7	5.938.777	5.929.448	6.492.414	6.247.555	6.306.862	99,3	106,9
Barvarna	kg	1.232.777	1.230.283	1.063.613	1.175.418	1.212.333	98,3	1.001.841	1.226.707	1.237.402	1.370.316	1.335.834	110,2	108,3
BA + BE														
Oplemenit.														
BA + BE	kg	216.342	271.146	332.854	440.894	497.043	229,7	632.180	686.348	743.855	814.425	838.172	168,6	387,4
sušil. usluge					406.805	477.073		613.555	681.134	648.588	736.450	719.976	150,9	
Konfekcija	pl.kom	139.178	160.280	160.008	179.149	218.385	156,9	218.164	234.229	261.319	266.794	254.809	116,6	183,1
	grt.kom	35.404	45.802	46.700	59.991	71.934	203,2	52.389	54.730	88.796	71.177	133.926	186,2	378,2
	dr.izd.	416.422	308.933	276.238	324.131	443.827	106,6	334.412	535.929	355.452	231.487	205.278	-	49,3
Tiskarna	kom					619.915	-	584.434	563.625	658.922	589.819	603.554	97,3	-

kostno širili proizvodnjo, ogromno pa napravili na širitvah asortimana, malo-serijske proizvodnje in na osvajanju novih in zahtevnih kvalitet frotirja.

Leto 1988

V tkalnici se trudimo z nadaljevanjem rekonstrukcije klime v tkalnici, kjer pa določene težave še vedno obstajajo. Uspešno je bila zaključena montaža novih Saurer tkalskih strojev, ki so prinesli novo kvaliteto in novo zahtevnost tudi v druge enote – to so BORDURE! Postopno na frotir izdelkih želimo poenotiti vezne osnove v Nm 40/2, da bi tako nastopalo čim manj različnih vrst preje.

Utesnjenost konfekcije, ki je v zadnjih petih letih najbolj dvignila proizvodnjo skupaj z uslužnostnimi deli pri koope-
rantih, se naj bi delno odpravila z novim prizidkom oz. podaljškom in izmeri

Z razširitvijo obrata zmanjšujejo utesnjenost

Pogled na nove prostore pripravljavnice, kjer so začasno našle svoj prostor šivilje brisač

Potreba po večjih količinah barvane in beljene preje so narekvale povečanje zmogljivosti barvarne, zato sta se leta 1968 nabavila dva barvna aparata firme Jagri (zaprti in odprti 250 kg). Nekoliko kasneje se je pri istem proizvajalcu kupil tudi brzосуšilnik za sušenje 250 kg partij. Barvna aparata in brzосуšilnik so bili postavljeni v prostor poleg barvarne, ki je bil sproščen zaradi preselitve dela pripravljavnice. Po končani montaži barvnih aparatov je bila izločena iz proizvodnje belilna kad za beljenje križnih navitkov.

Z novima barvnima aparatoma se je povečala proizvodnja, izboljšala kvaliteta beljene in barvane preje, zmanjšalo odstopanje barvnih tonov in povečala produktivnost. Z novim brzосуšilnikom pa se je povečala hitrost sušenja od 24 ur na 4 ure ter zmanjšalo fizično delo.

Šivalnica je v tem obdobju povečevala proizvodnjo frotir brisač in metraže v obstoje-

čem prostoru šivalnice, od leta 1968 dalje pa tudi v prostoru bivše tiskarne.

Uporabljala je naslednjo strojno opremo:

- šestnajst šivalnih strojev za robljenje po širini f. Singer in Necchi,
- štiri šivalne stroje za robljenje dolžine f. Singer,
- robilni dolžinski avtomat Schmale, nabavljen leta 1968,
- rezalni stroj na električni nož.

Poleg robljenja brisač se je v tem obdobju pričelo s kontinuirano proizvodnjo kopalnih jop in plaščev za široko potrošnjo in bolniških plaščev za bolnice. Plašči so se izdelovali iz klasične frotir metraže in v letih 1968-69 tudi iz velur metraže. Konfekcioniranje plaščev je bilo organizirano v okviru obrata šivalnice, kjer so izdelke krojili, jih oddajali v izdelavo kooperantom, prevzemali izdelke od koperantov, kontrolirali izdelavo, klasirali po kakovostih, pakirali in oddajali v skladišče.

Velikim investicijam je sledilo izpopolnjevanje organizacije proizvodnje in tehnologije

Obdobju velikih investicij v strojno opremo in izgradnjo proizvodnih prostorov za pripravljavnico in šivalnico je sledilo zatišje, večji poudarek pa je bil dan izpopolnjevanju in dograjevanju organizacije proizvodnje in tehnoloških postopkov.

V tkalnici je zahtevnejša strojna oprema povzročila korenite spremembe v organizaciji, predvsem večjo delitev dela s posluževanjem, raznašanjem votka, vlaganjem osnov, privezovanjem osnov, snemanjem in odvozu blaga, galiranjem in vdevanjem, priučevanjem za tkanje, popraviljem ma-

lerjev in kontroli zank, čiščenjem strojev in opreme ter prebijanjem žakardskih kart. Vzporedno z organizacijo delo se je izpopolnjevalo in dograjevalo medfazni transport in druga oprema v tkalnici. Tako se je nabavilo hidravlični dvigalni voz za vlaganje zankastih osnov, hidravlični voziček za prevoz in vlaganje veznih osnov na stroje, vozove za odvoz blaga na blagovnih valjih v kontrolo, vretena na žakardskih stebrih za namestitve križnih navitkov z votkovno prejo, stojala in zidna obešala nad žakardsko konstrukcijo za skladiščenje žakardskih kart.

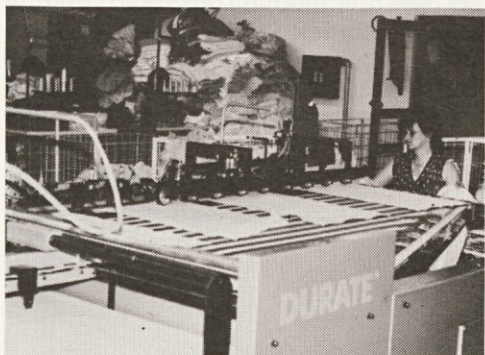
Leto 1970

Nova proizvodna hala za pripravljavnico je bila zgrajena po tehnoloških zahtevah proizvodnje pripravljavnice z vgrajeno centralno klima napravo. V nove proizvodne prostore smo montirali vso obstoječo strojno opremo, razen križno previjalnih strojev in en votkovni avtomatski navijalni stroj Avtokopser f. Schlafhorst, en votkovno navijalni stroj Hacoba-Krušnik in tri saška snovala f. Regiani.

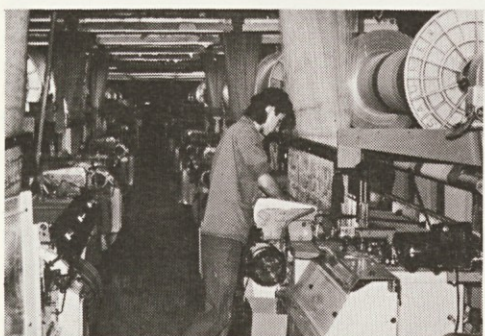
Poleg strojne opreme je bila v pripravljavnico preseljena tudi oprema za medfazno skladiščenje preje in medfazni transport, ki pa se je v naslednjih letih še dopolnjevala. To so bili:

- leseni regali za beljeno in barvano prejo, ki so se v naslednjih letih zamenjali s kovinskimi regali Primat in Al zaboji za skladiščenje preje,
- aluminijasti zaboji s podstavki velikosti za 100 kg preje, ki so se uporabljali v medfaznem transportu za prevoz preje med barvarno in pripravljavnico ter med fazami

74 m². Dela sicer niso bila zaključena do konca avgusta, kot je bil postavljen pogoj, toda upajmo, da se bodo preselili v bližnji prihodnosti.

Na poti najnovejših dosežkov tehnologije šivanja – robilni širinski aparat QSA-61

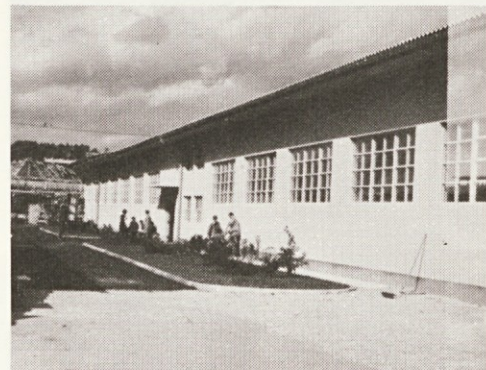
Korak k zmanjšanju nočnega dela žena s tkalci

TOZD SVILA

Razvojna pot Svilanita in s tem Svile, ki je v osnovi od začetka povezana z razvojem Svilanita, sega 40 let nazaj. Od skromnih začetkov OBRATA v Mekinjah pa do današnjih dni je Svila strmelala k napredku in s tem sodobnejši proizvodnji. Pesem Ježka »kravata ni copata...« se je ohranila vse do danes, vendar s to razliko, da se je kravata povzpela visoko, saj smo v tem artiklu brez konkurence v Jugoslaviji, pa tudi visoko s svetovno modo.

Ko smo ob 35-letnici pisali o preselitvi obratov Svile v nove sodobne prostore, pa se je obdobje dela v zadnjih petih letih usmerjalo predvsem v nove

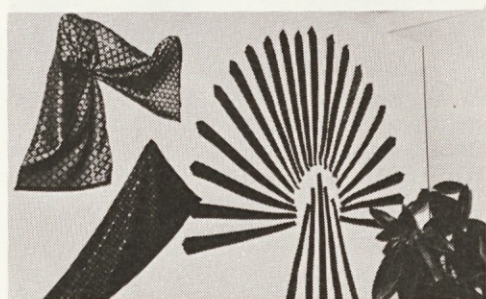
artikle – različnih materialov. Brez usmerjanja v nove artikle – vztrajanja samo pri kravatah, ne bi bilo napredka. Psihološka bojazen ali bo trg spre-

Tkalnica svile na Perovem je nared za preselitve iz Mekinje – leto 1966

Posnetek iz leta 1956 pred tkalnico svile v Mekinjah; pomemben dogodek je bil postaviti se pred oko fotoaparata v novih delovnih haljah!

»Ekskluzivni izdelki« iz leta 1962 za oči obiskovalcev na prvem tovarniškem prazniku

dela znotraj pripravljalnice, kasneje zamenjani z aluminijastimi zaboji na kolescih, – aluminijasti zaboji za transport preje s podstavki in akumulatorski viličar BT za vlaganje v kovinske regale, – premična stojala za skladiščenje osnovnih valjev Kovinar.

Po končani selitvi v nove proizvodne prostore se je izpopolnjevala organizacija proizvodnje in dela s posebnim poudarkom na delitvi dela.

Tako so bili tehnološki postopki priprave ločeni na:

- previjanje preje na križne navitke,
- raznašanje preje po navijalnih strojih,
- prevzem previte preje in tehtanje,
- snovanje,
- priprava preje, natik na cevčnico in snemanje preje,
- razvažanje preje in nameščanje osnovnih valjev v snovalo ter snemanje in vlaganje v stojala.

Razvoj frotir proizvodnje v svetu se je vedno bolj usmerjal v proizvodnjo enobarvnih frotir brisač in konfekcijskih izdelkov, zato smo tudi v Svilanitu začeli uvajati frotir brisače in metražno blago, barvano v metraži. Najprej se je barval frotir z uslugami v bližnjih barvarnah, leta 1970 pa se je pričelo z barvanjem metraže v domači improvizirani barvarni metraže (dograjeni aneks ob vzhodnem delu barvarne križnih navitkov). V njej se je barvalo in belilo frotir metražo za bolniške plašče in valk brisače. To so bili prvi zametki razvoja današnje oplemenitilnice metraže.

Šivalnica je pridobila večji prostor v novi hali pripravljalnice, kamor se je preselilo

celotno robljenje in kontrola. Povečane proizvodne površine so omogočile boljše razporeditev delovnih faz v robilnici in v starem delu, kjer je bilo urejeno pakiranje z odlaganjem materiala v bokse in odprema za skladiščenje gotovih izdelkov. Iz obratovanja se je izločilo štiri Singer stroje za robljenje po dolžini in nadomestilo s prvimi Union special stroji. Nabavljen je bil tudi prvi stroj za tiskanje obesnih listkov in odpravljen ročno žigosanje.

V drugi polovici leta se je dotedanja proizvodnja konfekcijskih izdelkov ločila od šivalnice in organiziral samostojni obrat konfekcije v prostorih bivše tiskarne, ki jih je pred tem uporabljala šivalnica.

Konfekcija je imela v začetnem obdobju na razpolago samo staro strojno opremo in to nekaj starih šivalnih strojev Singer z leseno polagalno mizo za ročno krojenje in drugo, doma izdelano opremo. Konfekcijska oprema se je postopoma dopolnjevala s sposojanjem in kupovanjem rabljenih strojev v okoliških šivalnih delavnicah. Ker proizvodnja novo ustanovljena konfekcije ni pokrivala potreb po konfekcijskih izdelkih, se je proizvodnja dopolnjevala z delom na domu in pri kooperantih. Izdelani plašči so se v konfekciji pregledovali, klasirali po kvaliteti in oddajali v skladišče gotovih izdelkov.

Leto 1971

Nabavljen je bil pletilni stroj za proizvodnjo rašel frotirja. Namen je bil preizkusiti možnosti pletenja različnih kvalitet rašel frotirja, obdelavo in nadaljnjo predelavo, raziskati tržišče o možnosti prodaje izdelkov in se na tej osnovi odločiti za nadaljnjo pro-

izvodnjo rašel frotirja. Stroj je bil po nekaj letih odprodan.

Dokončana je bila rekonstrukcija in modernizacija kotlarne in montiran novi parni kotel na mazut, ki je pokrival takratne potrebe po pari, višek kapacitet pa je omogočal nadaljnji razvoj Svilanita.

Leto 1972

Za obrat šivalnice se je nabavil prvi pakirni stroj firme BECK. S strojem so bile pokrite potrebe po pakiranju brisač v polivinil, kar so bile pogoste zahteve zunanjih kupcev.

Leto 1973

Dograjen je bil novi proizvodni prostor za obrat konfekcije. Ker je bila v tem letu načrtovana dobava Güne strojev in postavitve v prostore, kjer je bil del obrata šivalnice, se je zato ta del proizvodnje pakiranja v šivalnici začasno preselil v novo zgrajeni prostor konfekcije. Razbitost in oddaljenost proizvodnje je povzročala velike težave predvsem pri transportu v zimskem času.

V novih prostorih konfekcije

Pa sta Mara in Vinko dočakala še tretjo selitev »svilarcev«; leta 1980 so se na stečaj odprla vrata novim prostorom TOZD Svila

jemal celotno količino kravata ali ne, je bila zelo pomembna pri odločitvi v nov proizvodni program celovite ponudbe modnih dodatkov, tako svilenih kot volnenih. Povezava sodobnih prostorov, (ki pa so danes že premajhni) do-

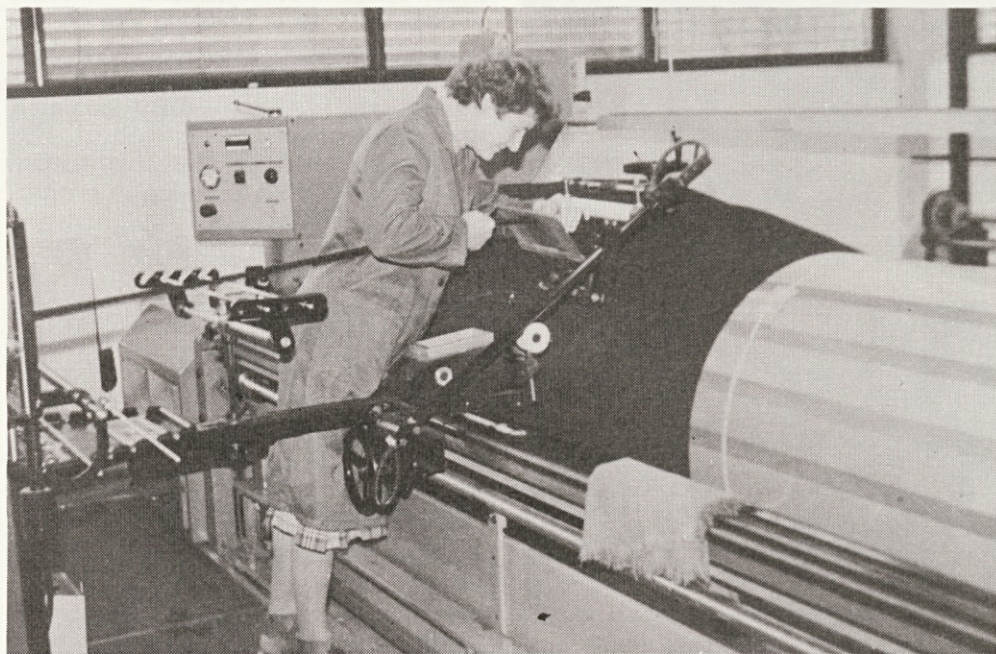
brega strojnega parka (ki kliče po noviteti) do celovite modne ponudbe je rezultat uspehov v TOZD Svila, saj smo tudi po dohodku na delavca v špiči slovenske tekstilne industrije.

Leto 1983

Moda! To nenehno spremljanje in želja kupcev je zahtevala, da je v proiz-

vodnem programu prisotna Diolen preja z bombažnimi, akrilnimi in drugimi surovinami. To leto je značilno prav za te različne surovinske sestave v kravatni tkanini. To in različni surovinski sestavi tkanin otežujejo delo v tkalnici, konfekciji in vzorčnem oddelku.

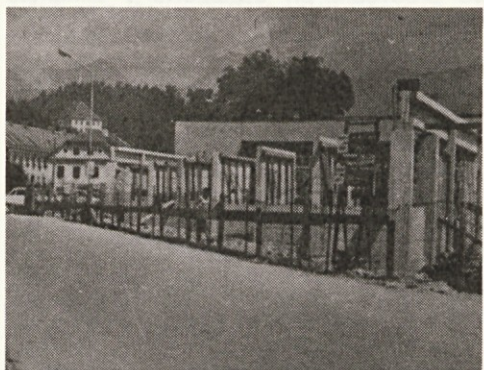
Posodobitev strojnega parka je bila zamenjava predvojnega snovala z no-

Predvojno snovalo smo končno »upokojili« in ga zamenjali s sodobnim

Tkalnica se je širila v prostor, ki je bil že ob gradnji načrtovan za tkalnico. Prostor se je uredil in pripravil za montažo strojev. Še v istem letu se je pričelo z montažo prvih BREZČOLNINIH strojev f. Günne, opremljenih z listovkami za vezno osnovo in žakardi s polodprtim zevom f. Grosse.

Razlog za nakup strojev malo poznane firme Günne je bil ta, da drugi proizvajalci še niso izdelovali brezčolninih strojev za frotir. Razvoj tkalskih strojev pa je kazal, da bodo v bližnji prihodnosti prevladovali BREZČOLNINI stroji tudi pri tkanju frotirja. Funkcijske rešitve delovanja stroja so kazale, da bo na stroju mogoče uspešno tkati kvalitetni frotir za razne namene. Žal stroji niso dali pričakovanih rezultatov. Temu so pripomogli tudi žakardi Grosse s ponesrečeno izvedbo žakarda za frotir s polodprtim zevom. Še danes pa prihaja iz sicer počasnih strojev Günne najlepše stkan frotir.

Pričetek gradnje nove šivalnice

V istem letu se je pričelo z gradnjo novih prostorov za šivalnico, skladišče gotovih izdelkov in komercialno.

Za pridobitev strojne opreme je dobila šivalnica prvih pet Pfaff šivalnih strojev z avtomatskim rezanjem in zatrdjevanjem sukanca.

Leto 1974

Pripravljalnica je dobila sodobno, visoko produktivno angleško snovalo Benninger z V cevčnico, z zaviranjem niti s tekom skozi zrak. V začetku se je na angleškem snovalu navijalo snovalne valje za škrobljenje osnov za štiri stroje, ki so bili založeni z enojno prejo v zankasti osnovi, v kateri so se tkale valk brisače. S tem so odpadale usluge angleškega snovanja, ki jih je za nas s težavo opravljala Tosama, še naprej pa so za nas v Tosami škroabili, kasneje so nam usluge škrobljenja vršili tudi v BPT Tržič. S kvalitetnim snovanjem se je izboljšala kvaliteta škrobljenih osnov. Poleg škrobljenih osnov se je angleško snovalo koristilo za navijanje snovalnih valjev za osnove sukanega materiala.

Po selitvi šivalnice v nove prostore so bili prestavljeni v pripravljalnico vsi križno previjalni stroji. Velik prostor je omogočal dobro postavitve previjalnih strojev in s tem kratko tehnološko pot materiala. Poleg obstoječih strojev je bil montiran dodatni rabljeni križno previjalni stroj BKN Schlafhorst.

V novo zgrajeno stavbo sta se preselili celotna šivalnica in skladišče gotovih izdelkov, kontrola pa se vseli v bivše skladišče gotovih izdelkov. povečane delovne površine so omogočile optimalne razporeditve

delovnih faz in optimalno tehnološko pot materiala znotraj šivalnice in kontrole, kot tudi od tkalnice skozi kontrolo in šivalnico do skladišča gotovih izdelkov. Zadostne prostorske površine so omogočale optimalno organizacijo medfaznega transporta in manipulacijo z materialom po posameznih fazah dela. Konfekcija se je preselila v nove prostore, kjer se je organizirala proizvodnja plaščev večjih serij, predvsem proizvodnja za izvoz. V obstoječih prostorih pa je ostala proizvodnja drobnih in butik izdelkov ter izdelava vzorčnih plaščev.

Konfekcija je začela proizvajati prve plašče za tovarno frotirja Egeria. Plašči so se izdelovali iz njihovega frotirja, po njihovih krojnih polah in z njihovim pomožnim materialom. Konfekcija se je prvič srečala s časi izdelave nemških proizvajalcev plaščev, kar je imelo velik vpliv na nadaljno delo konfekcije.

Leto 1975

Pred slabimi tremi leti, ko so bili nabavljeni frotir stroji Güne, smo bili prepričani, da bodo tudi naslednji stroji nabavljeni od iste firme, da bi imeli večje število enakih strojev, za katere bi rabili manj rezervnih delov in tudi vzdrževanje bi bilo enostavnejše. Zaradi že poznanih vzrokov so se nabavili brečolnini stroji in žakardi drugega proizvajalca in to priznane švicarske firme Saurer in francoske firme Verdol. Stroji so bili delovne širine 225 cm, štirinajst jih je bilo opremljenih z žakardi, ter štirje z listovkami in barvno menjavo votka za tkanje valk brisač z bordurami. Stroji so bili dani v pogon s 185 obr/min. Tudi te stroje je bilo treba kasneje izpopolniti zaradi konstruk-

vim saškim snovalom, katerega smo kupili pri italijanskem proizvajalcu. Skladno z razvojem konfekcije sta bila nabavljena 2 stroja za robljenje rutic.

V tem letu je bilo veliko povpraševanje po naših svilenih in volnenih rutah na Finskem. Ker so devize pomembne za vse nas, smo jim vse njihove želje izpolnili. Tudi Plava laguna Poreč izdeluje za nas kravate in nam pomaga z devizami za nabavo materila.

Leto 1984

Čutijo se začetki krize v Jugoslaviji, saj kupna moč kupcev pada. V Svili se ta kriza ne občuti, saj smo proizvodnjo usmerili s podarkom na žensko modo, ki je velik in zahteven potrošnik. Povečuje se kooperacijsko sodelovanje s »Sukno« Zapuže, »Plavo laguno« in drugimi. Te izdelke v domači konfekciji dokončamo. V prebijalnici uspešno sodelujemo tudi z drugimi podjetji, katerim prebijamo in kopiramo žakardske karte.

Leto 1985

Prostorski problemi so vse večji in volneni program se že v aprilu pripravlja za jesensko prodajo. Izhod – toda le začasen, iščemo v osnovni šoli. Postavili smo dve leseni zgradbi, ki pa ne ustrezata vsem pogojem zaradi pri-

sotnosti zunanje vlage. Prostorski problem se kaže tudi pri izdelavi proizvodov Menine.

Kriza nastaja pri nabavi surovin, dotrajanosti strojnega parka v konfekciji in tkalnici. Moda usnjenih kravt je še vedno zelo velika, tako da uspešno kooperacijsko sodelujemo z »Utokom«. Pri proizvodnji šalov uspešno sodelujemo s »Sukno« Zapuže. Volneni šali, obogateni z lepimi franžami, so osvojili tržišče.

Leto 1986

Poslovali smo se od čolničnih statev Zanngs, ki so ostale od tistih kritičnih časov, ko se je pisalo Svili biti ali ne biti. Nadomestili smo jih s francoskimi Sack statvami in pri italijanski firmi kupili zelo dobro ohranjeni dve statvi.

Slovo od čolničnih statev Zanngs

cijskih in funkcijskih pomanjkljivosti, ki se običajno pojavljajo pri novih izvedbah. Na teh strojih se je tkalo pretežno zahtevnejše artikle, kar je vpilvalo na manjši izkoristek.

Nabava škroblilnika je v tehnologiji frotirja in pri ljudeh, ki so neposredno prihajali v stik s škrobljenim materialom, pomenila veliko prelomnico pri delu. Delo s škrobljenim materialom je na vsaki fazi dela zahtevalo večji občutek in doslednost pri delu.

Škroblilnik s petimi sušilnimi bobni, stojalom za 8 sušilnih valjev, delovno širino 250 cm in kotlom za pripravo škroblilne flote je bil nabavljen od priznane firme Zell. Ker v Svilanitu nihče ni obvladal dela na škroblilniku, niti ne tehnologije škrobljenja za tkanje frotirja, se je s priučevanjem delavcev pri domači firmi, ki je imela enak stroj in sodelovanjem s predstavniki firme za škroblila, ter marljivim delom vseh, dosegla primerna kvaliteta škrobljenih osnov.

S tem so bile odprte širše možnosti za širitev proizvodnje valk frotirja, ki se je v svetu vedno bolj uveljavljala.

Vedno večje povpraševanje po proizvodih iz velur frotirja, posebno po velur jopah in plaščih za dom, je narekovalo povečanje strižnih kapacitet. Zato se je nabavil dodatni strižni stroj, širine 200 cm, ki je omogočal striženje frotir tkanine, konfekcijske širine 160 cm. Stroj je bil prav tako kot prvi italijanske firme MARIO CROSTA.

Za šivalnico so se nabavili štirje novi PFAFF stroji z avtomatskim rezanjem in zatrdjevanjem sukanca za robljenje brisač po širini. Za rezanje brisač po širini se je nabavil še en rezalni stroj DURATE z elek-

tričnim nožem. Nabavljen je bil tudi stroj za dolžinsko rezanje brisač firme MENSCHNER. S tem je bilo odpravljen ročno rezanje, kjer je bilo izredno naporno in bila povlačana produktivnost dela.

Konfekcija frotirja se je opremila s parno prešo in priborom za likanje plaščev ter z več specialnimi šivalnimi stroji, kar je omogočalo povečanje konfekcioniranja plaščev za izvoz.

V barvarni je bila montirana dodatna nova sušilnica MOHR. S tem je bilo odpravljen ozko grlo sušenja. S postavitvijo rezervarja za lužino je bilo omogočeno skladiščenje potrebnih zalog lužine in povečana varnost delavcev.

Leto 1976

V tkalnici frotirja je bilo delo usmerjeno v obvladovanje novih brezčolničnih SAURER strojev, ki so bili založeni z zahtevnimi artikli – od enobarvnega valka z votkovno borduro do žakardskega barvno tkanega valka

Stare statve so se umaknile novim

Čeprav je bil izpad proizvodnje zaradi montaže, pa se je pokazalo, da je bila to pravilna strokovna odločitev.

V konfekciji smo delno posodobili proizvodnjo z novimi šivalnimi stroji. Tudi v Svili so inovatorji. Stroj za navijanje krajcev je delo Silva. Kooperacija z zunanjimi podjetji je postala nujna. Uspešno sodelujemo z »Utokom«, »Menino«, »Vrvico« Celje, »Suknom« Zapuže in ostalimi. Stroški so vse večji in če želimo ohraniti razliko med dohodki in odhodki, se moramo »znajti« s proizvodnjo, ki prihaja v tovarno mimo dimnika.

Leto 1987

Glede na zelo nejasne rezultate gospodarske politike na celotnem področju, smatramo, da je bilo 1987 leto za

Kravate, rute, šali... in med njimi najvišje priznanje Ljubljanski zmaj

z visokim razmerjem zank. V pripravljalnici pa je bilo delo usmerjeno v kvaliteto angleškega snovanja in škrobljenja osnov za nove SAURER stroje.

V šivalnici je bilo delo usmerjeno v izpopolnjevanje proizvodnega procesa in osvajanje robljenja odprtih krajev valk brisač iz brezčolničnih strojev. Za notranji transport je bilo nabavljeno 15 transportnih voz. Za robljenje po širini je bilo nabavljeno 9 NE-CCHI šivalnih strojev z avtomatskim zatrdjevanjem in rezanjem sukanca.

Za konfekcijo je bilo nabavljenih več specialnih šivalnih strojev. Pričele so se priprave za gradnjo nove barvarne metraže.

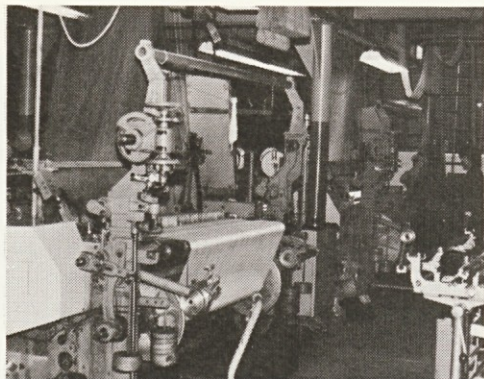
Leto 1977

Uspešno sodelovanje Svilanita in Egerie tako na prodajnem kot tehnološkem področju je povzročilo, da smo jim ponudili plašče, izdelane iz naše tkanine. Z nekaterimi njihovimi pripombami in sugestijami je nastal naš novi izdelek – velur enobarvna metražna tkanina, ki so jo barvali v Induplatih Jarše in posušili na razpenjalno sušilnem stroju v Pletenini Ljubljana. To so bili prvi začetki našega novega programa artikla Lajka, ki je bil najpomembnejši izvozni proizvod, predelan v plašče, za firmo Egerie.

Prav zato smo še bolj intenzivno razmišljali o nabavi novih brezčolničnih tkalskih strojev za širitev programa velur in valk kvalitete v konfekcijski širini 160 cm. Konec leta smo dobili 6 ozkih Saurerjev z žakardi. V žanru velurja smo zaorali ledino in začeli pridobivati prve izkušnje.

Leto 1978

Zaključili smo z montažo šestih brezčolničnih statev Saurer s konfekcijskimi širinami

Tkalnica svile se ponaša z enotnim strojnim parkom

Svilo zelo uspešno. Celotni prihodek je bil ustvarjen s proizvodnjo v TOZD Svila, kakor tudi z dodatnimi programi. Rutice iz čiste svile so bile nekaj posebnega za naše kupce. Uspešno se nadaljuje tudi kooperacija z zunanjimi podjetji, ki so nam proizvajali razne artikle, kot dopolnitev našega programa. Občutno se povečuje izdelava emblemskih kravt ter rutic za direktne naročnike. Po nekaj letih problemov je uspešno prestala »krst« pregledovalna miza v kontrolnem oddelku, skladišče smo povečali s podestom, v tkalnici svile smo postavili konstrukcijo za osnovne valje, v konfekciji nabavili stroj za robljenje rutic ter likalne mize.

Vse večji problem nastaja v izredno širokem spektru proizvodnje, ki je dejansko prilagajanje vsaki želji kupca. To pa je bil tudi porok o zelo uspešnem poslovnem letu 1987.

V vzorčnem oddelku pa že snujejo novosti za »jutrišnji dan« ...

Leto 1988

Novosti v artiklih, ki morajo biti cilj uspešnosti in možnosti lažje prodaje, so bili povod za nakup stroja za izdelavo franž za šale, ki smo ga kupili v Italiji. Ugotavljamo, da je bila to pravilna naložba, saj bi v tem letu ostali brez možnosti plasiranja šalov iz 100% volne.

Prostorska problematika je vedno večja, asortiman je širok, ker želimo zadovoljiti kupce. Kljub negotovi situaciji smo uvedli tretjo izmeno v tkalnici, kajti povpraševanje po naših artiklih je še vedno zelo veliko.

Kooperacija teče z vsemi uspešno.

Misli in cilji pa so usmerjeni že naprej. Rute, čista svila, kravate, opremljene v lični darilni embalaži so kot nalašč za darila.

Cilj v prihodnosti? Prednost majhne enote kot je TOZD Svila je v tem, da se imamo možnost lažje prilagoditi zahtevnemu tržišču. Prav to pa je danes zelo pomembno.

V tkalnici svile je enoten strojni park. Brez prostorskega povečanja ni možnosti razširitve strojnega parka. Konfekcija svile kliče po novih strojih, prostorski reorganizaciji in drugih malenkostih.

Delo nas čaka! Vsakega in povsod na delovnih mestih. V krizi, ki je – je to še bolj pomembno.

160 cm, kar je omogočilo racionalnejši izkoristek blaga pri krojenju. Sočasno je bila v tkalnici montirana nova klima naprava, ki naj bi zagotovila konstantnejšo vlago in temperaturo. Novi in sodobni brezčolnični tkalski stroji so omogočili racionalizacijo dela z uvedbo 10-strojnega posluževanja.

Povečanju tkalniških kapacitet je sledilo tudi podaljšanje križno previjalnih strojev BKN in montirani so bili premični regali za skladiščenje barvane in beljene preje. S tem se je omogočila preglednost po številkah preje, povečale so se skladiščne kapacitete in bolje izkoristil prostor.

V šivalnici je bil montiran nov robilni dolžinski avtomat, nabavljen pri firmi Egeria. S tem je bilo zagotovljeno 80% avtomatskega dolžinskega robljenja, preostalih 20% brisač pa se je še zarobilo na ročnem dolžinskem robljenju. Iz uporabe je bilo odstranjenih še več starih iztrošenih šivalnih strojev in nadomeščenih z devetimi hitrotekočimi NECCHI šivalnimi stroji z avtomatskim rezanjem in zatrjevanjem sukanca. Za potrebe konfekcije so se preuredili prostori izobraževalnega centra za boutique proizvodnjo in izdelavo modelov. Modelarna je dobila nov kopirni stroj, za kar smo doslej usluge iskali v Celju in Domžalah in dva meseca kasneje še stroj za svetlobno kopiranje velikih šablon. Montirali so tudi nekaj novih PFAFF in WILCOX-GIPS overlock šivalnih strojev.

Kapacitete sušenja so se z montažo nove Mohrove sušilnice še povečale, tako da je barvarna lahko širila tudi uslužnostno barvanje križnih navitkov, pomanjkanje kapacitet za barvanje surovih tkanin velurja in

valka pa smo nadomestili z Jigrom, nabavljenim pri IBI Kranj.

Leto 1979

Tkalnica je dobila šest brezčolničnih tkalskih strojev Saurer z delovno širino 160 cm, istočasno pa izločila iz uporabe prve štiri Giani statve. Na listnih tkalskih strojih se je uvedlo 12-strojno posluževanje in postopno zmanjševalo obratovanje Gianijev v tri izmene.

Prodaja kopalnih plaščev za izvoz je postala vse bolj aktualna zaradi zaostrene devizne situacije in pridobivanja deviz, zato

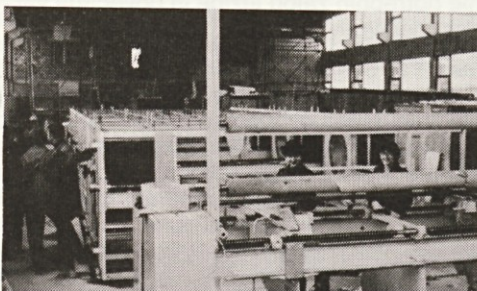
se je v konfekcijo montiralo večje število specialnih šivalnih strojev za povečanje produktivnosti in za kvalitetnejšo ponudbo. Urejeno in opremljeno je bilo skladišče metraže, ki je tehnološko povezovalo oplemenitilnico in konfekcijo.

Zgrajena je bila nova oplemenitilnica metražnega blaga in montirana strojna oprema iz stare barvarne metraže skupaj z obema strižnima strojema. Nov sušilno razpenjalni stroj VEB-GERA-TEXTIMA pa nam je omogočil nadaljni razvoj in širitev proizvodnega programa velur in valk izdelkov. Pogoji dela so se za delavce iz oddelka metraže bistveno izboljšali, zgrajeni pa so bili tudi delovni prostori za fizikalni in kemijski laboratorij.

V šivalnici je bilo montiranih šest novih hitrošivalnih strojev Necchi za robljenje po širi z avtomatskim zatrjevanjem in rezanjem sukanca. 20. decembra 1979 je ob 19.30 uri v tkalnici izbruhnil požar večjih razsežnosti, ki je onesposobil 28 statev več mesecev, ostali del pa za nekaj tednov.

Leto 1980

S sodelovanjem in požrtvovalnostjo vseh zaposlenih nam je uspelo sanirati tkalnico v nekaj mesecih in postopno izpad proizvodnje zaradi požara tudi nadomestiti. Vendar pa je v sredini leta nastopilo veliko pomanjkanje osnovnega materiala – preje, barvil, pomožnega materiala. Izdelan je bil plan prioritete teka tkalskih strojev z metražo, iz katere so se krojili plašči za izvoz in nam reševali devizno likvidnost. V tem obdobju je bil delež brisač zmanjšan in zato je bilo tudi večje število delavk iz šivalnice premeščeno v konfekcijo frotirja. V

Nov sušilno razpenjalni stroj in

Pogled na novo oplemenitilnico metražnega blaga

OOS SVILANIT:

SKRB DELAVCU

Delo sindikalne organizacije se je razvijalo vzporedno z ustanovitvijo in razvojem delovne organizacije. Teža povojnega obdobja je zahtevala, da sleherni član družbene skupnosti prispeva k obnovi domovine, zato je sindikalna organizacija poleg organiziranega dela podjetja, z udarniškim delom pomagala graditi tam, kjer so bile potrebe največje. Težave s preskrbo so nalagale sindikatu, da je del svoje dejavnosti usmeril prav v to smer, kar v tistem času ni bilo lahko. Gotovo se nekateri spominjajo delovnih akcij ob graditvi nekaterih objektov, v katerih še danes delamo. Te prostovoljne delovne akcije so povezovalle delavce v enotno delovno skupnost in krepile zavest, da dejansko spadajo k tej delovni skupnosti in tako širši družbi.

Oj zdaj gremo, oj zdaj gremo – na sindikalno rajžo, seveda! Pred mnogimi leti je bil to izlet s »sodobnim avtobusom«.

Tovarniško dvorišče je od nekdaj nudilo odbojkarjem razvedrilo med malico

Pisala so se dvainšestdeseta leta: gradila se je tkalica na Perovem, dosežena je bila prva stara milijarda, »Svilanitovci« pa so se takole veselili prvega tovarniškega praznika

metražnem delu blaga za plašče je bil dan poseben poudarek velur in valk metraži in postopen prehod pri obeh kvalitetah na Nm 34/1 prejo v zankasti osnovi. Še istega leta se je stena med tkalnico in kontrolo blaga (tu je bilo prvo skladišče gotovih izdelkov na Perovem) porušila in prostor kontrole je bil v nekaj mesecih pripravljen za montažo novih avtomatskih tkalskih strojev Saurer.

V barvarni metraže je bil montiran kratkoflotni barvni aparat pod pritiskom ECO-SOFT, ki je bistveno skrajšal postopek barvanja metraže, odpravil ozka grla na barvanju in izboljšal kvaliteten nivo valk blaga in brisač.

Po preselitvi konfekcije svile v nove prostore, je konfekcija pridobila dodatni delovni prostor, ki ga je še kako potrebovala ob stalnem povečevanju konfekcijskih naročil predvsem za izvoz. Šivalni stroji in druga oprema so se po tehnološkem razporedju prestavili, s tem pa se je v obratu lahko bistveno izboljšala organizacija dela in pretok materiala, ker je temu tudi sledil kontinuiran prehod gotovih plaščev do skladišča gotovih izdelkov za plašče na novi lokaciji, to je v bivši tkalnici in snovalnici svile.

Leto 1981

Postavitev novih dvanajstih ozkih Saurer brezčolničnih statev v tem letu, je pripomogla k zmanjšanju nočnega dela žena na minimum, organizacijsko pa je bilo izvedeno 8 ali 10 strojno posluževanje. Vsi ti stroji so bili založeni predvsem za proizvodnjo metraže za izvoz, kajti povpraševanje po izvozu konfekcijskih izdelkov in plaščev je bilo vse večje. Urejen je bil tudi oddelek

drobnih izdelkov za izboljšanje splošnih in delovnih pogojev teh delavcev.

V tem letu so bile prisotne močne asortimanske spremembe v proizvodnji brisač in plaščev tako v nadaljni širitvi velur in valk artiklov ter v dopolnilnem programu tiskanja brisač v Mariboru in pri zunanjem kooperantu. Zato je bila pravilna odločitev za ustanovitev lastne tiskarne, ki se je uredila v bivši oplemenitilnici metraže.

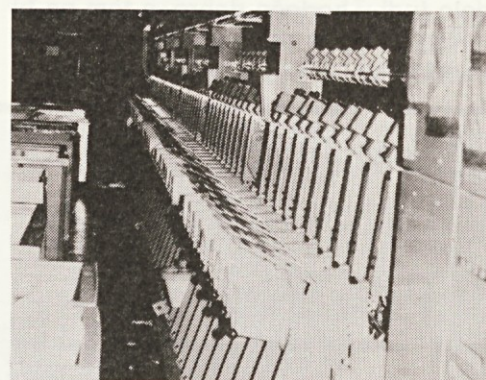
V barvarni metraže je bil montiran nov barvni aparat JIGER, s katerim se je zaključila izgradnja in oprema nove oplemenitilnice. Uresničeni so bili večletni načrti za redno in kontinuirano proizvodnjo velur in valk tkanin v lastnem obratu.

Leto 1982

Obseg proizvodnje je bil v vse večji meri namenjen izvozu. Še večji poudarek je bil dan plaščem iz velur in valk frotirja. Prehod je bil viden tudi v tem, da se je bistveno zmanjšal nivo klasičnih brisač in metraže, bistveno pa povečal nivo izdelkov iz valka. V barvarni metraže so v zadnjih mesecih z obsegom barvane metraže prekoračili do tedaj neverjetno mejo – 50 ton mesečno. Vse to je bilo tudi posledica pregeliranja in preureditve tkalskih strojev za novo, kvalitetnejšo ponudbo valk programa. Z večjimi težavami je bil spravljen v pogon nov strižni stroj Monforst.

V previjalnici je montiran nov križno previjalni stroj AUTOCONER-Schlaflhorst, ki je pomenil novo, kvalitetnejšo previto prejo z manj pretrgi v nadaljnjem procesu snovanja in tkanja.

Obrat konfekcije se je v tekočem letu bistveno tehnološko organizacijsko izpopol-

Za kvalitetnejšo previto prejo nov križno previjalni stroj AUTOCONER Schlaflhorst

nil in posodobil. Montiranih je bilo več novih specialnih in navdanih hitrotekočih šivalnih strojev. Organizacijsko se je izpopolnil pretok materiala z vpeljavo stojal za obešanje plaščev po zadnji fazi šivanja. Uvedeno je bilo razpihovanje plaščev, odpravljeno likanje na lutki in uvedeno odlaganje skrojenih delov na vozove, ki je preglednost obrata bistveno povečalo. Oddaja v skladišče plaščev je bila organizirana s pletenimi žičnimi košarami, ki so zamenjale kartonsko embalažo.

Modelarna se je preselila v prostore nekdanjega računovodstva, v sodelovanju z Egerio pa so njihovi strokovnjaki pomagali pri vpeljevanju novih metod dela in dvigu produktivnosti v konfekciji.

V tiskarni je bil izdelan fiksni stroj za sušenje in fiksiranje barv na tiskanih brisačah, organizacija pa skrbno načrtovana, ki je dvignila kvaliteten nivo tiskanih izdelkov.

Seveda se je delo sindikata danes po štiridesetih letih tudi spremenilo. Posebno v zadnjem času naj bi sindikat dobil vse večjo vlogo pri reševanju težke gospodarske situacije. Ker nam življenjski standard v zadnjem času vse bolj pada, skušamo sindikalni delavci po svojih močeh sodelovati pri reševanju tega vprašanja. V skrbi za člane delovne organizacije, se sindikat nenehno zavzema, pri razpravah in akcijah, ki rešujejo položaj posameznika, tako o problemih standarda, zdravstvene in socialne zaščite, športa, kulture, zabave do reševanja stanovanjskih problemov.

Bomo še kdaj prisluhnili pevskega zboru Svilanit?!

V preteklem štiridesetletnem obdobju mislim, da je sindikalna organizacija v Svilanitu svoje delo pošteno in dobro opravljala. Trudimo se, da bo naše delo tudi v bodoče dobro, s tem pa bi seveda tudi mi prispevali k nadaljnjemu razvoju naše delovne organizacije.

OOZSMS SVILANIT:

PEŠČICA MLADIH AKTIVISTOV

Navada je, da se o prazniku, še posebno pa ob pomembnejši prelomnici ozremo na prehojeno pot in ocenimo naše delo. Akcije mladih so več ali manj znane, nekatere od teh smo uspešno pripeljali do konca, nekatere pa so nam padle v vodo. Kakorkoli že, ve

se, da mladi smo v tovarni, da delujemo in se zanimamo za dogajanja in smo sami tudi neposredno vključeni vanje.

Žal pa večina mladih delavcev pre malo živi z mladinsko organizacijo. To je problem, ki ga čutimo predvsem aktivni mladinci, saj bi želeli množično mladinsko organizacijo in ni problem za vse mlade, ki tega ne želijo.

A peščica mladih se nas le zbere skupaj, ko začutimo, da je potrebno rešiti naš skupni problem. Verjetno bi ga rešili bolje, če bi nas bilo več, a zadovoljni moramo biti s stanjem, kakršno je v tovarni. To je dejstvo, ki ga lažen

Mladinke med vojaki kranjske vojašnice leta 1981

OOZK SVILANIT:

KRITIKE – ODMEV V PRAZNO!?

Osnovna organizacija ZK je bila v Svilanitu ustanovljena leta 1952. Tedaj je naš kolektiv štel 127 zaposlenih, članov ZK je bilo 7. Gotovo je tedaj ZK pomenila napredno silo, ki si je prizadevala uresničiti zgodovinske cilje delavskega razreda.

Danes ob 40-letnici obstoja DO Svilanit pa štejemo 892 zaposlenih, članov ZK pa je 38. Delujemo v treh osnovnih organizacijah in to v TOZD FROTIR, TODZ SVILA in DSSS.

Novih članov pa žal že nekaj časa ne pridobivamo, prej nas raje zapuščajo. Očitno so minili časi, ko je ZK pomenila napredno silo, sedaj imajo člani vedno bolj občutek, da so pač člani le zato, da plačujejo članarino, kdaj pa kdaj pač kaj pokritizirajo, a ponavadi je to le odmev v prazno.

V zadnjih letih je resnično slišati na sestankih ZK več odkritih besed, ki si

Naši sodelavci, 26 let mlajši

želijo konkretnih odgovorov, a teh žal ni.

Organizacija ZK je v Svilanitu v preteklih letih krepila svoje vrste in s kritič-

nimi analizami vseh življenjskih in gospodarskih vprašanj sledila tokovom gospodarjenja v naši DO, kot v širši družbi. Trenutne gospodarske

Brhke mladinke nekoč...

hvalospev mladinski organizaciji ne more spremeniti.

Pa naj ta prispevek ne izzvani kot kritika maloštevilnim aktivnim mladincem, zaradi katerih je čutiti aktivnost naše organizacije.

DITT KAMNIK:

ZNANJE IMAMO, LE IZKORISTITI GA MORAMO

Prispevek Društva inženirjev in tehnikov tekstilcev Kamnik k tako uspešnemu razvoju delovne organizacije Svilanit je vsekakor velik in zelo pomemben. Ves čas društvo združuje večina strokovnega kadra (inženirji, tehniki, ekonomisti, pravniki) s srednjo, višjo in visoko izobrazbo. Društvo je izključno strokovna organizacija in se ukvarja le s strokovnimi problemi. Glavni cilj njihovih članov je izboljšati učinkovitost poslovanja svojih matič-

tiki, psihologiji dela in vzdrževanju ali izboljšanju medsebojnih odnosov.

Začetek dejavnosti sega že v leto 1953, ko je bilo v Jaršah ustanovljeno eno od treh prvih društev v Sloveniji, h kateremu so se priključili tudi kamniški tekstilci. A kmalu se je pojavila potreba po samostojni in večji aktivnosti društva. Zato je bilo pred 24 leti v Kamniku ustanovljeno samostojno društvo DITT. Z ozirom na to, da so društva inženirjev in tehnikov tekstilcev (DITT) organizirana regijsko, so se novo ustanovljenemu društvu priključili tudi kamniški tekstilci, ki ne združujejo delo v Svilanitu. Tako kamniško društvo s 145 člani danes uvrščamo ne le po številu, ampak tudi po aktivnosti v eno od najbolj aktivnih od 15 društev, kolikor jih šteje Zveza inženirjev in tehnikov tekstilcev Slovenije. Aktivnost našega društva je prispevala, da je ZITT Slovenije najbolj uspešna v okviru Zveze inženirjev in tehnikov tekstilcev Jugoslavije. Za to je kamniško društvo dobilo priznanje ob 35-letnici ZITTS.

Z ozirom, da je ob 30-letnici Svilanita bilo veliko napisanega o aktivnosti do tega obdobja, bi omenili le nekaj pomembnejših področij, s katerimi se je društvo ukvarjalo v preteklih 10 letih.

V ospredju je delovanje na področju razvoja nove tehnologije. V okviru društva smo izdelali več elaboratov o razvoju podjetja kot je oplemenitilnica frotirja, sodobno skladišče gotove metraje, skladišče kopalnih plaščev, posodobitve proizvodnih enot in transporta, projekti s področja energetike

Piko na i je častitljivi obletnici društva postavila modna revija; praznovali smo v »Induplati« Jarše

Podelitev priznanja tov. Seljaku na prvem tovarniškem prazniku leta 1962

razmere nas tudi komuniste obvezujejo, da resno pristopimo k učinkovitejšemu in produktivnejšemu gospodarjenju z družbenimi sredstvi, da sproti analitično obravnavamo rezultate našega gospodarjenja. Za doseg teh ciljev sprejme OZK svoj program dela, izvajanje pa se tekoče oziroma enkrat letno preverja. Do danes nam je to nekako uspevalo, a z delom in rezultati ne smemo biti zadovoljni, zato se bomo trudili še za boljše delovanje ZK pri vseh tekočih dogajanjih.

DITT leta 1974 na strokovni ekskurziji v Varaždinu

nih organizacij. Strokovno področje delovanja je zelo široko. Poleg obravnave tekstilne stroke so še stalne teme o organizaciji dela, poslovni poli-

itd. Poleg tehnologije so pomembne aktivnosti na področju izobraževanja članov. To so priprave različnih seminarjev in tečajev, organizacija pred-

vani z različnih področij dela, ki vplivajo na izboljšanje učinkovitosti poslovanja podjetja, obiske različnih strokovnih prirediteljev doma in zunaj države, strokovne ekskurzije pri vseh jugoslovanskih proizvajalcih frotirja in pri večjih evropskih proizvajalcih.

Aktivnosti se niso ustavile le znotraj Svilanita, Ideje in Kamnika, ampak je bilo uspešno delovanje v okviru slovenske in tudi jugoslovanske zveze. Uspešno smo organizirali simpozij o tehničnem razvoju za celo slovensko tekstilno industrijo.

Na koncu bi bilo potrebno zapisati še nekaj misli o vplivu inženirsko tehničnih organizacij za nadaljnji razvoj naše delovne organizacije in tekstilne industrije nasploh. V tako zaostrenih gospodarskih pogojih, ko ima Jugoslavija oziroma Slovenija premalo kapitala za hitro »reagiranje« tehnologije (posodabljanje tehnologije, da lahko hitro reagira na zahteve tržišča), se našim tekstilcem ne obetajo dobri časi. Kje je potem rešitev za čim manj boleče premagovanje krize? Poleg kapitala oz. sodobne tehnologije je za uspešno delo potrebno tudi znanje. Znanje oziroma kadri so tisto, kar že imamo, le treba bi jih bilo bolj učinkovito izkoristiti. Tega znanja ne manjka v članih društva inženirjev in tehnikov. Zato bo treba vzpostaviti dobre medsebojne odnose, da bodo posamezniki in strokovni timi dali največ od sebe. Če v strokovnem timu vlada klima, v kateri se vsak posameznik dobro počuti, bo tudi veliko prispeval. Takrat bo delovanje DITT še bolj učinkovito in s tem tudi njihovih matičnih delovnih organizacij.

IGD SVILANIT:

Z ROKO V ROKI Z DO PO POTI NAPREDKA

Meseca marca prihodnjega leta bo tudi Svilanitovim gasilcem minilo dvajset let od prvega ustanovnega občnega zbora, na katrem je bilo ustanovljeno Industrijsko gasilsko društvo Svilanit Kamnik. Najpomembnejša naloga na začetku poti delovanja je bila organizacijska ureditev društva in strokovno usposabljanje njegovih članov.

Prvi dnevi delovanja društva nam povedo, da je bilo naše društvo na samem začetku zelo delovno in prizadevno. Opravili smo tečaje z izpitom za izprašane gasilce, usposobljena je bila ženska in moška desetina, trije člani pa so opravili tudi tečaj za gasilske častnike. Tako je naše društvo

dobilo potreben strokovni kader za nadaljnje delo. Da smo bili res delavni, se je pokazalo že naslednje leto, to je 1971, meseca oktobra; na praznik delovne organizacije smo po združenju vaji civilne zaščite in gasilskih društev občine Kamnik svečano razvili svoj društveni prapor. Na praporu je bilo 136 zlatih spominskih žebličkov, ki so jih darovali člani delovne organizacije Svilanit, gasilci našega društva in gasilska društva občinske gasilske zveze Kamnik.

Organizirani začetki našega delovanja – v tovarni

in občinskem tekmovanju

Starejši gasilci in člani delovne organizacije se še spominjajo rdeče pobarvanega ročnega vozička, na katerem smo prevažali po tovarniškem dvorišču gasilsko opremo in orodje, saj smo bili nekaj let brez gasilskega avtomobila. Prvi in drugi gasilski avto, tega imamo še sedaj v uporabi, sta pa bila predelana stara IMV kombija, ki jih je delovna organizacija podarila našemu društvu. Dolga leta smo se stiskali in vedrili v neprimerni in premajhni gasilski shrambi, ki nam je zelo ovirala delovanje, saj je bila še za gasilski kombi pretesna. Prišlo pa je leto 1983, ko je bil zgrajen težko pričakovani Svila-

nitov gasilski dom in soba civilne zaščite. Tega dne je bila naša dolgoletna želja, ki je tlela že od samega začetka, uresničena in nam obetala s svojo prostornostjo lažje delo v bodočnosti.

Delovanje in usposabljanje našega društva je lepo napredovalo skozi vsa ta leta. Že od samega začetka smo se udeleževali občinskih in regijskih tekmovanj, uspešni smo bili tudi na republiških tekmovanjih, sodelovali pa smo na vajah tudi v Avstriji in Nemčiji. Mnogokrat smo bili tudi v Šaleški dolini na tekmovanjih, kjer tekmujejo gasilci iz vse Slovenije.

Društvo je poleg vsega operativnega dela posvetilo vso skrb, še posebno zadnja leta, preventivni dejavnosti, katero je potrebno nenehno dodelovati in izpopolnjevati, poučevati ljudi o požarni varnosti in preventivi, s preventivnimi pregledi pa delovno organizacijo opozarjati na pomanjkljivosti. Velika pridobitev protipožarne varnosti in preventivne dejavnosti v delovni organizaciji je vsekakor v mesecu novembru 1986. leta predan v uporabo protipožarni sistem za javljanje in gašenje požara v najbolj izpostavljenem obratu za požare, tkalnici frotirja. Namen naprave je uspešno alarmiranje nastalega požara na tkalskih strojih in gašenje požara v klimatskih kanalih.

Glede uspešnosti in obsega dela našega gasilskega društva je bilo veliko storjenega. Kljub večjim in manjšim težavam in problemom, ki nas spremljajo skozi celotno dobo našega delovanja, se društvo primerno razvija in usposablja. Že letos pričakujemo, da bomo ob priliki tovarniškega praznika dobili prvič pravi orodni gasilski avtomobil TAM 80 T 35, ki bo v ponos in dragoceno darilo delovne organizacije Svilanit za dvajsetletno delovanje našemu gasilskemu društvu. Seveda bomo tudi gasilci dali svoj prispevek k 40-letnici Svilanita, saj bomo pred tovarniškim praznikom organizirali veliko gasilsko vajo v našem podjetju z ostalimi gasilskimi društvi Občinske gasilske zveze, po vaji pa svečano prevzeli novi orodni gasilski avtomobil, podelili zaslužnim članom gasilska priznanja in se prvič pokazali v novih modrih gasilskih uniformah.

Želimo, da bi naše društvo z roko v roki z delovno organizacijo še naprej hodilo po poti napredka in varnosti naše tovarne.

Na pomoč!

Svilanit 40 LET

ZA NAŠ SKUPNI REZULTAT

KOMERCIALNA SLUŽBA

Komercialna služba – na domačem trgu ...

V prvih letih obstoja Svilarita in pod nazivom firme združenih tekstilnih obratov v Kamniku je bil proizvodni in prodajni program izredno pester. S proizvodnjo in prodajo prtov, zves, težkih brokatov, bombažnih tkanin za tisk, vafel brisač in kravatnega blaga in izdelkov iz teh tkanin je bila vrednost prodaje v začetku obstoja 62 starih milijonov dinarjev. Z rastjo tovarne, večanjem proizvodnje in produktivnosti in kasneje tudi ob pogojih inflacije, se je vrednost realizacije na domačem trgu večala iz leta v leto. V letu 1962 je bila presežena ena stara milijarda prihodka, ob 25-letnici je številka že prerasla 20 milijard dinarjev, 10 let kasneje pa je dosegla že 100 starih milijard.

S specializacijo proizvodnje na frotir in modne dodatke temelji prodaja na domačem trgu na nekaj osnovnih področjih.

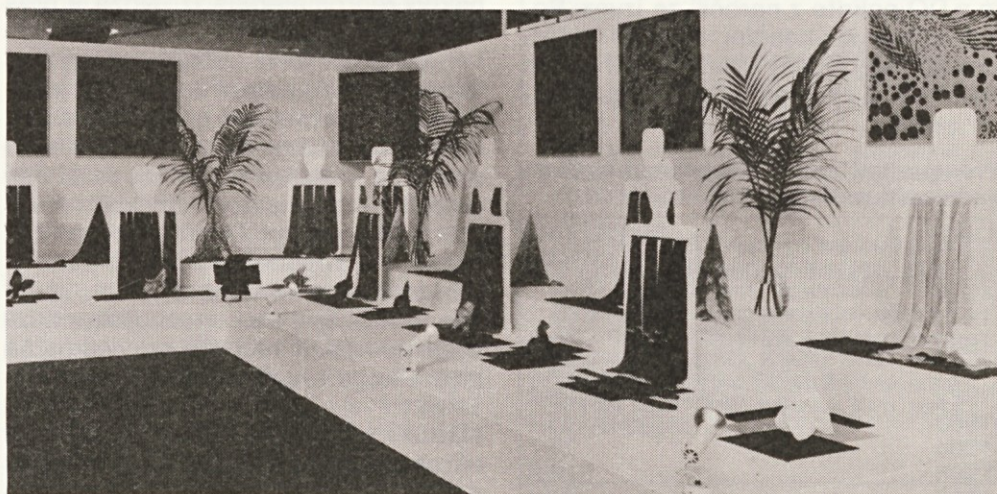
Prvotna proizvodnja frotir brisač za široko potrošnjo se je dopolnjevala s prodajo brisač za hotele. Danes to področje zavzema v posameznih letih približno tretjino proizvodnje za domači trg, arhiv vzorcev oz. emblemov posameznih hotelov pa presega številko tisoč in v sorazmerno kratkem času smo hotelu zmožni dobaviti brisače različnih dimenzij in kvalitete z vtkanim grbom oz. emblemom.

V široki potrošnji je Svilarit prisoten v vseh republikah. V letu 1963 organizi-

rana služba za analizo trga ter z njim kasnejšim preoblikovanjem v marketing, referenti za posamezna področja prodaje ter trgovskimi zastopniki na terenu smo s kvalitetnimi in modnimi izdelki prisotni v celotnem jugoslovanskem prostoru.

S prenašanjem modnih trendov in kvalitete iz evropskih centrov in sejmov ter proizvodnje za izvoz v prodajo na domačem trgu, nam je uspelo na domačem trgu pokriti najzahtevnejši del asortimana in kvalitete tako na področju brisač s kvaliteto valk programa, modnih kopalnih in hišnih plaščev, kakor tudi modnega programa kravat, šalov, rut in drugih modnih dodatkov. S stalno prisotnostjo na vseh trgih tudi v času konjunktore, udeležbo na vseh specializiranih sejmih v vseh republikah je ime Svilarita postalo pojem za kvaliteto izdelka.

Ko se je večina tekstilnih tovarn v zaostrenih pogojih gospodarjenja v zadnjih letih odločala za zviševanje udeležbe trgovine in konsignacijsko prodajo, je Svilarit pospeševal prodajo z nudenjem blagovnih kreditov in z opremljanjem prodajnih mest v trgo-

Naši izdelki v jubilejnem letu

Ob 15-letnici uspešnega sodelovanja s f. Egeria

ni, kjer se prodaja najkvalitetnejši del proizvodnega programa. Takšna prodajna mesta imamo danes v vseh večjih centrih in nekaterih turističnih krajih.

Kvalitete izdelkov in modnih trendov danes ni več možno zanemariti niti pri proizvodnji brisač in kopalnih plaščev in je zato proizvodnja ter prodaja usmerjena na majhne serije. Takšna proizvodnja pa je še toliko bolj potrebna in tudi uresničena pri programu modnih dodatkov in kolekcije časovno le malo zaostajajo za modnimi trendi v Evropi.

Ob jubileju, 40-letnici Svilarita, se predvideva, da bo realizacija prodaje preseгла 50 milijard novih dinarjev.

... in v izvozu

Prvi začetki prodaje v izvoz segajo v začetek 60. let. Osnovni cilj prodaje

nam je bil, da se na evropskem tržišču srečamo s konkurenco ter svetovne zahteve vnesemo v celotno proizvodnjo. Začetna realizacija 18.000 \$ se je večala iz leta v leto in se v zadnjem srednjeročnem obdobju ustalila na izvozu v višini 10 milijonov nemških mark.

Prvi izvoz je bil izvršen v Skandinavijo, kasneje se je razširil še v Nemčijo in druge države s konvertibilno valuto. V okviru dodeljenih kvot za izvoz bomo v tem letu v ZR Nemčijo izvozili kar 133 ton naših izdelkov, v Francijo 22 ton, v Veliko Britanijo skoraj 50 ton, v države Beneluksa 26 ton in Dansko 33 ton. Na Švedsko uvoz ni omejen in bo naš izvoz znašal kar 20 do 30 ton. Nekaj izvoza pa bo realiziranega še v ZDA in nekatere druge države. Dobro izvozno realizacijo pa v zadnjem času dosegamo tudi s prodajo v DUTY FREE SHOP – širom po Jugoslaviji.

S sodelovanjem s firmo Egeria v Tübingenu v letu 1972 se je pričel tudi izvoz kopalnih plaščev in nato naraščal iz leta v leto. Tako je v zadnjem obdobju kar polovica izvoza realiziranega s prodajo konfekcije oz. kopalnih plaščev in so vse kapacitete konfekcije v DO pokrite z naročili za izvoz. Poleg Egerii se kopalni in hišni plašči prodajo še drugim firmam v ZRN, velik pa je izvoz plaščev tudi v Skandinavijo.

Predstavitev izvoza v skupnem prihodku v zadnjem desetletju

Leto	% v celotnem prihodku
1978	17
1979	16
1980	17,9
1981	19,6
1982	26,2
1983	23,7
1984	27,7
1985	28,6
1986	21,3
1987	27,63
1988 (do 30.6.1988)	19,16

Zahteve po dobri kakovosti in asortimanu ter dobavi ob dogovorjenem roku so na tujem trgu mnogo večje kot na domačem tržišču. Z dolgoletnim delom nam je uspelo na evropskem tržišču priti v srednji oz. višji kakovostni razred, kar pomeni tudi primerno ceno, ki pokriva stroške proizvodnje. Reklamacije zaradi slabe kakovosti oz. neizdobe so redke, z obsegom izvoza okoli ene tretjine proizvodnje pa zagotavljamo, da je kvaliteta v izvozu in na domačem trgu enaka.

Povpraševanje po Svilanitovih izdelkih na evropskem trgu presega naše zmožnosti in rešitve se iščejo tudi s sodelovanjem ostalih proizvajalcev frotirja v državi. Kot dolgoročni cilj v izvozu pa je postavljena pridobitev blagovne znamke in se iz anonimnosti

v srednjem kvalitetnem razredu prebiti v višji razred ter prodajati izdelke na svetovnem trgu s Svilanitovim imenom.

NABAVNA SLUŽBA

V poplavi dogodkov pri opravljanju nabavne funkcije je resnično težko strniti najbolj pomembne trenutke, v katerih smo se morali pravilno odločiti o nabavni politiki, ne da bi naredili kakršnokoli napako. V zadnjih šestih letih smo doživeli toliko ekonomskih pretresov, da se upravičeno sprašujemo, kako smo se uspeli gospodarsko obdržati v samem vrhu rezultatov tekstilne industrije Slovenije.

Prelomno leto 1983 nam je prizadelo največ težav v preskrbi z reprodukcijskim materialom, tako na domačem kot tujem tržišču. Intenzivna usmerjenost domače industrije v izvoz je povzročala kronično pomanjkanje repromateriala. Zaradi pomanjkanja bombazne preje smo bili prisiljeni celo zmanjšati proizvodnjo. Restrikcija uvoza nam je onemogočala potreben nakup repromateriala iz uvoza v pravočasnih rokih.

V naslednjih letih so se razmere nekoliko normalizirale. Ponudba se je izboljšala. Devizna zakonodaja je ostala sicer restriktivna, vendar je bil narejen pozitiven premik v tej smeri, da ni bilo potrebno združevanje deviznih sredstev v repro verigi. Delovnim organizacijam so bile dodeljene tako imenovane evidenčne devizne pravice, ki so bile izračunane na osnovi uvoza in izvoza v preteklih letih. Te pravice pa še niso bile garant za nemoten uvoz materiala.

Velika zadolženost države do tujine je narekovala najprej plačila fiksnih in garantiranih obveznosti, nato šele plačila za uvoz repromateriala.

Poslovne banke so imele za plačila zadnjih obveznosti vedno manj sredstev, zato je prihajalo do zelo kritičnih situacij v preskrbi. Spricho takšnega stanja je Svilanit našel rešitev v blagovnih kreditih, katerih pridobitev je bilo naporno delo, vendar edini izhod za nemoten potek proizvodnje. Pozitivne lastnosti blagovnih kreditov so bile tudi olajšave za plačilo takse in carine.

V novejšem času se nam odpirajo nove možnosti za nemoten uvoz repromateriala s kooperacijskimi posli po pogodbi z našim partnerjem EGERIA. Prednost tovrstnega poslovanja je v oprostitvi režimskih pravic – družbeno priznane pravice uvoza in režim KV (količinski kontingent pravic, določen s strani države) – ne glede na likvidnost deviznih sredstev države.

Posebnost naše ekonomske stvarnosti preteklih let je tudi izredno visoka

inflacija. Zaradi izredno hitre rasti cen repromateriala in energije smo morali pogostejše kontrolirati in usklajevati tudi prodajne cene naših izdelkov.

Na področju selekcije naših dobaviteljev smo obdržali samo tiste partnerje, ki so nas kvalitativno in cenovno zadovoljevali. V Svilanitu smo ustvarili klimo, ki je vodila posameznika pri pravilnem odločanju pomembnejših zadev na področju gospodarjenja. Kljub trezni presoji pri izbiri partnerjev, moramo priznati, da se nam včasih stvari nenačrtno zapletejo, kar pa je objektivno gledano v našem gospodarskem prostoru normalno.

V zadnjih desetih letih se je obseg poslovanja zelo razširil. Nenehna rast proizvodnje je terjala vedno več materiala. Kljub občutno povečanemu obsegu dela se v nabavni službi število delavcev ni povečalo. Pomembna novost je bila vsekakor računalniška obdelava podatkov, ki nam je zagotavljala ažurne podatke o zalogah in prometu.

Če se ozremo na prehojeno pot Svilanita, dolgo 40 let, s ponosom trdimo, da smo dosegli pomemben napredek v izvajanju nabavne funkcije.

SPLOŠNO KADROVSKA SLUŽBA

Glede na razvoj delovne organizacije, rastjo proizvodnje in uvajanje nove tehnologije, so se v posameznih obdobjih močno spreminjale potrebe po kadrih, tako v kvantitativnem smislu, kakor tudi po pogojih dela.

V obdobju sedemdesetih let je bilo zaposlovanje še precej intenzivno in so potrebe po novih delavcih preraščale naravni prirastek kamniškega območja. Intenzivno zaposlovanje, delo v dveh oziroma celo treh izmenah pa je ob pretežno ženskih delovnih rokah zahtevalo razreševanje ostalih vprašanj, kot so reševanje stanovanjskih problemov, varstvo otrok in podobno.

Med večje in pomembnejše naloge, ki so bile opravljene v zadnjem obdobju, lahko štejemo izdelavo in sprejem razvida del in nalog ter novih analitskih ocen. Največja pridobitev realizacije

»DSSS« iz leta 1956

Stane odhaja k vojakom, nastopa mirovanje pravic iz delovnega razmerja

te naloge je, da so v razvidu del in nalog podane osnove za višji strokovni nivo kadra, kar pa bo v praksi še potrebno uresničiti, ter da je z novo analitsko oceno izvršeno boljše nagrajevanje strokovnega kadra in predvsem proizvodnega dela.

Med pomembne dosežke, ki naj bi dolgoročno dali svoj prispevek k rezultatom poslovanja, je poleg enote otroškega vrtca in objektov za zagotovitev letnega oddiha delavcev, potrebno omeniti organizirano preventivno zdravstveno varstvo za približno 40 delavcev letno v Rogaški Slatini in drugih zdraviliščih po priporočilu zdravnika. Obratna zobna ambulanta je zagotovila kvalitetnejšo zobozdravstveno varstvo Svilanitovih in Etinih delavcev. Glede na dobre rezultate poslovanja so bila precejšnja sredstva dana za kvalitetnejše dopustovanje v počitniških hišicah in garsonjerah, podarek pa je bil dan tudi zdraviliškemu

turizmu. Počitniški hišici v Čatežu v letu 1986, sta se pridružili še garsonjeri v Maredi, garsonjera v Bohinjski Bistrici in ob izteku tega leta bo dokončana tudi garsonjera v Atomski vasi v Podčetrtku. Prve počitniške prikolice se bodo morale postopno umakniti, z njihovo zamenjavo in novimi objekti pa bo omogočeno večjemu številu delavcev primeren letni oddih in boljši počitniški standard.

Sodobna tehnologija, ki se uvaja v proizvodnjo, prerašča dosedanje okvire zaposlovanja nekvalificirane delovne sile, na mnogih delih v neposredni proizvodnji so se uveljavili kadri, usposobljeni po programih usmerjenega izobraževanja. Marsikaj bo potrebno postoriti še za izobraževanje delavcev in dopolnitvi njihovo znanje z dosežki stroke, tehnike in računalništva, saj je znanje eden izmed odločujočih faktorjev za delo v bodoče. S staranjem kolektiva, ob povprečni delovni dobi 13

Predsedniki delavskih svetov

1950 do 1951: Rozmanič Vinko
1952 do 1953: Letnar Stane
1954 do 1955: Potočnik Maks
1956: DS razpuščen
1957 do 1958: Spruk Franc
1959: Leskovec Janez
1960 do 1961: Makovec Stane
1962 do 1963: Seljak Bogdan
1964 do 1965: Koncilja Cveto
1966: Pečevnik Peter
1967: Pečevnik Peter in Nograšek Ivan
1968 do 1969: Jenko Emil
1970 do 1971: Ribaš inž. Slavko
1972 do 1973: Wiegele Bogomil
1974 do 1975: Wiegele Bogomil predsednik DO, Leskovec Janez predsednik TOZD Frotir, Rozmanič Vinko predsednik TOZD Svila, Zorman Francka, predsednik DSSS.
1976 do 1977: Zobavnik Stane predsednik DO, Korošec Franc, predsednik TOZD Frotir, Kimovec Janez, predsednik TOZD Svila, Zorman Francka, predsednik DSSS.
1978 do 1979: Lipovšek Peter, predsednik TOZD Frotir, Kokalj Tatjana, predsednik TOZD Svila, Balantič Silvo, predsednik DSSS.
1980 do 1981: Stankovič Brane, predsednik DO, Uhan Sonja, predsednik TOZD Frotir, Časl Boža, predsednik TOZD Svila, Balantič Silvo, predsednik DSSS.
1982 do 1983: Kužnik Adi, predsednik DO, Uhan Sonja, predsednik TOZD Frotir, Časl Boža, predsednik TOZD Svila, Pinterič Marinka, predsednik DSSS.
1984 do 1986: Kužnik Adi, predsednik DS DO, Poljanšek Stane, predsednik TOZD Frotir, Mlakar Marija, predsednik TOZD Svila, Pinterič Marinka, predsednik DSSS.
1987 do 1988: Pirc Irena, predsednik DS DO, Suštar Marjan, predsednik TOZD Frotir, Jagodic Ivan, predsednik TOZD Svila, Balantič Silvo, predsednik DSSS.
Od 10. 3. 1988 dalje: Korošec Franc, predsednik DS DO, Krapež Boris, predsednik TOZD Frotir, Bricelj Zdenka, predsednik TOZD Svila, Balantič Silvo, predsednik DSSS.

Število zaposlenih v DO

Leto	FROTIR	SVILA	DSSS	SKUPAJ
1948	—	—	—	50
1953	—	—	—	130
1958	—	—	—	320
1963	—	—	—	412
1968	—	—	—	477
1973	—	—	—	693
1978	614	70	111	795
1979	619	77	117	813
1980	611	73	121	805
1981	615	77	123	815
1982	633	74	122	829
1983	622	78	122	822
1984	643	76	130	849
1985	669	75	129	873
1986	677	81	137	895
1987	718	85	108	911
1988	706	81	105	892

let je povprečna stalnost v DO kar 12 let, pa se nam povečuje število delavcev z zmanjšano delovno zmožnostjo oz. invalidnostjo, oteženo je njihovo zaposlovanje na ustreznih delih, saj delovni tempo in zahtevnost proizvodnje nenehno naraščata. Ko v proizvodnji narašča zahteva po strokovnosti in učinkovitosti, je za uspešno delo kot protiutež nedvomno potrebno iskati rešitve za razreševanje stanovaljskih vprašanj delavcev, utrditev zdravstvenega varstva in otroškega varstva, morda tudi v popoldanski izmeni in razreševanje vseh ostalih problemov, ki naj bi delavcu zagotavljali nemoteno delo in polno uspešnost. Dosedanji razvoj in naša uspešnost pa nam dokazujeta, da je uspeh pričakovati le, če bomo za svoje delo usposobljeni, motivirani za boljše delo in da bo nadaljnji razvoj Svilanita naš skupni cilj.

GOSPODARSKO FINANČNA SLUŽBA

V Svilanitu si ves čas prizadevamo, da je naša proizvodnja tržno orientirana. Preko lastnih trgovskih predstavnikov in analiziranja v marketing službi smo tekoče seznanjeni s potrebami domačega tržišča, z izvozom v Zahodno Evropo pa se soočamo z modnimi trendi razvitega evropskega trga. Zavedajoč se pomena tržne programske usmeritve v Svilanitu skrbimo za posodabljanje proizvodnega procesa z novimi investicijami v sodobno proizvodno opremo.

V Svilanitu je že obveljalo pravilo, da s postopnimi investicijskimi vlaganji stalno sledimo nabavi opreme, ki je dosežek zadnje tehnike.

Takšna poslovna naravnost ima svoje pozitivne posledice tudi v finančnih rezultatih, ki nas glede na najrazličnejše kazalce merjenja uspeha poslovanja uvrščajo v sam vrh jugoslovanske in slovenske tekstilne industrije.

Danes smo na to lahko ponosni, hkrati pa nas ti rezultati dodatno obvezujejo in so izziv za doseganje še boljših rezultatov.

Iz prikazanih tabel o poslovanju v Svilanitu je razvidno, kako posluujemo v zadnjih nekaj letih ne glede na to, da v

Celotni prihodek po letih

Leto	v milijonih din
1953	0.9
1958	6
1963	15
1968	33
1973	109
1978	322
1979	395
1980	523
1981	739
1982	1.010
1983	1.560
1984	2.577
1985	5.490
1986	11.431
1987	24.709
1988	39.550

Elementi poslovanja v zadnjih desetih letih

	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988*
Celotni prihodek	322	395	523	739	1.010	1.560	2.577	5.490	11.431	24.709	39.550
Dohodek	136	177	235	331	453	718	1.008	2.370	6.367	11.547	15.959
Čisti dohodek	93	121	164	228	329	554	752	1.908	5.001	8.351	11.976
Osební dohodek	70	83	105	138	194	262	359	871	2.192	4.828	5.911
Skupna poraba	6	8	12	8	15	20	31	64	158	271	323
Čisti dohodek za stanovanjske potrebe	5	6	7	7	8	11	16	31	107	203	232
Akumulacija	12	24	40	75	112	261	346	942	2.411	2.876	5.396
Del ČD za druge potrebe	-	-	-	-	-	-	-	-	133	173	114

* Planski podatki po cenah veljavni 1.1.1988

RAČUNALNIŠTVO V SVILANITU

Kot se je na svoji 40-letni poti razvijal Svilanit, tako so se ena bolj in druga manj razvijale tudi netekstilne dejavnosti v DO Svilanit. Med take spada tudi računalništvo. In ker je ta članek namenjen pregledu prehojene poti na eni strani in pogledu naprej, bom v nadaljevanju prikazal dogajanje na področju računalništva v obdobju 1970 pa do danes. Ker se zavedam, da je tema zelo široka, nameravam prikazati samo prelomnice na tej poti.

Razvoj strojne in programske opreme

Obdobje 1970-1977 – računalnik PHILIPS: V tem obdobju so se izvajale obdelave na računalniku PHILIPS. Ta računalnik bi lahko primerjali s sedanjim mikroročunalnikom ZX-81. Vseboval je 8 enot spomina (8 KB) in naenkrat je lahko izvajal samo eno opravilo. Izvajale so se obdelave osebnih dohodkov, knjiženja proizvodnje, fakturiranje, saldakonti kupcev ter stati-

stike. Organizacija dela je bila urejena centralistično, kar pomeni, da so dokumente prinašali v računalni center, kjer so se vnašali v računalnik. Pri tem delu je prihajalo do nedoslednosti pri izpolnjevanju ali dostavitvi dokumentov, kar je povzročalo težave pri izvajanju obdelav. Ker spomina računalnika ni bilo mogoče več razširiti, smo v letu 1977 pristopili k prenosu obdelave osebnih dohodkov na računalnik SPERRY-UNIVAC.

Obdobje 1977-1983 – računalnik SPERRY-UNIVAC: Računalnik je bil last tovarne usnja UTOK, kasneje pa je bil prodan v DO KIK Kamnik. Kapaciteta spomina je bila 64 enot (64KB), kar je bilo v primerjavi s PHILIPSOM osemkrat več. Tudi na tem računalniku se je lahko izvajalo samo ENO opravilo. Na tem računalniku so se izvajale obdelave osebnih dohodkov in kadrovske evidence, jeseni 1980 pa se je na tem računalniku pričela obdelava materialnega in skladišnega poslovanja surovin. Ker je bil računalnik

najet, je vsaka ura dela veljala 20.000 dinarjev oziroma vse obdelave skupaj približno 600.000 din mesečno (približno 30 ur). Preprost izračun je pokazal, da bi nas navedene obdelave veljale na leto toliko kot nov lasten računalnik, zato je leta 1983 strokovni svet sprejel odločitev o nabavi novega lastnega računalnika. Izbran in kupljen je bil računalnik ISKRA-DELTA 340.

Obdobje 1983-1985 – ISKRA-DELTA 340: S tem računalnikom je Svilanit obrnil novo stran računalništva. Kapaciteta spomina je bila 256 enot (256 KB), priključeni so bili 3 video terminali. Računalnik je lahko izvajal več opravil hkrati, kar v starejših računalnikih ni bilo mogoče. Organizacija podatkov in obdelav je urejena tako, da vsak uporabnik pristopa do računalnika preko uporabniške številke in gesla. Z razvojem potreb po informatiki predvsem v prodajni, gospodarsko finančni in nabavni službi je v tem obdobju prišlo do občutnega pomanjkanja terminalov. Ker je bilo mogoče terminalsko mrežo razširiti, smo jo v tem obdobju razširili do zgornje meje 16 terminalov.

Obdobje 1985-1986 – ISKRA-DELTA 340 – RAZŠIRITEV NISSHO: Veliko število aktivnih terminalov pa potrebuje tudi veliko spomina in računalniškega časa. Ker je bil računalnik DEL-

jugoslovanskem gospodarstvu veljajo izredno težki pogoji poslovanja.

Že nekaj let smo priča stalnim zakonskim spremembam na področju devizno monetarne politike, obračunskega sistema itd., ki nasprotno od hotenih zakonodajalca samo še poslabšujejo razmere v gospodarstvu.

V razmerah, ko stopnja produktivnosti dela v gospodarstvu že nekaj let stagnira ali celo nazaduje, naši rezultati v Svilanitu govorijo nasprotno, o porastu. Žal se posledice neurejenosti gospodarstva odražajo tudi pri nas z zmanjšano likvidnostjo, ob tem, da se

Povprečni osebni dohodki (v s. din)

Leto	din
1952	7.773
1958	10.796
1963	35.078
1968	902
1973	2.035
1978	5.402
1979	6.746
1980	7.979
1981	11.031
1982	14.639
1983	20.030
1984	31.177
1985	56.093
1986	145.609
1987	330.541
1988*	814.000

* planski podatek

Vrednost osnovnih sredstev

Leto	din
1953	863.510
1958	2.260.580
1963	6.470.190
1968	15.347.000
1973	66.787.900
1978	189.519.230
1979	254.102.272
1980	364.017.476
1981	580.304.274
1982	865.116.739
1983	1.174.570.146
1984	1.779.288.211
1985	3.041.311.467
1986	5.688.424.493
1987	17.055.369.600

Vir: Balance stanja v ZR.

vse več denarja steka izven gospodarstva na račun njegovih vse večjih obremenitev.

Kljub temu v Svilanitu poskušamo v delitvi čistega dohodka zagotavljati

med osebnimi dohodki in akumulacijo takšno razmerje, ki nam zagotavlja nadaljnji razvoj v naši dejavnosti in družbeno najprimernejšo delitev osebnih dohodkov. To sicer ne pomeni, da smo ali da bomo v bodoče nadaljnji razvoj izključno temeljili na lastnih sredstvih, nasprotno, odločali se bomo za najracionalnejše investicije tudi s tujimi sredstvi.

Po tujih sredstvih, čeprav so draga, se bomo odločali za tiste nakupe, ki nam bodo prinašali najugodnejše efekte zato, da bi dosegli postavljene razvojne cilje.

Štirideset let razvoja v Svilanitu je lepa obletnica, ki je mnogim Svilanitovcem v ponos in spomin na prehojeno pot, hkrati pa obveza za čimboljši jutri. Tega se v Svilanitu vsi zavedamo.

Svilanit 40 LET

TA 340 prepočasn (kajti zgrajen je za delo z največ 8 terminali), smo strokovni delavci v RC v tem obdobju predlagali razširitev računalniškega notranjega in zunanega spomina. Kapaciteto spomina smo razširili na 2048 Kb, število terminalov pa na 24. Tako je bila tudi končna in tudi zgornja meja zmogljivosti računalnika tega tipa dosežena.

Obdobje 1987-1988 - ISKRA-DELTA 340, NISSHO, PC: V tem obdobju so kot v vseh predhodnih obdobjih potrebe po računalniških kapacitetah prerasle vse okvire. Rešitev je bila razbremenitev sedanjega sistema. Ker so se na trgu začeli pojavljati osebni računalniki ali popularno PC, je bil nakup nekaj primerkov smislen in upravičen. V tem obdobju smo zgradili računalniško mrežo enega glavnega in šestih osebnih računalnikov. Glavni namen, razbremeniti glavni računalnik, je bil dosežen. Za primerjavo, kapaciteta enega PC je približno 10% glavnega računalnika.

Obdobje 1988 in naprej: Pri širitvi strojne opreme na računalnikih sedanjega tipa smo dosegli vrh razširljivosti, kar pomeni, da je ni več mogoče širiti. Logično nadaljevanje razvoja informatike na strojnem področju je prehod iz 16-bitnega na 32-bitni stroj. Prvi koraki so že realizirani, saj smo v oktobru 1988 instalirali predprocesor

LETO VRSTA RA.

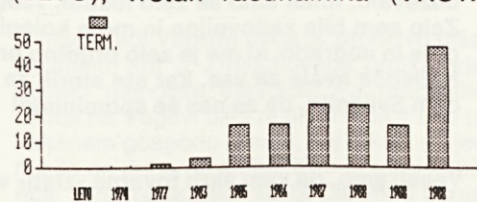
1970	PHILIPS
1977	PHILIPS, UNIVAC 90/30
1983	DELTA 340
1985	DELTA 340
1986	DELTA 340 + NISSHO
1987	DELTA 340 + NISSHO
1988	DELTA 340 + NISSHO
1988	MICRO WAX
1988	WAX

SLIKA 1: SPISEK OPREME PO LETIH

micro WAX, ki nam omogoča prehod iz računalnikov sedanjega tipa na najnovjši dosežek računalniške tehnike računalnik WAX serija 6200. Terminalsko mrežo nameravamo razširiti na 48 terminalov, kar naj bi zadoščalo za pokrivanje potreb predvsem proizvodnega informacijskega sistema.

Grafični prikazi

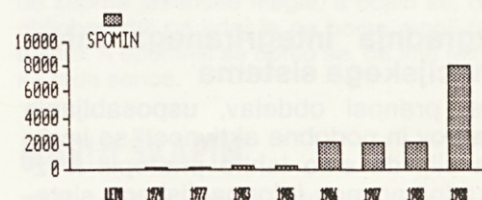
Ker je znano, da si človek podatke lažje zapomni, če so v slikovni obliki, so v nadaljevanju slikovni prikazi razvoja strojne in programske opreme. Na sliki 1 je spisek opreme po letih (LETO), vrstah računalnika (VRSTA

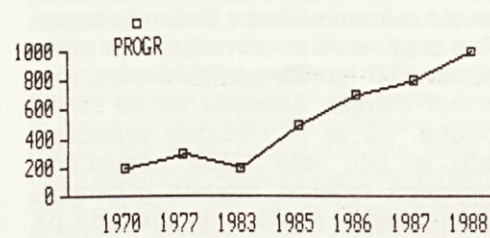
SLIKA 2: RAST ŠTEVILA TERMINALOV PO LETIH

TERM.	SPOMIN	PC	PROGR	TERM.
0	8	0	200	0
1	64	0	300	1
3	256	0	200	3
16	256	0	500	16
16	2048	1	700	16
24	2048	6	800	24
24	2048	10	1000	24
16	8192			16
48	32768	12		48

RA.), številu terminalov (TERM), količini spomina (SPOMIN), številu osebnih računalnikov (PC), številu programov (PROGR). Slika 2 prikazuje rast terminalov po letih, vključno z nabavo v letu 1989, slika 3 prikazuje rast spo-

SLIKA 3: RAST SPOMINA PO LETIH

SLIKA 4: RAST ŠTEVILA PROGRAMOV PO LETIH

mina po različnih računalnikih, slika 4 pa prikazuje rast izdelanih programov za katerikoli računalnik.

Usposabljanje kadrov

Za pravilno in racionalno delovanje mora skrbeti človek. Seveda mora biti za tako delo tudi pravilno usposobljen. Tako usposabljanje obsega spoznavanje načina dela računalnika (OPERACIJSKI SISTEM), spoznavanje programskih jezikov (sporazumevanje človek – računalnik) ter spoznavanje posebnih možnosti računalnika (organizacije podatkov). Tako usposabljanje je obvezno in je za vsak računalnik različno. Do sedaj se je izvajalo za vse tri računalnike. Seveda velja omeniti, da večja sposobnost računalnika zahteva tudi daljše usposabljanje kadrov v računskem centru. Ker je računalnik DELTA takega tipa, da daje in sprejema podatke takoj preko video-terminalov, je potrebno tudi človeka, ki daje ali sprejema podatke, primerno usposobiti. Tako usposabljanje izvajajo zato usposobljeni ljudje v računskem centru in traja približno en dan.

Prenosi in razvoj novih obdelav

V letu 1984 in delno 1985 je ekipa v računskem centru prenesla obdelave iz starejših računalnikov na računalnik ISKRA-DELTA. Zaradi časovne stiske so se obdelave poslovanja surovin prenesle iz SPERRY-UNIVACA brez organizacijskih sprememb, obdelave osebnih dohodkov pa z povsem novim organizacijskim pristopom. Prenos obdelav iz računalnika PHILIPS (fakturiranje, saldakonti kupcev, skladiščno poslovanje gotovih izdelkov), so bili na novo razviti v skladu z možnostmi računalnika ISKRA-DELTA. Poleg navedenih obdelav pa se uvajajo popolnoma nove obdelave (osnovna sredstva, kadrovska evidenca, lansiranje delovnih nalogov, spremljava kvalitete in količine proizvodnje, barvne recepture, tehnična dokumentacija...), ki se do sedaj še niso izvajale in pomenijo nov korak k boljši izkoriščenosti opreme in računalnika.

Izgradnja integriranega informacijskega sistema

Vsi prenosi obdelav, usposabljanje kadrov in podobne aktivnosti so imele za cilj, da smo lahko pristopili k izgradnji novega informacijskega sistema. Zakaj novega? Zavedati se moramo, da računalništvo v Svitanitu temelji na organizaciji poslovanja, ki je stara najmanj 10 let. Za poslovni svet, kjer je tudi manjša časovna enota lahko usodna, pa je to občutno predolgo. Zato je bilo leto 1986 posvečeno predvsem izdelavi modela organizacijskih rešitev poslovanja. Seveda pa je za tak projekt potrebno tesno sode-

lovanje vseh zaposlenih v Svitanitu. V ta namen je bila v septembru 1985 na nivoju Svitanita imenovana komisija za informatiko in računalništvo (KIR). Organizirana je v obliki delegatskega sistema, njen namen pa je pristopiti k izgradnji informacijskega sistema. Komisija predlaga vlaganje v računalniško tehniko, določa smeri razvoja informacijskega sistema ter imenuje ekipe za realizacijo projektov.

Računalništvo je iz dneva v dan širša veja v gospodarstvu in negospodarstvu. Zmotno je mišljenje, da računalnik deluje samo na pritisk tipke. Za

tem pritiskom tipke stoji velika množica ljudi, ki s trdim delom orjejo ledino uveljavitve in potrditve računalništva v našem prostoru.

Iz smeri razvoja in že znanih dejstev lahko sklepamo, da v bodočnosti tisti, ki ne bo vlagal v informatiko, tudi ne bo konkurenčno nastopal v poslovnem prostoru, kaj pa to v tem trenutku pomeni, pa verjetno ni potrebno razlagati.

Seveda pa je informatika dvorezen meč, kajti slaba, prepozna ali netočna lahko povzroči več škode kot pa nobena, da ne omenim velikih vlaganj v strojno in programsko opremo.

**Upokojili
so se**

... A OD TEDAJ SO MINILA ŽE LETA

Praznujemo; vesel praznik tovarne je to! Pred nami so dobri poslovni rezultati, plod dolgoletnega dela!

Prav je, da za praznje pogrnjeno mizo sedemo skupaj s sodelavci, ki so se že poslovili od aktivnega dela v tovarni. Kdo bi vedel, koliko žuljev so tudi oni in predvsem oni pustili v tovarni, ko so gradili iz »nič« in nam utrdili pot vsem, ki nadaljujemo njihovo delo. Zato prostor v praznični številki Kamniškega tekstilca tudi nekaterim od njih, zdaj že stodevetinpetdesetim:

STANETU MARCIJANU

Neuklonljiv duh, odločnost s pridihom ve drine veje iz obraza mladeniča, ki zre s fotografije; popularni slamnik na glavi mlade-

ga moža izdaja modo štiridesetih let. To je Stane Marcijan, nekoč, davno...

Neizčrpna moč duha, želja po napredku, ustvarjalnosti, pogled uprt vedno v bodočnost – to so bile odlike človeka, ki so ga, še ne petindvajsetletnega, »posedle« na stol glavnega moža v številnih delovnih organizacijah. Bil je neizprosni garač in to zahteval tudi od drugih. Neizmerno je cenil in spoštoval svoje sodelavce; skozi dolga leta »poveljevanja« ni niti za trenutek pozabil, da brez strokovnih sodelavcev in njihove pomoči, njegovo delo ne bi bilo uspešno. Vedno je bil zagovornik načela, da človek SAM ne pomeni nič!

Spoštovani Svitaniti!

Kamnik, 23.9.1988

Zahvaljujemo se vam za lep izlet, na katerem smo se imeli zelo lepo, čeprav je deževalo. Imeli smo se zelo lušno, vsega je bilo dovolj, tako za jesti kot za piti! Zelo sem bila zadovoljna in moje kolegice tudi. Zahvaljujemo se vam tudi za regre in nagrado, ki me je zelo prijetno presenetila.

Najlepša hvala za vse, kar ste storili za nas upokojece, hvala tudi vsem delavcem Svitanita, da se nas še spominjajo!

**Stražar Pepca, Podgorje 22
Kamnik**

Veseli smo, da vam skrb tovarne »zlati« vašo jesen.

A za to odločnostjo, železno voljo in strogostjo je želela njegova druga plat poslovnega človeka, ki jo starejši »svilanitovci« dobro poznamo. Nikoli ni prezrl drobnih človeških pozornosti, ki v osebnem življenju posameznika veliko pomenijo; z očetovsko skrbjo je stiskal dlani novoporočencem, tovariško se je spominjal slehernega svojega sodelavca ob njegovem osebnem jubileju. Neštete so bile drobne pozornosti, ki so pronicale iz železnega oklepa moža, ki je več kot desetletje »krmaril« našo tovarno.

Danes ni več mladenič, ki se mu je tako podal slamnik na glavi. Je človek sredi šestdesetih let; še vedno je »glavni mož« tovarne, le da v poslovne odločitve tovarne ne posega več aktivno, pač pa jih spremlja in doživlja s svojega »direktorskega« stolčka doma.

Ko sem potrkala na vrata njegovega doma, sem se zazrla v njegov obraz, prav takšen, kot je bil pred petnajstimi leti, ko je zapuščal tovarno; še vedno je v očeh tisti neuklonljiv duh, ki je za spoznanje močnejše obarvan z vedrino in milino; leta so opravila svoje in jeklu dodala milino, ki se mu pravzaprav zelo poda. To je Stane Marcijan, ta trenutek...

Na široko mi je odprl vrata svojega doma, mi pokazal svoj najljubši kotiček, kjer med številnimi visokimi priznanji in odlikovanji ždi tudi njegova slika iz mladosti. Tu se začneja najina zgodba, ki nedvoumno posega v spoštljiv jubilej tovarne, s katero je bil Stane Marcijan v njenih najpomembnejših trenutkih.

Ustarjalna želja in domotožje sta ga leta 1961, 40-letnega Dobljana pripeljala iz Prebolda do Svilanitovih vrat; vedel je, da se za njimi skriva tovarna, ki je s svojo razdrobljeno proizvodnjo hlatala za spremembami, ki bi ji odprla vrata v prihodnost. Spominja se otožnosti drugega delovnega dne v Svilanitu: močno je deževalo, zato je bil dan čemeran, preko tovarniškega dvorišča je drl potok; žalostna podoba je bila vse kaj drugega od tiste, ki jo je zapustil pred prihodom v tovarno.

A ta otožni dan je minil, posijalo je sonce in ob izjemnih sodelavcih, ki jih je v tovarni spoznal so ideje o razvoju tovarne dobile krila. Složno so ugotovili, da je reorganizacija proizvodnje njihova prva in najpomembnejša naloga. Ukiniti je bilo potrebno proizvodnjo neperspektivnih in neprodajnih izdelkov (vafel, zavese...) in specializirati proizvodnjo v izdelke, ki jih je tržišče potrebovalo.

S to zamisljo je bila porojena tudi pobuda za krepitev razvojne, prodajne in marketing službe... Vse svoje poslovne in osebne moči so usmerili v iskanje in navezovanje poslovnih odnosov z bolnicami, hoteli, torej največjimi potrošniki izdelkov, ki naj bi se v bodoče proizvajali.

Skoraj čez noč so se po sprejetem programu razvoja tovarne pričeli graditi novi tovarniški objekti in tako omogočili selitev iz lociranih obratov v Šmarci in Mekinjah v eno tovarno na Perovo. To je bil velik korak k boljšim pogojem dela. Neprecenljive vrednosti je bila izredna privrženost kolektiva, ki je verjel in zaupal vodstvu tovarne; kjer se je dalo, je sodeloval z delom, zamislili...

Tov. Marcijan meni, da je delovna organizacija tako po notranji kot zunanji ureditvi vzor tovarne, ki skrbi za humanizacijo de-

lovnih pogojev, tako s čimboljšo organizacijo in pogoji dela kot organizacijo prehrane med delovnim časom in družbenim standardom nasploh. A pot do samega vrha v tekstilni industriji ni bila lahka, zato je danes kronana z ugotovitvijo, da je Svilanit ena izmed najsodobnejših tovarn te stroke ne le v Jugoslaviji temveč tudi v Evropi. Posodobitev strojne opreme v tkalnici daje občutek, da skoraj ni tkalke v tkalnici. Vse to je prispevalo k boljšim osebnim dohodkom in življenjskemu standardu ter počutju delavcev.

Zal vsi rezultati, takšni ali drugačni, v tem času niso odvisni le od modrih odločitev poslovanja in pridnih rok delavcev. Vse prepogosto vplivajo nanje zunanja dogajanja, ki niso plod razmišljanja »učencev« dobrega tržnega gospodarjenja. Vse preveč sredstev, ustvarjenih v gospodarstvu, se troši za proračun in splošno porabo, za »vzdrževanje« nepotrebnih organizacij, kot so razne medobčinske zbornice in sindikalni sveti, razni SIS-i in še mnoge druge. Vse to zmanjšuje čisti dohodek delovnih organizacij in seveda tudi delavčev standard.

Na koncu najinega razgovora sva zopet pri medsebojnih človeških odnosih, ki naj bi bili, tako kot v zahodnem razvitem svetu, naša prva skrb. Vlaganje v človeka – to je najboljša investicija.

Zato so bile njegove besede ob slovesu namenjene zahvali vsem poslovnim partnerjem (Združenje hotelirjev, bolnice, »Tekstil« Ljubljana, Uvozno-izvozno podjetje Jadran Sežana, Predilnica Litija), ki so bili z nami v najtežjih trenutkih razvoja tovarne; delavcem Svilanita pa vsakemu posebej in vsem skupaj želi veliko poslovnih uspehov, zdravja in medsebojnega razumevanja.

Če verjamete ali ne, za vsakim stavkom ni pozabil postaviti »pike«. Kot nekoč, ko je zasedal še stolček glavnega moža v tovarni; ta njegova »pika« me je vedno navdajala z ugibanjem, če ni to trenutek, ki ga je izkoristil za misel namenjeno naslednjemu stavku.

MINKI COF

Iz hiše sredi Vegove ulice je zapeljivo dišalo; mmm, kot iz Zmajčkovega butika, kjer pečejo najboljše slaščice. Pa prebivalka hišice na Vegovi ulici ni bila nikoli v uku pri kakšnem gospodu Zmaju, saj takrat o njem ni bilo ne duha ne sluha. Kdo je torej kuharica, ki je poskrbela za te čarobne vonjave?! Seveda, nihče drug kot Minka Cof, ki

je kuhala marmelado in pripravljala »zva-rek«, ki mu sama nisem kos. A za Minko ni dela, ki ga ne bi opravila za svoji vnučki, Simono in Nino.

Malce nerodno mi je bilo, saj se kuharskih mojstrov pri delu ne sme motiti, a Minka je nevarnost, da bi se kaj prismojilo, odpravila s tipično natančnostjo, ki smo je bili vajeni pri njenem delu...v pripravi dela. Njeni ožji sodelavci vedo povedati, da je bila pri izračunu planov proizvodnje, zasledovanju realizacije proizvodnje in asortimanta tako natančna, da si njenim številkam lahko popolnoma zaupal. Ujemale so se po dolgem in počez, pa še po diagonali, če hočemo biti kos njeni natančnosti. Tako je posoda z dišečo vsebino našla svoj prostor na hladnem in dala čas najinemu pogovoru. A besede še niso stekle, ko je v kuhinjo prišlo odraslo dekle; kar verjeti nisem mogla, da je iz tistega malega dekletca, ki sem ga poznala, ko je nosilo še plenice, zrasla prava gospodičnica. Ker me je očitno zamenjala z novinarko, se je prav po odraslo zanimala za »moje delo« in izrazila željo, da bi tudi njo veselilo podobno delo, ko bo še bolj odrasla.

Pa Minka še ni do konca povedala misli o njeni navezanosti na tovarno in o neminljivem strahu pred požarom, ki ga občuti za tovarno vedno, kadar zasliši sireno, že je v kuhinjo priletel še drugi »metuljček«, ki je babici še posebej pri srcu. Silno jo je razveselila s petico, ki si jo je prislužila s prostim spisom. Minka svoja občutja pokaže s stiskom drobne deklice v naročje in v tem trenutku spoznam, da je obema silno lepo. Kljub temu, da je Minka babica, kot vse druge na svetu, dobra in ljubeča, si vseeno delček življenja posveti čisto sebi. Z nekatereimi upokojenimi sodelavkami se udeležuje skoraj vseh organiziranih izletov Turističnega društva Kamnik in spoznava lepote naše domovine. Z njimi je vedno dr. Sadnikar, ki je »živ leksikon« turističnih in zgodovinskih zanimivosti o naši ožji in širši domovini.

Minki je pozornost tovarne do upokojenih članov v veselje in ponos; imela je še drobceno željo, s katero bi našemu odnosu dodali piko na i. Pravzaprav Minki dolgujemo zahvalo za koristen predlog, a naj ostane zaenkrat še skrivnost, ki se je bodo najbolj razveselila upokojena »dekleta«.

Minka želi tovarni lep razvoj tudi v bodoče, mi pa njej želimo še mnogo lepih trenutkov pri spoznavanju naše domovine, katere majcen delček smo tudi mi. Radi bi ji obljubili, da bo v prihodnje »nabirala zdravje« v Čateških toplicah ko bo sijalo sonce in ne bo zoprne jesenske megle, a bojim se, da obljube kdaj pa kdaj le ne bomo mogli izpolniti. A spomnili se bomo še, da ima Minka rada sonce.

MARIJI ŠKAPIN

Z Marijo bi se zaman trudili s preštevanjem telefonskih razgovorov, ki jih je v svojem dolgoletnem delu v Svilanitu imela. A zanesljivo bi bile številke visoke. Zato naša »bombažna« Marija ni bila le naša, ampak tudi od številnih poslovnih partnerjev, ki so jo klicali tako, da je črka v njenem imenu dobila širši, daljši naglas. Od leta 1952 je bila v komerciali »deklica« za prodajo bombaža, od leta 1980 pa so bila njena skrb predvsem prodaja brisač našim kupcem. Vsi, ki Marijo poznamo, vemo da je bila Ma-

rija več kot dobra komercialistka, a ker Marija hvale o sebi me mara, naj to ostane skrito pred očmi mlajših sodelavcev, na katera Marija polaga zaupanje in odgovornost za bodočnost tovarne.

Marija je ženska brez dlake na jeziku in pove kar misli. Ker njene misli niso skregane s poštenostjo in trdim delom, prizadevajo vse, ki tako ne mislijo. Takšna je Marija tudi ob priliki mojega obiska; ganjena je nad skrbjo delovne organizacije za upokojene člane kolektiva, saj ne pozna tovarne v Kamniku, ki bi se lahko v tem kosala s »Svilanitom«. Marija je vesela drobnih pozornosti tovarne in »drobtin«, ki so jih deležni tudi upokojenci iz »bogato obložene« mize. Pa Mariji, tudi sama brez dlake na jeziku, povem, da je tako prav, saj je uspešnost poslovanja tudi plod dela upokojenih članov kolektiva.

Šicer pa se Marija še vedno zanima za tovarno in njene rezultate in v ponos ji je, če se o tovarni dobro govori. Veseli se vsakega napredka v tovarni, vsakega novega stroja, ki predstavlja korak k posodobitvi proizvodnje in razbremenitev delavcev.

Marija je grenko razočarana nad družbenimi dogodki, ki prav mačehovsko najbolj tepejo generacijo starejših ljudi. Po eni strani se pojejo hvalnice povojnemu delu in graditvi domovine, od katerih ljudje, ki so pustili svoje najboljše moči, nimajo prav nič, saj si morajo zdaj plačevati celo zdravstvene storitve. Do skrajnosti žaljivo je, da morajo ljudje, ki so delali udarniške sobote in nedelje zdaj plačevati zdravila, obisk zdravnikov, bolnišnično zdravljenje itd. Ta dvojna morala, ko govorimo eno, delamo pa drugo, jo najbolj boli.

Marija rada prebira »Mladino« in pravi, da je to edini časopis, ki piše resnico o naši družbi. Od ideologije in govorjenja se ne da živeti, le delo je tisto, ki daje vsakemu človeku in tudi družbi realno osnovo za življenje. Zato je Marija vneto zagovornica razmišljanj, da je skrajni čas, da se v naši družbi kaj spremeni, predvsem pa, da o usodi našega življenja začno odločati ljudje, ki niso obremenjeni s preteklostjo. Iz Marijinih ust besede prihajajo, druga za drugo, kritične, resnične. Prepletene so s skrbjo nad usodo sedanjega trenutka, v katerem ljudje ne čutijo varnosti.

Marijin dom je zatočišče premnogih kolezarjev, ki iščejo takšno ali drugačno pomoč za svoje jeklene konjičke na dveh kolesih. Zato je pri njej zelo živahno, saj se mlado in staro zbira pred »servisno« delavnico njenega moža Silva. Marija je že nekaj let blagajničarka Kolesarskega društva Kamnik, pa še mnogo drugih stvari postori za društvo, ki mu pripada.

In Marija je takšna ženska, da komur pripada, pripada z dušo in telesom. Veseli smo, da smo imeli takšno žensko v svoji delovni sredini in jo še imamo med upokojenimi člani kolektiva.

Marija nam je zaželela vse dobro, mi pa jo vabimo, naj bo še naprej z nami v dobrem in slabem!

FRANCKI ZAMLJEN

Francka, tistega davnega leta 1941 še Gradiškova, je služila svoj kos belega kruha pri podjetniku Lipovcu v Mekinjah kot tkalka svile. Pa se je pet let kasneje Francka omožila in postala Zamljenova. Leta 1947 je povila svojo prvorojenko Fani. Ker v tistih časih vrtcev še ni bilo, pa tudi dobre stare tetke ne, ki bi malo deklico varovala, je Francka ostala doma. Za njo sta privlekala drug za drugim še fantiča tako, da je imela Francka polne roke dela z otroci, ki so odraščali. Ko so otroci že pričeli drgniti šolske klopi, je Francka zopet prišla med tkalske stroje v Mekinj. S sodelavci se je nekaj let kasneje preselila v tkalnico Svile na Perovo. Tu so jo pričakale korenite organizacijske spremembe proizvodnje. Zaradi »viška« delavcev je zamenjala delovno sredino tako, da je od leta 1967 dalje poslušala pesem šivalnih strojev, sama pa je postala adjustirka brisač. Zadnja leta pred upokojitvijo je bila popravljalka brisač, to delo pa ji je ugajalo, saj je predstavljalo olajšanje njenim utrujenim nogam in rokam.

Francka je zelo ponosna na »svojo« tovarno, kateri je pripadala dolgih 27 let, v kateri je odgnala svoje korenine. Iz njih že rastejo poganjki, za kar sta poskrbela hčerka Fani, ki nadaljuje materino pot v šivalnici in vnuk Franci, na katerega je Francka silno ponosna. »To je fant, da malo takih«, pravi Francka, iz oči pa ji sije nepopisna sreča.

Francka se rada udeležuje izletov upokojencev, letos pa so ji načrt prekržili neudobni čevlji, zaradi katerih je morala svoj jutranji odhod na izlet zaključiti že pri bližnjem mostu, oddaljenem sto metrov od domače hiše. Ker je lilo kot iz škafe je zamisel, da bi na pot odšla v udobnih sandalih odpadla, odpadel pa je tako tudi prijeten dan, ki se ga je Francka tako veselila.

Sicer pa se naša upokojena sodelavka kar pohvali z zdravjem, le noge jo včasih bolijo; a ker je bilo Francki že predpisano zmanjšanje telesne teže, se pritoževati ne upa, saj kilogrami nočejo in nočejo proč! Pa da bi si kdo ne mislil, da je Francka debela! Kje pa, je le prijetno okrogla ženska, ki ima zdaj polne roke dela s pripravo ozimnice, okoli nje pa se vrtita vnuček in vnučka, ki ju pazi ta čas, ko njuna mamica, njena snaha, pripravlja dobrote v naši menzi.

Vidi se, da je pri hiši dovolj pridnih rok, saj njen in sinov dom dobiva višjo streho in novo preobleko. S Francko sva pokukali še v prostore, kjer živijo njeni »ta mladi«, pozabili nisva niti na najvišje prostore v hiši, kjer bodo nekoč sobice najmlajših.

Francka mi je ob odhodu prijazno pomahala in zaželela vsem sodelavcem in tovarni polno uspehov. Srečno tudi Francki, predvsem pa kmalu – nasvidenje!

MARI PETJE

V postavni mladenki, srednjih let, sem komajda prepoznala našo sodelavko iz tkalnice svile. Vranje črne lase, pristrižene v kratko pričesko bi prisodili vse prej kot kakšni upokojenki, a kar je res je res; pred menoj je stala Petje Mara, že pred petimi leti upokojena sodelavka, z naročjem »zelenja« – peteršilja, za njo pa se je skrival njen mali vnuček David. Umaknili smo se pred radovednimi pogledi na dvorišču v sobico, ki je del njenega starega doma; vse »diši« po urejenosti in skrbnih rokah gospodinje Mare, ki je tega dopoldneva že postorila marsikaj tudi za »ta mlade«. Skrb za čisto in zlikano perilo je čisto njena, pa tudi kosilo ne »spusti« iz rok; a zato ji hčerka Darinka pridno pomaga pri njenih rutah, ki jim še vedno, kot že veliko let, dodaja fran-

že. Zet Halil pa je zanjo najboljši človek na svetu, pravi Mara, saj ima silno pridne roke in pod njimi njihov bodoči dom hitro raste. Ob besedi dom se Mari v oči prikraje hrepenenje, silna želja, da bi že kmalu dočkala vselitev v nove, lepe, svetle in tople prostore, ki jih že dolgo ni občutila. K sebi je stisnila vnučka, tako podobnega svojemu očku, našemu sodelavcu iz tkalnice frotirja.

Na tovarno in svoje sodelavce ima lepe spomine; tudi trenutki odrekanja in trdega dela v tkalnici svile, ki jih v petintridesetih letih dela ni bilo malo, so se ji zapisali med nepozabne spomine. Takšne tovarne, kot je Svilanit, ni mogoče pozabiti. »Zdi se mi, kot da sem omožena s tovarno,« pravi Mara. »Ob dobrih besedah o Svilanitu vsa vzdrhtim od ponosa, ob slabih pa mi usoda »naše« tovarne prižge plamenček skrbi.«

Srečno pot tudi vam Mara in naj vas čimprej popelje v vaš tako željeni novi dom.

ANGELI IN VINKU ROZMANIČ

Pravo veselje ju je pogledati; zdrava in čila in zato vsa nasmejana uživata v prostem času, ki sta si ga po petintridesetih oziroma štiridesetih letih dela »prislužila« v Svilanitu. Še na svetu me ni bilo, ko je Angela že hodila na »šiht« v Šmarco, njen mož, ki si ga je izbrala pa si je izbral krajšo pot na delo – k podjetniku Lipovcu v Mekinje. Kje sta se prvič srečala in kdaj sta si obljubila zvestobo ne vem, a zanesljivo je to moralo biti sredi petdesetih let. Še nekaj let sta nadaljevala svojo pot, čeprav oba v isti tovarni, vsak v svoj konec, Angela na

ko kaj postori okoli hiše, tega dela pa seveda nikoli ne zmanjka. Majčkeno ga skrbi, kako bo pozimi, ampak Vinko je že take sorte mož, da bo tudi tedaj našel kakšno koristno delo. Sicer pa je zdaj zaposlen z aktivnostmi v krajevni skupnosti, ki jih po »odkritju« stranskega čudeža z zdravilno okolico ne manjka.

Sicer pa se delovnemu stiku s tovarno sploh še nista odpovedala; »dela na domu« iz TOZD SVILA je še vedno dovolj in jima prinaša poleg zadovoljstva še kakšen dinar, ki ga koristno porabita za hišo. Zato Vinko sploh nima občutka, da je upokojen, ampak da je le na daljšem dopustu, saj je kar pogost obiskovalec tkalnice svile.

Vesela sta, da so uredili in adaptirali hišo še preden sta se upokojila. Tega sedaj ne bi zmogla, saj pokojnine zadoščajo le za solidno preživetje vsakdana. Delovnega

Postavne mladenke srednjih let pa se seveda vsi spomnijo tudi kot »kranjice«, ki je oblečena v gorenjsko narodno nošo vedno stala ob robu pomembnih dogodkov v Svilanitu. Mara ima zdaj svojo narodno »preobleko« dobro varovano, saj je stara in podedovana vrednejša od »ponaredkov« novejšega časa. Za kakšno posebno priložnost jo Mara še vedno obleče.

Vnuček David je mil deček; še celo takrat, ko mi je razkazoval svojega super »BMX« – a ni bil nič divjaško razporejen. To je Marin žarek, ki jo bo grel vse dotlej, ko bo nanjo posijalo tudi tisto pravo sonce na vhodu Tuhinjske doline, kjer raste njihov dom. Zato tudi njen trud pri delu z rutami, ki ji vrže še kakšen dinarček več. Ob tem njena prizadetost zaradi nesporazuma s sodelavci svile in drobne kritike na račun njene dela, zbledi, a moja sogovornica trdi, da »učenci učitelju« ne bi smeli očitati napak, ki jih sploh ni. Mara sama namreč dobro ve, da franže na rutah po navodilih ki veljajo, niso najboljše, še manj pa dober ponaredek originala, a prave »prekrižane« in gostejše franže bi zahtevale več dela in seveda večje plačilo. To bi seveda pomenilo, da bi bila ruta dražja.

Mara želi celotnemu kolektivu »Svilanit« še naprej tako uspešno pot, po kateri bo tudi sama, čeprav upokojena, še kdaj rada stopila.

Perovo v tkalnico frotirja, Vinko pa v Mekinje, kjer je bil tkalski mojster v tkalnici svile. Pa je tudi zanj prišel čas, ko sta na delo stopila po isti poti – po selitvi tkalnice svile iz Mekinje na Perovo. Leta so minevala, Vinko in Angela sta marsikaj doživela s svojo tovarno. Razdrobljenost tovarniških obratov, pa selitev za eno ograjo; verjetno sta že pozabila, koliko udarniškega dela sta tudi sama opravila, zanesljivo pa ga je bilo veliko.

A o tem nismo govorili tistega sončnega dopoldneva, ko sem že s ceste zagledala Vinkov široki nasmeh, ki se je kazal izpod brk. Pridružil se mu je še Angelin, ki je ravnokar s svojima vnučkama pomalicala. Dobrega domačega belega kruha sem bila deležna tudi sama, ko sem v dnevni sobi kramljala z našima upokojenima sodelavcema. Angela se je hitela opravičevati, za nered v sobi, sama pa sem jo debelo gledala, saj o kakšnem »razdejanju«, ki naj bi ga napravila mala veseljaka sploh ni bilo govora. Med pogovorom me je Tomaž nekajkrat »fotografiral« z »rešpetinom« in si obljubila izmenjavo slik, ko bodo tudi moje končane.

Mama Angela ima polne roke dela. S sinom in hčerko njene prvorojenke Marinke, ki nadaljuje delovno tradicijo staršev v Svilanitu. Zgodnji dopoldnevi so vedno namenjeni krajšim sprehodom v bližnjo okolico. Ta čas, ko iz kuhinje že mamljivo diši, Vin-

staža jima »je zmanjkalo«, da bi zamenjala starega jeklenega konjička z novim, a v Vinkovih očeh sem uzrla majhno iskrico, ki je obetala, da bo storil vse, da bi se jima tudi ta želja še uresničila.

Odveč ju je povprašati po zdravju, saj s svojim izgledom prav nič ne izdajata, da sta se že zapisala upokojenemu stanju. Tovarne se spominjata rada in pohvalila sta njeno skrb za upokojene člane kolektiva. Zelo jima ugajajo izleti upokojencev, še posebej pa sta mi zabičala, da Bine in Jože ne smeta nikoli več manjkati na njihovih srečanjih. Zaradi duhovitosti sta si najbrže nabrala cel kup novih simpatij naših upokojenk, ki jih v bodoče ne bosta smela razočarati.

Z zaskrbljenostjo spremljata gospodarske in politične dogodke, ki obetajo tudi dobrim tovarnam manjši kos kruha. Upokojencem, pa že zdaj režejo tanek kos črnega kruha. Zato Vinko in Angela želita tovarni predvsem uspešnega poslovanja, skupaj z aktivnimi sodelavci pa se veselita praznika visokega jubileja.

Sédimo torej skupaj za praznje pogrnjeno mizo in skupaj ugasnimo svetlečih štirideset lučk. Za našo skupno bodočnost!

Športne
novice

SVILANITOVCI NA VSEH v ŠPORTNIH TERENIH

Zametki športnih aktivnosti segajo daleč tja v petdeseta leta; strelska družina, takrat še imenovana družina Boris Kidrič se je ponašala z imenitnimi rezultati in nadaljevala svojo uspešno pot več kot četrletje dolgo, ko se je že zdavnaj preimenovala v družino Svilanit Kamnik. S prvimi zametki moramo omeniti tudi lahko atletiko, ki je osvojila Svilanitove delavce in jih uspešno vodila nekaj let po atletskih stezah. Ostale športne aktivnosti so se začele porajati z združitvijo razdrobljenih Svilanitovih obratov; zelo aktivna je bila sekcija smučarjev, pridružila pa se ji je kegljaška in v zadnjih letih tudi kolesarska sekcija.

Zmagovalna ekipa na republiški tekstiliadi v Polzeli leta 1966

Od nekdanj je bilo tovarniško dvorišče priljubljeno zbirališče odbojkarjev, ki so čas malice izkoriščali prav za to športno rekreacijo.

A Svilanitovci smo bili športniki vseh vrst: igramo namizni tenis in v zadnjih letih tudi tenis, pa šah in balinanje in še v žogobrc se prelevimo, če je potrebno na kakšno tekmovanje. Tekmovanj pa je vse leto dovolj; od smučarske do kegljaške tekstiliade, občinska delavska tekmovanja, tovarniška tekmovanja pred praznikom tovarne, na katerem že nekaj let izbiramo tudi najboljše športnice in športnike v tovarni. Že tradicionalno srečanje tekstilnih tovarn Induplati, Dekorativne in

Smučarski »asi« pred mnogimi leti

Mnogo let v prvih kegljaških vrstah ...

na planinski izlet pa smejo tudi najmlajši ...

Pohod v planine je ena najpriljubljenejših zvrsti rekreacij; ta posnetek je še čisto »svež« (letošnji)

naše tovarne, se je lani preimenovalo v četverboj, saj se je k »tradicionalni trojki« priključila še Tosama iz Domžal.

Kaj bi še morali dodati k naši športni aktivnosti? Morda to, da ima tudi na tem področju Svilarit svoje vzpone in padce, da je v določenem obdobju na »površju« streljanje, ki ga izrine kegljanje, pa temu delček blišča vzame kolesarjenje, a tega zopet zasenči tenis. Modna muha je prisotna torej tudi v športu; a tako je tudi prav, saj ta preganja dolgčas.

Zelo pomembno je v športne spomine tudi zapisati leto, ko smo rekreacijo, kot sestavni del delovnega življenja v tovarni prenesli tudi v delovne sredine šivilj, ki jim desetminutni čas za telovadbo olajša prenekatero bolečino zaradi dolgotrajne prisilne drže. To je bilo leto 1982.

Prisluhnimo še naprej prijaznim povabilom zraka in sonca, ki nas vabita v razgibano življenje narave.

Dobrodošli med nami

IVANKA HOMAR

Pisalo se je leto 1957; mlado in plaho 22-letno dekle plaho potrka na vrata kadrovske službe. Njena želja je DELATI, dobiti kakršnokoli delo, ki bi ga opravljala z vso zavzetostjo. Le tako bo lahko pomagala bolni materi, ki je zaradi obilice dela in nesebične ljubezni ni mogla zapustiti že prej. Prav njej je več let darovala del sebe in svoje mladosti...

Dobila je delo v tkalnici vafel; tečejo leta, Ivanka si nabira izkušnje. Z vsem

srcem je tkalka, doma pa se razdaja za dom in srečo treh otrok. Tečejo leta, devetnajsto je že mimo, Ivanka pa še kar dela na tri izmene in po končanem nočnem delu s strahom hiti k svojim otrokom, da se jim v njeni odsotnosti ni kaj zgodilo. V vročini, snegu in mrazu petnajst let premaguje kilometre poti na delo.

Minila so leta, enaintrideset; danes se sama vprašuje, kako je vse to zmogla. S ponosom se ozira na leta dela v tkalnici, razumevanje med sodelavci

in ob spominu nanje ji zastane korak, se ji orosi oko.

Malo je predanih, plemenitih ljudi, ki se tako nesebično predajajo delu in ljudem. Poiščimo jih, namenimo jim lepo, prijazno besedo in tako bomo tudi mi bogatejši za novo spoznanje, da nam ne manjka dobrih in pridnih ljudi kot je Ivanka.

Dobrodošla med nami, čeprav ti izrekamo dobrodošlico po enaintridesetih letih dela.

ZA SMEH

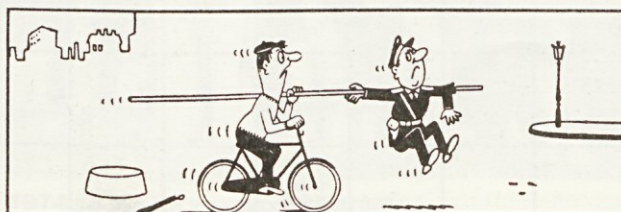
– Tisto, kar si se pravkar odpel, ni bil varnostni pas, Rafael!

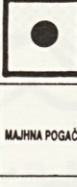
– Ali ste že prišli v časopisu do strani, kjer ponujajo nove službe?

– Vedno isto: ves teden lepo vreme, v nedeljo pa dež!

Evilart
40 LET

	VRSTA RIBE	DOLGA OS	VISOKA VZPETINA	RIMSKA KONJENICA	AKO	YPELIJAVA, UVEDBA	KRAVA	MESTO V ITALIJ
MAJHNA POGAČA								
REFREN ZNANE ITAL POPEVKE								
ITAL DENARNA ENOTA					GRŠKA ČRKA			
					KOPNO V MORJU			
1				OSJE GNEZDO				
ANGL SVETLO PIVO				ANGL SVETLO PIVO				
			SOSS				AVSTRILJA	
			NASLOV				JUŽNI SADEŽ	
		OKRASNA CVETLICA						SLOV OBMORSKO MESTO
		VAS V BRKINIH						
		PLJAČA STARIH SLOVANOV						
CERKVENI ZBOR				AMERIŠKA VESOLJSKA AGENCIJA	KLADA ZA SEKANJE DRV	ANTON ZELNIK		
STAREŠI NAM TENIŠKI IGRALEC						IVO DANEU		
	FINSKI ARHITEKT	RDEČ INDIJSKI LES						
		STAROŽIDOVSKI KRALJ				SARAJEVO		
		RAZBOJNIK				HIĐROENERGETSKI OBJEKT		
			ANGL SVETLO PIVO				BOG LJUBEZNI	PSIHONEVROTİČNO OBOLENJE
			AFRIŠKA DRŽAVA					
				MUSLIMANSKI BOG				
				KARLOVAC				
PRITISK					ELEKTRO-MEHANSKI IZDELKI			
CHAPLINOVA ŽENA					PRIMEK ZNANEGA KARIKATURISTA			
					VRSTA PSA			
MIRNO SOŽITJE	VALJEVO			POTRT				
	JUDOVSKA NEMŠČINA			DEBELA ŽIČNA VRV				
			VEZNIK				ŠPANILJA	
							MAJHEN TELIČEK	
			ZVEZA V ORLU					
			MEDMET PRIGANJANJA					
		PREBIVALCI IBERSKEGA POLOTOKA						
		KOPITAR						
		ALUMINIJ			IZRAELSKA LUKA			

Več kot četrto stoletje lahko pripišemo nekdanjemu Svilaritovemu zaščitnemu znaku

Leta 1965 so praznovali 10-letnico dela v Svilaritu,

Leta 1972 20-letni delovni jubilej in

istega leta 10-letni jubilej

»Mladoporočenci«, ki letos praznujejo že srebrni zakonski jubilej

Leta 1974 so skočili v »zakonski jarem« ...

Iz spominskega albuma

Prvi Svilanitovi plašči in modna oblačila iz kravatnega blaga – na očeh potrošnikov nekega davnega leta v Ljubljani

Pred petnajstimi leti se je direktor Marcijan poslovil od aktivnega dela

Razvitje gasilskega prapora

Za boljše samoupravljanje – trenutek oddiha naših »učencev« na seminarju v Kamniški Bistrici leta 1977

»Komerzialna posadka« s »kapitanom« tovarne leta 1974 na sejmu MOĐE

Volilni odbor v šivalnici pred 11 leti

Gradnja poti k počitniškemu domu na Rabu; na fotografiji, stari 13 let so naši udarniki

Na tovarniški praznik radi prihajajo tudi upokoenci

Člani DS na izletu leta 1962

Ne, to ni srečanje upokojencev, to so delavci, ki so praznovali svoj 20-letni jubilej skupaj z 20. rojstnim dnevom tovarne

Na sindikalnih izletih je vedno lušno – tako je bilo tudi leta 1982 na Koroškem

Ljubke natarice so naše sodelavke ki so pridno skrbele za sodelavce na tovarniškem prazniku pred 25 leti.

*Modni dodatki
za vašo samozavest*